

la llum

Llar d'infants municipal

Ajuntament de Manresa

 suara
COOPERATIVA

ÍNDEX

1. Introducció	3
2. Context	4
3. Concepte d'educació	11
4. Concepte d'infant	13
5. Concepte de família	15
6. Model de centre i serveis: Servei escolar o bàsic de llar d'infants, servei de menjador, servei de permanència; serveis d'atenció a la petita infància i les seves famílies	17
7. Principis pedagògics, valors, objectius i prioritats d'actuació	20
8. Concreció per al desenvolupament del currículum	26
9. Atenció a la diversitat de l'alumnat	50
10. Criteris metodològics i de seguiment i observació de l'infant	57
11. Criteris d'ús de la llengua catalana en el centre	60
12. Criteris organitzatius del centre	63
13. Mitjans de relació amb les famílies	66
14. Treball en xarxa i relacions externes	72
15. Avaluació del PEC	75

1. INTRODUCCIÓ

Tal com estableix l'article 9 del decret 101/2010, de 3 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments del primer cicle de l'educació infantil: *“Cada centre educatiu, d'acord amb la seva autonomia pedagògica i organitzativa i en aplicació del capítol I del títol VII de la Llei 12/2009, d'educació, ha d'elaborar un projecte educatiu en el qual s'han de concretar els principis pedagògics i organitzatius, els valors, els objectius i les prioritats d'actuació”*.

Aquest és el treball que l'equip educatiu de la Llar d'infants municipal La Llum ha estat realitzant des del curs 2010-2011, amb l'inici del treball de reflexió i primers punts del document; al llarg del curs 2013-2014 amb les concrecions per al desenvolupament del currículum; i l'última actualització del document per adaptar-lo a la realitat actual del centre, al llarg del curs 2014-2015. Un projecte educatiu que pretén expressar els plantejaments educatius generals de l'escola, així com els aspectes organitzatius i de gestió.

Considerem que aquest document ha de proporcionar un marc de referència global a la llar, que permeti l'actuació coordinada i eficaç de l'equip educatiu.

És fruit del consens de tot l'equip educatiu; i adaptat a les característiques del context, del centre, dels infants i de les seves famílies.

També pretenem que sigui un projecte prou flexible, que permeti introduir les modificacions pertinents, per tal d'adequar-ho a la realitat concreta del moment i de l'escola. Una escola i un equip que fa sis cursos que funciona, i que encara té molt per reflexionar, per discutir, per madurar, per provar, per equivocar-se, per millorar... en definitiva, molt camí per recórrer abans que aquest projecte es converteixi en definitiu.

2. CONTEXT

La capital del Bages, Manresa, està ubicada prop de la confluència dels corredors fluvials del Cardener i el Llobregat. Prenent la Seu com a punt de referència, la ciutat es troba a 238 metres d'alçada respecte del nivell del mar.

El terme municipal s'estén en 41,66 quilòmetres quadrats de territori, tres quartes parts del qual corresponen a sòl no urbanitzable i la resta a sòl urbà o a sòl urbanitzable.

Les activitats econòmiques principals són relacionades amb la indústria i serveis, tot i què el sector primari no està totalment marginat. El regadiu, que aprofita l'aigua de la història Sèquia de Manresa, es dedica, especialment, a les verdures, llegums i fruita, com també als cereals, blat, patates. La ramaderia es centra especialment, en la producció del porc i boví. El sector terciari és molt important, com a corresponent a una capital de comarca de les seves dimensions. La seva condició de nucli radial de vies de comunicació és un factor rellevant en l'activitat comercial de Manresa.

La bonança econòmica d'ara fa uns anys va propiciar un dinamisme del mercat laboral inèdit que va generar un dèficit constant de mà d'obra. Residents a països d'economies precàries han identificat en aquest dèficit unes oportunitats laborals inexistents al seu lloc de naixement, la qual cosa ha derivat en importants fluxos migratoris.

Així doncs, mentre que durant dècades, la dinàmica demogràfica de Catalunya s'ha basat en moviments naturals (naixements i defuncions), a partir de l'any 2000, els moviments migratoris passen a ser factor clau de l'evolució demogràfica de Catalunya. Els canvis demogràfics registrats al llarg dels últims anys han estat de tal magnitud què, en l'actualitat, es parla d'un nou ordre demogràfic i les ciutats de la nostra geografia han passat a ser indrets acollidors de població vinguda de lluny.

Tot i que la natalitat ha baixat els darrers anys, Manresa és la quinzena ciutat més poblada de Catalunya. De les vint-i-cinc ciutats més poblades de Catalunya, vint es troben a menys de cinquanta quilòmetres de Barcelona i pertanyen a la seva àrea metropolitana. Les altres cinc ciutats pertanyen a d'altres sistemes urbans: Tarragona i Reus pertanyen al sistema urbà del Camp de Tarragona; Lleida, Girona i Manresa conformen el seu propi sistema urbà i són pols d'atracció d'una àrea d'influència que depassa els límits administratius del seu municipi.

En el cas de Manresa, forma part d'un sistema urbà conegut com Pla de Bages que inclou els municipis més propers com podrien ser Sant Joan de Vilatorrada, Santpedor o Sant Fruitós de Bages. Es tracta d'uns municipis que mantenen una elevada interrelació amb Manresa a nivell laboral, comercial i de serveis.

Els trets demogràfics que descriuen Manresa no resulten forçosament aplicables a cadascun dels barris de la ciutat; ja que cadascun d'ells manté les seves pròpies peculiaritats. La idiosincràsia dels barris ve determinada per aspectes com podrien ser la ubicació, la seva dinàmica o bé la tipologia arquitectònica. A la ciutat coexisteixen barris centrals amb barris perifèrics; barris de tipologia edificatòria horitzontal amb d'altres de tipologia edificatòria vertical, barris amb concentracions importants de població nouvinguda amb d'altres amb poca població nascuda fora de Catalunya.

El perímetre delimitat pels sis barris més poblats de Manresa (Carretera de Santpedor, Poble Nou, Plaça Catalunya, Passeig i Rodalies, Vic - Remei i Sagrada Família) conforma una àrea en la qual hi resideix el 59,3% dels habitants de la ciutat. Tres vells barris (Valldaura, Barri Antic i Escodines) són residència del 20,6% de la població de Manresa. La resta dels barris, els nou menys poblats, coincideixen amb la part més perifèrica del municipi i en ella hi resideix el 20,1% de la població de la ciutat.

Els barris amb menys població, els perifèrics, coincideixen amb els que tenen una densitat menor. Mió - Puigberenguer - Miralpeix (4.611 habitants), Sant Pau (550), El Guix - Pujada Roja (700), Viladordis (1.120) i l'àrea Farreres,

Suanya, Comtals, Santa Caterina i l'Oller (1.047) tenen una densitat inferior als mil habitants per quilòmetre quadrat.

El 2005 es posa en funcionament el Projecte Educatiu de Ciutat amb l'objectiu que persones de diferents àmbits apostin per l'educació com un element de transformació i que vulguin comprometre's a treballar-hi, fent de Manresa una ciutat veritablement educadora.

SERVEIS EDUCATIUS

Els centres educatius dels quals disposa Manresa són:

- Llars d'infants municipals: La Lluna, L'Estel, Petit Príncep, Bressolvent i La Llum.
- Llars d'infants de la Generalitat de Catalunya: l'Espurna, la Ginesta i la Picarol.
- Centres privats amb oferta 0-3 anys: Ave Maria, El Sonall, Els Angelets, FEDAC Manresa (Dominiques), Joviat, La Baldufa, La Salle, L'Espill i Vedruna Manresa.
- Escoles públiques de primària: La Font, Bages, La Flama, Pare Algué, Pare Ignasi Puig, Puigberenguer, Renaixença, Sant Ignasi, Serra i Hunter, La Sèquia, Ítaca i Valldaura.
- Primària privada i concertada: Mare de Déu del Pilar, Ave Maria, La Salle, Santa Rosa de Lima, L'Espill, Oms i de Prat, Joviat, Vedruna.
- Centres públics de secundària: Instituts Guillem Catà, Lacetània, Lluís de Peguera, Pius Font i Quer, i Cal Gravat.
- Centres concertats de secundària: Ave Maria, La Salle, Santa Rosa de Lima, Oms i de Prat, Joviat i Mare de Déu del Pilar.
- Altres ensenyaments: Conservatori municipal de música, Escola d'art de Manresa, Escola oficial d'idiomes de Manresa, Centre de formació d'adults Jacint Carrió, Centre de capacitació agrària de Manresa.
- Serveis d'ensenyament: col·lectiu de Docents del Bages; Centre de Recursos Pedagògics del Bages; Centre de recursos per a deficients auditius (CREDA); Centre de recursos per a deficients visuals; Equip

d'assessorament Psicopedagògic (EAP); Servei d'estimulació precoç del Bages (CDIAP).

EL BARRI

Més enllà del centre de Manresa, als afores, i després de superar costerudes pujades trobem un barri relativament nou, nascut durant el segle XX. Un barri peculiar, tant per la seva trama urbana, gairebé sempre en fort pendent, com per les específiques característiques de les seves senzilles construccions. Un barri anomenat La Mió, on es troba la Llar d'infants municipal La Llum.

En els seus inicis la Mió quedava separat de la ciutat quan el Puigberenguer era una muntanya que es trobava totalment als afores de la ciutat envoltat de l'extensa horta manresana. El barri va néixer sobretot per la immigració espanyola que va començar a arribar a la ciutat. Aquells nousvinguts, amb pocs mitjans econòmics, van començar a comprar allà terrenys per construir-hi les seves llars. Uns terrenys com els del voltant del Puigberenguer, allunyats del centre urbà i amb una pendent tant forta, tenien un preu més baix fet que permetia comprar-los a gent un baix nivell econòmic. Així doncs el barri va anar creixent i ocupant les pendents del Puigberenguer fins que gairebé el va envoltar.

A la part més antiga del barri de la Mió es troba un model de construcció tipus casa de planta baixa amb porta al centre de la façana i una finestra amb reixa a cada costat. Actualment, i no fa masses anys, s'hi ha construït edificis moderns, d'entre 5 i 6 pisos d'alçada. Aquesta nova zona també és coneix com Els Ametllers.

Durant les nits de primavera i estiu encara es conserva en algun indret del barri el vell costum de treure les cadires a la porta de casa, tot recordant-nos que passava quan no hi havia televisió. Així doncs es poden trobar alguns veïns del barri asseguts davant de casa seva per prendre la fresca i xerrar amb la

família o els veïns i coneguts. I es que en algunes coses, el barri de La Mió'n és com un poble.

Els serveis que s'ofereixen a La Mió'n són:

- **L'Equipament Cívic Manresa - Mió'n/Puigberenguer:** està adscrit a la Direcció General d'Acció Cívica del Departament de Governació i Administracions Públiques, i inaugurat l'any 2006, compta amb una Oficina d'Acció Ciutadana i un Casal Cívic. És un espai públic obert a tothom: joves, grans, infants i entitats, on es pot participar en tallers, conferències, sortides culturals, exposicions, etc., que permeten relacionar-se, fomentar aficions, ampliar coneixements i formar part d'un projecte col·lectiu. Ofereix un seguit de recursos per reforçar projectes dirigits a la millora de la comunitat, per fomentar el desenvolupament integral de la persona, promoure els valors cívics i donar suport al teixit associatiu en el seu compromís amb la societat.
- **La parròquia de la Mare de Déu de l'Esperança:** (Bisbat de Vic) va ser fundada el dia 15 d'agost de 1986. Però la constitució de la comunitat cristiana ja havia començat l'any 1968.
De mica en mica, a més d'ajudar a la constitució de l'Agrupació de Veïns i altres entitats del barri, van endegar una sèrie d'activitats i serveis parroquials: catequesi, celebracions, moviment Junior, etc. Els locals que es feien servir eren primer les aules de la Guarderia. Després es van llogar uns baixos a l'actual carrer Puigllançada i més tard al carrer Pirineu.
Finalment, es va poder construir el "Casal de l'Esperança" del carrer Callús (inaugurat l'any 1981), on està ubicada actualment la parròquia, a més de servir per altres activitats del barri: Centre de Cultura Popular, biblioteca, comissió de festes, etc.

- **La Coral Font del Fil:** es va constituir a finals de 1980 per les inquietuds culturals d'una vintena de persones del barri Mió-Puigberenguer. Des dels seus inicis la Coral Font del Fil ha col·laborat amb d'altres corals i entitats culturals de la nostra ciutat i de les comarques veïnes.
- **Futbol Club Pirinaica:** comença l'estiu de 1979, quan Juan Simon i Diego Alpañez decideixen reunir jugadors del barri, que jugaven en altres equips de Manresa i comarca.
Després de guanyar alguns partits es fa cada vegada més forta la idea de crear el club.
- **Mijac-MiÓN:** és un espai d'educació en el lleure on es reuneixen grups de diferents edats (des dels 5 fins als 18 anys). Es realitzen tot tipus d'activitats de lleure amb el grup de monitoratge, on s'hi fan jocs, tallers i sortides. També es participa amb el barri en les festes com la Castanyada, Reis, Revetlla de Sant Joan, Caramelles... .
- **La Fira del Poal (Mercat):** es va reivindicar com una necessitat sobretot per a la gent gran del barri, que no pot desplaçar-se amb vehicle fins a les grans superfícies ni carregar quilos de fruita des de la plaça Bages o el carrer Barcelona, on hi ha les botigues més pròximes a la Mió. Però no només hi va gent gran, sinó que els veïns més joves del barri també s'hi han acostat a comprar.
També és un espai on els pagesos del Poal poden vendre els seus productes. Es realitza cada divendres al matí.
- **Escola Puigberenguer:** va néixer l'any 1982. Abans de la seva construcció, els nens del barri anaven a les escoles públiques Bages i Sant Ignasi i a la privada-religiosa Ave Maria.

Llar d'infants municipal

L'associació de veïns feia temps que reivindicava una escola, ja que la població escolar pròpia del barri era prou nombrosa i la feia necessària. A partir de l'APA de la llar d'infants, es va formar una Comissió Gestora de la futura associació de pares de l'escola.

- **Llar d'infants la Llum:** inaugurada l'octubre de 2009, ofereix els seus serveis a totes les famílies de Manresa.

3. CONCEPTE D'EDUCACIÓ

“En efecte, ja no és suficient l'acumulació d'un estoc de coneixements a l'inici de la vida, d'on es pot anar pouant fins a l'infinit. Ara cal sobretot ser capaç de copsar i explotar al llarg de la vida totes les ocasions d'actualitzar, d'aprofundir i d'enriquir aquest coneixement inicial, i d'adaptar-se a un món canviant.

*Per tal de complir totes les seves missions, l'educació s'ha d'organitzar al voltant de quatre aprenentatges, que seran els pilars del coneixement al llarg de la vida de cada individu: **aprendre a conèixer**, és a dir adquirir les eines de la comprensió; **aprendre a fer**, per poder actuar sobre l'entorn; **aprendre a viure junts**, per participar i cooperar amb els altres en totes les activitats humanes; i finalment, **aprendre a ser**, progressió essencial que participa dels tres aprenentatges anteriors”¹*

Partim dels quatre pilars de l'educació segons Jacques Delors, i de la idea d'infant explicada en el punt 4.

Prenem com a referència la definició de la relació de l'adult amb l'infant que ens defineix en Loris Malaguzzi:

“La interacció amb l'infant no és fàcil. És una amistat plena de responsabilitats. El compromís i la responsabilitat de confrontar críticament amb ell les idees. És un constant repte, un desafiament a construir, en cada moment, idees noves, originals i interessants, per ajudar a caminar. El que no pot valdre son les mitges tintes,...”²

¹ “Educació: hi ha un tresor amagat a dins. Informe a la UNESCO de la Comissió Internacional sobre Educació per al segle XXI” Jacques Delors. UNESCO;1996.

² “La educación infantil en Reggio Emilia” Loris Malaguzzi. Ed: Octaedro-Rosa Sensat. Col·lecció: “Temas de Infancia, educar de 0 a 6 años” Bcn; 2001.

Entenem per infància:

Etapa evolutiva compresa des del naixement d'un ésser humà fins als dotze anys d'edat. On s'hi desenvolupen diferents canvis físics, psíquics i socials.

Per escola entenem aquell espai físic en el si d'una comunitat, on:

- L'infant és respectat com a persona única.
- Conquereix la seva autonomia.
- Es fa una pròpia imatge de si mateix, incloent-hi les seves capacitats, potencialitats i límits.
- Interacciona amb els altres tot formant-se la idea de pertànyer a un grup.
- Els seus interessos són la base pel seu creixement maduratiu.

4. CONCEPTE D'INFANT

El concepte d'Infant ha anat evolucionant al llarg dels anys.

S'entenia Infància com a objecte de protecció i atenció assistencial i educativa, infants com a subjectes de drets. Fins al concepte més contemporani s'identificava infant com a alumne. A partir del segle XVIII es produeix la revolució pedagògica i l'Infant se situa en el centre del procés educatiu. Tot i això es continua valorant a l'Infant en la seva funció de receptors passius de socialització.

És a partir dels anys 80 en què ja es considera l'Infant com a ésser social, actiu, creatiu, participatiu amb un gran potencial cognitiu i afectiu. Amb capacitat de construir-se a si mateix a partir de les seves possibilitats orgàniques i de les experiències i intercanvis amb l'entorn.

És a partir d'aquests conceptes que considerem que:

Cada infant és únic i com a tal té les seves pròpies necessitats biològiques, físiques, psíquiques i afectives amb uns trets comuns en tots/es ells/es, i és que, són petites persones emocionals, capaces i creatives, en procés de desenvolupament global i individual.

Aprenen a partir de l'observació i l'exploració de l'entorn més proper; que els permet posar a prova les seves capacitats i possibilitats.

Gaudeixen del privilegi de no tenir idees preconcebudes, fet que els beneficia a l'hora de fer i comunicar-se de manera molt espontània i innovadora.

És capaç d'expressar-se i comunicar-se.

CAPACITATS DELS INFANTS DE 0 A 3 ANYS

1. Identificar-se com a persona, assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu, i esforçar-se per manifestar i expressar les pròpies emocions i sentiments.

2. Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciament progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.
3. Participar amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes d'alimentació, repòs i higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals.
4. Comprendre el llenguatge adult i dels altres infants, comunicar-se i expressar-se a través del moviment, el gest, el joc i la paraula, amb una progressiva millora del llenguatge oral.
5. Dominar progressivament el cos i l'adquisició de noves habilitats motrius, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i l'orientació en l'espai quotidià.
6. Actuar sobre la realitat immediata, descobrir-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les seves característiques perceptives.
7. Projectar les pròpies vivències a través de l'activitat lúdica, i anar-les representant a través d'un incipient joc simbòlic.
8. Iniciar-se en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, matemàtic, musical i plàstic.

5. CONCEPTE DE FAMÍLIA

La família constitueix un element fonamental de la persona.

Ens formem una identitat dins de la família i tot el que en ella vivim exerceix una influència per cadascun dels membres que en formen part.

És el principal instrument educatiu ja que és una gran influència en la formació com a persona per tal d'aconseguir el seu complet desenvolupament cognitiu, psicològic i físic.

El concepte de família ha evolucionat en el temps en concordança a les transformacions de la societat.

Família és un grup en permanent evolució relacionada amb els factors polítics, socials, econòmics i culturals.

Durant l'història ha canviat la seva estructura i també la seva funció.

Actualment una família pot estar constituïda per diferents estructures: amb un sol pare o mare, amb dos pares o mares, amb un pare i mare, sent els avis els principals referents, uns tutors legals,...

Per tot això considerem que la família és aquell grup de persones units per un vincle afectiu i comparteixen un seguit de normes de convivència.

ALGUNS DRETS D'UNA PERSONA COM A MEMBRE D'UNA FAMÍLIA:

- Ser tractat com a persona única i amb necessitats.
- A ser escoltat i recolzat en moments emocionalment difícils.
- Ser estimat.
- A estones de pessigolles, petons, abraçades, moixaines, rialles i somriures.
- A tenir el teu temps i espai.
- Donar la teva opinió en qualsevol situació.

ALGUNS DEURES COM A MEMBRE D'UNA FAMÍLIA:

- De tractar als altres com a persones úniques.

la llum

Llar d'infants municipal

- Escoltar i recolzar en moments emocionalment difícils.
- De deixar gaudir del temps i l'espai dels altres membres de la família.
- Col·laborar en el dia a dia de la llar, per tal de fer de les tasques quotidianes un motiu més d'unió familiar.
- De formar part de tots aquells moments d'alegria i plena felicitat.
- Respectar les opinions del altres membres de la família.

6. MODEL DE CENTRE I SERVEIS

La societat actual s'està transformant i l'escola ha d'adaptar-se a aquests canvis com a motor social i familiar que faciliti la vida als treballadors, als avis i àvies, a les mares i pares i als milers de famílies amb totes les seves particularitats, que reclamen que l'escola es posi al servei de les famílies.

La nostra proposta és la de treballar per una llar d'infants municipal que aculli als infants i a les seves famílies; un espai on els nens es trobin còmodes i segurs, on trobin oportunitats per descobrir-se a ells mateixos i el seu entorn natural i social. Un espai on les famílies trobin un suport a la seva funció com a pares i mares, i on es potenciï el seu paper de primers educadors dels infants. Un espai que sigui un exemple de convivència i de participació, integrat totalment a la ciutat, i que ajudi a les famílies a crear xarxa relacional per aconseguir efectes preventius i multiplicadors. Oferint tant servei de llar d'infants, com altres serveis oberts a totes les famílies del barri i de la ciutat.

Pels més petits, la família és el context educatiu per excel·lència, però això no significa que hagi de ser l'únic. Es considera molt positiu que els infants participin en pràctiques educatives on puguin compartir experiències i jocs amb d'altres infants, en entorns organitzats intencionadament per fomentar el seu desenvolupament integral.

Per poder donar resposta a les necessitats educatives dels infants i de les seves famílies i per tal que la Llar d'infants i la família esdevinguin autèntics contextos de desenvolupament, proposem diverses ofertes de serveis, tots ells emmarcats en el projecte educatiu del centre.

SERVEIS DEL CENTRE

La Llar d'infants municipal La Llum és un centre d'educació infantil, que pot acollir infants entre els 4 mesos i els 3 anys d'edat. És de titularitat municipal i està gestionada de forma compartida entre l'Ajuntament de Manresa i la cooperativa Suara Serveis, SCCL, adjudicatària de la concessió administrativa.

Servei escolar bàsic:

Un espai de relació, d'aprenentatge, joc i socialització per a infants de 4 mesos a 3 anys, on es treballa per:

- Afavorir el desenvolupament integral i harmònic de l'infant atenent les seves necessitats bàsiques d'ordre biològic, psicològic, afectiu, lúdic i social.
- Afavorir el procés d'autonomia de l'infant adquirint hàbits bàsics, seguretat afectiva i emocional, i desenvolupant la seva iniciativa i autoconfiança.

Acompanyats per mestres i educadors/es especialitzats en la Petita Infància, la llar té una capacitat total de 99 places distribuïdes en 6 grups o aules.

Serveis complementaris:

Acollida matí:

S'ofereix la possibilitat als infants d'entrar a l'escola una hora abans de la jornada habitual del centre. El servei s'ofereix entre les 7:45 i les 8:45. Cada família decideix l'hora d'entrada en funció de les seves necessitats, dins d'aquesta franja horària. S'ofereix una estona de joc lliure, intentant crear un clima tranquil. Els infants que arriben molt aviat poden esmorzar i també es treballen els hàbits d'higiene i de recollida de material.

Menjador:

S'ofereix aquest servei de 12:00 a 15:00 hores. El menjar el serveix una empresa de càtering, especialitzada en restauració col·lectiva. A la cuina-office de la llar és prepara per servir als infants.

A l'estona de menjador i descans es treballen diferents hàbits: d'autonomia, d'alimentació, d'higiene i de descans. Es desenvolupa a les mateixes aules de l'escola, prèviament adaptades.

Permanència tarda:

Aquest servei s'ofereix a les famílies que no poden venir a recollir els seus fills al finalitzar l'horari habitual de l'escola, a les 17:00 hores.

Per poder oferir aquest servei hi ha d'haver inscrits un mínim d'infants.

La seva durada és d'una hora (de 17:00 a 18:00 h.) i el seu funcionament és similar al de l'acollida del matí.

És una estona amb un clima tranquil creat per un joc lliure o una activitat programada on també s'hi treballen els hàbits d'higiene i de recollida de material.

Pati Obert:

Espai obert a totes les famílies de la ciutat amb infants de 0 a 6 anys, on es poden relacionar d'una manera informal aprofitant els recursos que el joc i el pati de l'escola proporcionen. S'obre una tarda a la setmana, els mesos de primavera.

Espai de lectura:

Espai pensat perquè les famílies gaudeixin de la lectura amb els seus fills/es- També disposa de lectura d'adults: llibres, articles...

Disposa de servei de préstec.

7. PRINCIPIIS PEDAGÒGICS, VALORS, OBJECTIUS I PRIORITATS

PRINCIPIIS PEDAGÒGICS

Els principis pedagògics que regeixen la nostra tasca docent en les diverses intervencions i propostes que fem al llarg de la jornada educativa es basen en les teories pedagògiques corresponents a:

Albert Bandura: *“L’aprenentatge és una activitat de processament d’informació en que les dades sobre l’estructura de la conducta i els esdeveniments de l’entorn es transformen en representacions simbòliques que ens serveixen com a pautes per l’acció”³*

Lev Vigotsky: En la seva teoria de Zona de Desenvolupament Pròxim (ZDP) en que la defineix com: *“És la distància entre el nivell real de desenvolupament determinat per la capacitat de resoldre independentment el problema i el nivell de desenvolupament potencial determinat a través de la resolució d’un problema sota la guia d’un adult o en col·laboració amb un company”⁴*

Emy Pickler pensa que:

“-L’essencial és que l’infant descobreixi per ell mateix un màxim de coses.

-El respecte a l’infant com a persona, com a ésser únic que estableix relacions i que influeix en els esdeveniments del seu entorn.

-La llibertat de moviment i la conquesta de la seva autonomia, El valor de l’activitat autònoma, basada en la iniciativa de l’infant que sorgeix del seu propi interès, que li proporciona satisfacció i seguretat a partir dels resultats que n’obté.

-La pedagogia de la vida quotidiana, el valor de les petites coses, grans

³ “Social learning theory”(1977) Albert Bandura. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

⁴ Apunts de l’assignatura “Psicopedagogia de la primera infància” impartida per Berta Vila en la diplomatura d’Educació Infantil a la Universitat de Vic.

coses pels infants. Comunicació verbal i no verbal (suavitat en els gestos) en totes les actuacions que l'adult fa a l'infant. La petició de la seva participació i l'espera atenta de la seva col·laboració en aquestes activitats quotidianes d'alimentació, higiene, vestit, etc.

-L'infant pren consciència d'ell mateix mitjançant un respecte molt acurat per la seva persona.

-L'infant es senti plenament estimat.

-Un adult al seu costat, que confia en les seves capacitats i que li dóna la possibilitat d'exercir-les.”⁵

Loris Malaguzzi: *Veu al nen com a “ protagonista i constructor de la seva vida. Aquesta imatge posa en primer pla la condició de respectar la subjectivitat del nen. La seva expressió i la seva capacitat creativa, emfatitzant la solidaritat dels nens entre si i amb l'ambient que els rodeja. És una imatge de nen protagonista i constructor, juntament amb l'educador que és el que dóna sentit a allò que crea. Destaca del nen d'avui:*

-La seva competència, no excloent les seves necessitats sinó ressaltant els seus recursos i drets.

-La força i riquesa dels seus perquè. El que sap i el que vol.

-La seva capacitat per sorprendre's i meravellar-se.

-Potent perquè pot i podrà. Potent perquè aprèn a relacionar-se amb el món.

-Un nen capacitat per provocar al canvi. Competent en la relació i interacció.

-Competent mentre construeix el món. Constructor de futur.”⁶

Jean Piaget: *Aquest punt de vista manté que “els infants construeixen activament nous coneixements a mesura que interactua amb el seu entorn.*

Tot el que un llegeix, veu, escolta, sent i toca es contrasta amb el seu coneixement anterior i si encaixa dintre del món que hi ha en la seva ment,

⁵ Conclusions de les “Jornades educatives de la Llar d'Infants La Lluna” Caldes de Montbui. (24 d'octubre del 2009)

⁶ “La educación infantil en Reggio Emilia” Loris Malaguzzi. Ed: Octaedro-Rosa Sensat. Col·lecció: “Temas de Infancia, educar de 0 a 6 años” Bcn; 2001.

pot formar nou coneixement que es durà amb si. Aquest coneixement es reforça si pot usar-lo amb èxit en l'entorn que l'envolta. L'individu no és solament un banc de memòria que absorbeix informació passivament, ni se li pot "transmetre" coneixement, sinó que el nen ha de viure en pròpia pell el conflicte per poder provocar un canvi.”⁷

Tenint el compte el llegat pedagògic d'aquests autors, en les propostes diàries ens guiem en:

1. Fomentar un aprenentatge basat en la quotidianitat

L'aprenentatge té una dimensió individual (comprensió i interpretació de la pròpia realitat i de les pròpies experiències), i una dimensió social que sorgeix de la interacció amb els altres, a través del diàleg (no necessàriament verbal). Per aquest motiu, les propostes plantejades per l'educadora fomenten la interacció amb el grup.

2. Aprendre des de la pràctica i l'experiència

Per afavorir que els infants desenvolupin un aprenentatge global, la intervenció educativa ha de poder relacionar els seus coneixements precoçment previs amb les seves experiències i amb el seu entorn, per això, és necessari que els infants parteixin de les seves pròpies experiències amb l'objectiu de desenvolupar la capacitat d'interacció amb la realitat.

Per a guiar-los en el desenvolupament del seu raonament és important que es puguin plantejar preguntes sobre la realitat immediata que viuen, per això la feina de l'educador és proporcionar a l'infant petits reptes o situacions que l'ajudin a preguntar-se el perquè d'allò que viu.

3. Educar per a la vida, educar per a la ciutadania global.

En definitiva, es tracta d'educar per a la transformació. Proporcionar a l'infant un ambient ric per tal de que tingui una visió amplia de la realitat que l'envolta.

⁷ Apunts de l'assignatura “Teories i institucions contemporànies de l'Educació” impartida per Pere Darder a la Universitat Autònoma de Barcelona.

OBJECTIUS GENERALS DE LA LLAR D'INFANTS

- Afavorir el **desenvolupament integral i harmònic** de l'infant atenent les seves necessitats bàsiques d'ordre biològic, psicològic, afectiu, lúdic i social.
- Afavorir el **procés d'autonomia** de l'infant adquirint hàbits bàsics, seguretat afectiva i emocional, i desenvolupant la seva iniciativa i autoconfiança.
- Afavorir el **procés de socialització** de l'infant fent-lo capaç de viure unes relacions estables i positives amb sí mateix i amb els altres, i integrant-lo activament en una societat culturalment organitzada.
- Facilitar **recursos i instruments d'aprenentatge** per afavorir el desenvolupament de les capacitats de coneixement i interpretació d'un mateix i del propi entorn.

Partint d'aquests objectius generals, els detallem una mica més en funció de diferents àmbits d'aplicació:

Àmbit pedagògic

- Afavorir que els infants es sentin bé amb ells mateixos.
- Compartir i cooperar amb la família en el procés educatiu dels infants, promovent espais de participació, espais de trobada (entre pares i educadores, entre pares i infants, i entre pares, educadores i infants) i espais de suport i de reflexió sobre el procés educatiu (amb altres professionals de la ciutat).
- Aconseguir un centre participatiu i obert que fomenti la comunicació, la relació i l'experimentació documentada. Un espai de trobada i convivència, amb un ambient afectuós, relaxat, respectuós, acollidor i estimulant.
- Promoure la integració dels infants en el medi social i natural on s'ubica el centre, a través de la participació activa a l'entorn i del coneixement d'aquest.

- Utilitzar una metodologia constructivista i relacional que, d'acord a aquesta concepció, s'adequarà als següents criteris:
 - Respectar la individualitat, és a dir, oferir un tracte personalitzat adequat al ritme de desenvolupament i a les capacitats físiques i intel·lectuals de cada infant.
 - Promoure la construcció del coneixement en els infants a partir del joc, la interacció, l'experimentació, la manipulació, l'observació directa, el descobriment... L'educadora farà el paper de mitjancera oferint les condicions necessàries per al descobriment d'ell mateix i apropant-lo a la realitat del seu entorn immediat natural i social.
 - Articular el procés educatiu a partir dels coneixements previs i dels interessos dels infants amb l'objectiu de promoure aprenentatges significatius i funcionals, desenvolupament de l'autonomia personal i la socialització.
 - Prioritzar els continguts d'actituds, valors i normes oferint un tractament integrat i globalitzador que sigui significatiu. Per això prioritzarem el *com estar amb els nens*, l'actitud de tot l'equip educatiu respecte els nens, que és el que realment els motiva a aprendre.
 - Utilitzar l'observació directe com a eina d'avaluació continuada, sistematitzada i integrada en el procés educatiu, amb la finalitat d'adequar-lo a les característiques individuals dels infants.

Àmbit institucional

- Gestionar la llar d'infants municipal construïnt conjuntament amb l'Ajuntament de Manresa segons la línia marcada pel mateix i d'acord amb els criteris marcats des de la regidoria d'Educació.

- Establir sistemes per afavorir la participació i col·laboració de les famílies en les diferents activitats del centre, així com a les que s'organitzen a nivell del barri o bé de la ciutat.
- Impulsar relacions de coordinació i comunicació amb altres institucions relacionades amb la tasca educativa i social.
- Promoure la participació de l'equip professional en activitats de formació permanent i supervisió.
- Impulsar el treball en equip per aconseguir uns criteris consensuats i una coherència en l'acció educativa.

Àmbit humà i de serveis

- Establir un reglament de règim intern, d'acord amb el reglament regulador del servei d'escoles bressol de Manresa, i aconseguir el seu seguiment per part de tot el personal i les famílies.
- Promoure la relació, comunicació i el consens entre el personal del centre.
- Aconseguir una gestió participativa amb l'ajuntament, l'entitat, l'equip i les famílies. Traslladar aquesta gestió participativa en tots els àmbits on es participi i/o es representi la llar d'infants.
- Oferir una amplitud de serveis que respongui a les necessitats i als interessos de les famílies de Manresa.

8. CONCRECIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT DEL CURRÍCULUM

BLOC DE VIDA QUOTIDIANA

Considerem la vida quotidiana com tot allò que es fa al llarg del dia, per tal de poder donar resposta a la higiene dels infants, a necessitats biològiques, a unes normes socials i de convivència, i per tal d'afavorir la progressiva adquisició d'autonomia dels infants.

Aquest seguit d'accions faciliten la comprensió, per part dels infants, de les diferents seqüències temporals del dia, i alhora els proporciona una seguretat i estabilitat a l'escola.

Inicialment les educadores comencem a paucar els moments de cada hàbit per tal d'anar-ho instaurant mica en mica en el dia a dia de l'aula, de manera que gradualment els infants ho vagin adquirint com a accions necessàries al llarg del dia i ho acabin fent pràcticament sols/es, sense la necessitat de que les educadores ho anem recordant.

Al llarg de l'horari lectiu a l'escola, van sorgint diferents moments quotidians, els quals alguns poden ser puntuals i d'altres de més llarga durada o repetició.

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.

- Capacitats (etapa d'educació infantil)
 1. Progressar en el coneixement i domini del seu cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seves possibilitats.
 2. Adquirir progressivament hàbits bàsics d'autonomia en accions quotidianes, per actuar amb seguretat i eficàcia.
 3. Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar-hi en conseqüència.
 4. Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que els portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.

- Objectius (primer cicle d'educació infantil)
 1. Participar amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes d'alimentació, repòs i higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals.
 2. Actuar sobre la realitat immediata, descobrir-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les seves característiques perceptives.

- Continguts
 - ✓ Àrea de descoberta d'un mateix i dels altres:
 1. Descobriment i identificació de les pròpies necessitats fisiològiques (gana, set, son, etc.), mostrant un control progressiu d'aquestes.
 2. Progrés en l'adquisició d'hàbits relacionats amb el benestar corporal i la seguretat personal, la higiene i la salut, així com en l'inici d'hàbits d'ordre, constància i organització en les activitats en què participa.
 3. Progrés en el domini de la coordinació i el control dinàmic del cos, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i en l'orientació en l'espai quotidià.
 4. Participació amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes d'alimentació, repòs i higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals.
 5. Domini progressiu del control i de la coordinació oculomanejadora, així com de les habilitats manipulatives necessàries per explorar objectes i per ser cada vegada més actiu i autònom en les diferents situacions quotidianes (vestir-se, posar-se les sabates, etc.).

 - ✓ Àrea de descoberta de l'entorn:
 6. Comprensió i apreciació progressiva de l'entorn immediat, iniciant-se en el coneixement i l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en els diferents grups socials en què participa.
 7. Orientació amb autonomia en els espais habituals i quotidians i iniciació en l'ús de termes relatius a l'espai (aquí, allà, dins, fora, amunt, avall).
 8. Orientació en les seqüències temporals en què s'organitza la vida diària i iniciació en l'ús de termes relatius a l'organització del temps (matí, tarda, ara, després, avui, demà).
 9. Reconeixement de seqüències espacials, temporals i lògiques i iniciació en l'ús de les primeres nocions quantitatives en situacions quotidianes.

 - ✓ Àrea de comunicació i llenguatges:
 10. Comprensió de les intencions i dels missatges que li adrecen les persones adultes i altres infants, identificant i emprant els diferents senyals comunicatius (gest, entonació) i valorant el llenguatge oral com un mitjà de relació amb les altres persones.

11. Expressió de necessitats, sentiments i idees mitjançant el llenguatge oral, mostrant un progressiu increment del vocabulari relatiu al propi entorn i experiència, ús de frases simples i comprensió de variacions morfològiques de gènere i nombre.
12. Iniciació en l'ús de diferents formes de comunicació, esforçant-se per fer-se entendre i escoltant els altres.

- Metodologia

Si ens situem a primera hora del matí, durant les arribades dels infants a l'escola, aquí ja hi trobaríem una primera acció quotidiana, la qual seria **saludar** a les educadores, famílies i companys/es d'aula. Creiem que aquest moment d'atenció personalitzada és més similar al de la vida adulta, que no pas crear un moment fictici on tothom canti una cançó de bon dia. D'aquesta manera els infants tenen un moment de protagonisme on es fa evident la seva arribada a l'aula, i s'intenta crear una rebuda acollidora.

Un segon moment que podem trobar ben d'hora al matí, és quan es crea la necessitat de **recollir tot el material** amb el que hem estat jugant durant el moment de les arribades dels companys/es. Intentem transmetre la importància de guardar cada material al lloc d'on l'hem tret, de manera que si algú hi vol anar a jugar en un altre moment sàpiga on trobar-ho. Per altra banda si ens volem reunir tot el grup-classe necessitem un espai on fer-ho.

Un cop propiciat l'ambient adequat per a reunir-nos, és el moment d'oferir als infants la possibilitat de menjar un **petit mos**, per tal de poder seguir la resta del matí/tarda amb molta energia. Depenent del tipus de menjar que oferim hi ha tot un seguit de pautes que cal seguir:

- Galeta o palet de pa: cal que els infants se'l mengin asseguts i de la manera més polidament possible, sense tocar el material de l'aula, ja que tenen les mans brutes. Els infants que tenen força gana poden repetir.
- Fruita o pa amb tomàquet i embotit: la mengem asseguts a taula i ho fem amb forquilla i ganivet. La presentació del ganivet és progressiva en funció de les habilitats dels infants i de la seva edat. A l'hora de recollir cada infant porta els estris al carro.
- Berenar: des de l'escola hi ha uns dies estipulats sobre el tipus d'aliment que han de portar per garantir una varietat: fruita, iogurt i entrepà.

Un cop han satisfet la seva gana, gradualment es van a **rentar les mans i cara**, amb aigua i sabó, i posteriorment van a llençar el paper, que tenen al seu abast, a la paperera.

En qualsevol moment del dia els infants poden **beure aigua**. A inicis de curs la safata dels gots i les gerres no estan a l'abast dels infants, i a mesura que van agafant l'hàbit de no jugar amb l'aigua i només anar al racó per satisfer les necessitats biològiques, les safates baixen a la taula del

costat de la pica. Quan a un infant li cau aigua al terra o a la taula, es va fent el treball d'agafar paper o drap per netejar-ho.

A cada espai de l'escola (aules i sala polivalent) hi ha un racó destinat per als mocadors. En el cas de les aules, aquests estan acompanyats d'un mirall, per tal que els infants puguin identificar visualment quan van bruts. Inicialment som les educadores les que anem a buscar als infants, per tal de **mocar-los**, i mica en mica anem cridant l'atenció als infants quan porten mocs, perquè siguin ells qui vagin a buscar el mocador. El progrés passa des de que són les educadores les que moquen als infants, fins al punt que són ells mateixos qui ho fan. Amb aquest hàbit, sovint veiem moments en que són els mateixos infant qui avisen als seus companys de que porten mocs, o van ells mateixos a mocar-los.

Un altre moment que es dona de forma sovint al llarg del dia és el **canvi de bolquers**. A l'inici de curs sobretot quan els infants encara no caminen es realitza amb l'infant estirat. A mesura que l'infant va creixent ja pot pujar les escales del canviador, d'aquesta manera col·labora en el procés. També a donar les tovallolletes i la crema.

Normalment quan ja són capaços d'aguantar-se drets amb total autonomia se'ls canvia el bolquer drets, d'aquesta manera són més conscients de les seves necessitats fisiològiques (si ha fet pipí, caca ...) i d'autonomia en el vestir. Al tenir els lavabos a prop se'ls demana si es volen asseure a fer pipí. Quan ja no porten bolquers van de manera autònoma al lavabo: s'eixuguen, llencen el paper, tiben la cadena, es renten les mans...

Els dies que sortim al pati hem de **posar i treure jaquetes**. Un primer pas és que reconeguim la seva. Al principi li porten a l'adult perquè els ajudin, però mica en mica ja se la saben posar ells. Fins i tot si veuen que algun company no pot s'ajuden entre si. Quan es el moment de treure-les també les han d'anar a endreçar al cistell de les jaquetes.

Abans i després de les sessions de psicomotricitat els infants s'han de **posar i treure sabates**. Al principi solen tenir certa dificultat, però després ja van adquirint més habilitat. Per aquest motiu recomanem que portin sabates còmodes i ha poder ser amb velcro, ja que els facilita molt la seva autonomia. Un cop se les han tret les han d'endreçar i quan s'ha acabat la sessió cadascú agafa les seves.

Els infants que es queden a dormir a l'escola s'han **vestir i desvestir** abans i després d'anar al llit. Normalment els és més fàcil desvestir-se. Un cop s'han tret la roba (a vegades els jerseis costen i demanen ajuda a l'adult) la deixen endreçada a sota del seu llit, on també hi ha les sabates. Quan es desperten es comencen a vestir, per aquest motiu també ajuda que portin roba còmode.

Al llarg del dia es donen força moments on s'han de **guardar els estris personals**. A vegades amb les famílies (quan porten roba de recanvi, bolquers, l'agenda). Els infants saben on va cada objecte, endrecen l'agenda al seu lloc i després també la solen recollir a la motxilla. També saben on tenen el seu armariet per endreçar el que calgui.

Abans de marxar a casa o quan s'aixequen de dormir es solen **pentinar**. Agafen la seva pinta, qui vol es tira aigua al cabell, es miren al mirall i

endrecen els estris. El fet de no jugar amb les pintes i els raspalls també és un aprenentatge.

L'estona abans de marxar a casa, abans de preparar-se per anar a dinar o després de la sessió de psicomotricitat fem **moments de relaxació**. Es sol fer de manera diversa: estirats al matalàs amb música relaxant sense llum, amb els coixins personals, amb encens, espelmes... A mesura que es va repetint la proposta són els mateixos infants que reclamen aquest moment. És una proposta personal, al crear-se un clima íntim van sorgint també relacions entre ells mateixos, es fan pessigolles, massatges, etc.

Cada dia els infants que es queden a menjar a l'escola es **preparen per anar a dinar**. Agafen el seu pitet, se'l posen (al principi necessiten ajuda) i mirem el menú, així ja sabem que menjarem! És un bon moment per a establir converses entre tots i saber gustos.

A l'hora de **dinar** els infants tenen assignats un lloc a taula, de manera que, excepte els infants que es queden a dinar esporàdicament, ja sabem on han d'anar a seure. Donat que l'hora del menjador els diferents grups de l'escola dinen junts, vam decidir fer grups mixtes, de manera que els més grans poguessin ajudar als més petits, i els petits aprendre dels més grans de l'escola. Són les educadores les que posen els gots, tovallons i els coberts del primer plat a taula, però a mesura que van acabant els infants que són capaços van a escurar les restes de menjar del plat, i a recollir els estris necessaris pel segon plat. I el mateix amb els postres. Un cop han acabat de dinar van a guardar el got al carro, i seguidament a rentar mans. A la pica hi ha una educadora per ajudar als infants que ho necessiten i després van a seure i s'esperen a que hi hagi un petit grup per anar cap al dormitori.

De camí cap al **dormitori**, els infants guarden el seu pitet a les seves motxilles i van cap a l'aula on hi ha ubicat el dormitori. A continuació les educadores els hi donen les pipes i els estris necessaris per a dormir. Quan entren l'aula ja està enfosquida i depenen del dia hi pot haver música relaxant. Amb el pas del temps cada infant ja sap on és el seu llit ja que els llits sempre estan ubicats al mateix lloc. En funció del seu moment evolutiu els infants es van traient la roba i les sabates i es situen al seu llit per anar-se relaxant i mica en mica van aprenent a dormir sols.

A mesura que es van despertant intenten vestir-se sols/es i l'educadora només intervé quan li cal ajuda. Van passant cap al canviador per tal de fer pipis i/o canviar bolquers. Es renten la cara i les mans i qui vol es pentina. D'aquesta manera donem l'entrada a la **tarda** que és un moment que hi ha infants que marxen cap a casa i d'altres que arriben. Ens solem agrupar per nivells, tot i que sovint compartim espais de joc previs o posteriors al berenar.

BLOC DE JOC

Pensem en el joc com una necessitat vital, com el primer instrument d'aprenentatge per conèixer-se a si mateix i a l'entorn, des de primera hora del matí considerem que els infants estan en continu joc i així és com mica en mica van aprenent hàbits i com relacionar-se amb l'entorn i les persones que dia a dia conviuen amb ells. Per aquest motiu, el joc és una de les bases del nostre sistema pedagògic.

El joc dels infants sorgeix a partir del material que les educadores posen al seu abast però també del que aporten els infants i les famílies des de casa. Aquest material es va proposant arrel de les necessitats i curiositats o interessos que dia a dia les educadores observen en el mateix joc.

Dins el bloc de el Joc considerem que hi ha grans grups que són els que a continuació desenvolupem citant primer les capacitats, objectius i continguts a treballar en cada un d'ells.

- Capacitats (etapa d'educació infantil)
 - Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva de si mateixes i de les altres persones.
 - Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques.
 - Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar-hi amb conseqüència.
 - Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que els portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap la integració social.
 - Progressar en el coneixement i domini del seu cos en el moviment i la coordinació tot adonant-se de les seves possibilitats.
 - Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà de diversos llenguatges.
 - Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic amb una actitud de curiositat i respecte, i participar gradualment en activitats socials i culturals.

- Objectius (primer cicle d'educació infantil)
 - Identificar-se com a persona, assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu, i esforçar-se per manifestar i expressar les pròpies emocions i sentiments.
 - Projectar les pròpies vivències a través de l'activitat lúdica i anar-les representant a través d'un incipient joc simbòlic.
 - Iniciar-se en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, matemàtic, musical i plàstic.
 - Dominar progressivament el cos i l'adquisició de noves habilitats motrius, augmentant l'autonomia en els desplaçaments, el l'ús dels objectes i l'orientació en l'espai quotidià.
 - Actuar sobre la realitat immediata, descobrir-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les seves característiques perceptives.
 - Comprendre el llenguatge adult i dels altres infants, comunicar-se i expressar-se a través del moviment, el gest, el joc i la paraula, amb una progressiva millora del llenguatge oral.
 - Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciand progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.

- Continguts
 - ✓ Àrea de descoberta d'un mateix i dels altres:
 - Identificació com a persona, coneixement d'algunes característiques personals pròpies per assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu.
 - Iniciativa per dur a terme activitats i joc resolent les dificultats que es puguin presentar mitjançant la pròpia actuació o demanant als altres l'ajuda necessària i acceptant petites frustracions.
 - Domini progressiu de les possibilitats expressives, perceptives i motores del propi cos i utilització dels recursos personals de què disposa en la vida quotidiana.
 - Progrés en el domini de la coordinació i el control dinàmic del cos, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i en l'orientació en l'espai quotidià.
 - Manifestació i expressió de les pròpies emocions i sentiments, utilitzant el llenguatge com a mitjà d'expressió i comunicació.
 - Disposició per establir relacions afectives positives amb les persones adultes i els infants amb qui comparteix situacions i activitats quotidianament.

✓ Àrea de descoberta de l'entorn:

- Comprensió i apreciació progressiva de l'entorn immediat, iniciant-se en el coneixement i l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en els diferents grups socials en què participa.
- Reconeixement de seqüències espacials, temporals i lògiques i iniciació en l'ús de les primeres nocions quantitatives en situacions quotidianes.
- Domini progressiu del control i de la coordinació oculomanejadora, així com de les habilitats manipulatives necessàries per explorar objectes.
- Iniciació en la diferenciació d'algunes qualitats sensorials dels objectes materials, d'elements de l'entorn natural i de la comparació de les seves propietats. Inici de les primeres classificacions, ordenacions i correspondències en funció de les característiques i els atributs.
- Observació i constatació d'alguns dels canvis i modificacions a què estan sotmesos tots els elements de l'entorn (persones, animals, plantes i objectes).
- Observació i exploració de l'entorn físic i social, planificant i ordenant la pròpia acció, constatant-ne els efectes i establint relacions entre la pròpia actuació i les conseqüències que se'n deriven.
- Participació en festes, tradicions i costums de la comunitat a la qual pertany, mostrant interès i curiositat.

✓ Àrea de comunicació i llenguatges:

- Comprensió de les intencions i dels missatges que li adrecen les persones adultes i altres infants, identificant i emprant els diferents senyals comunicatius (gest, entonació) i valorant el llenguatge oral com un mitjà de relació amb les altres persones.
- Coneixement i utilització de manera progressiva de les normes que regeixen els intercanvis, relats i converses (atenció, espera, to de veu, interès, iniciativa).
- Expressió de necessitats, sentiments i idees mitjançant el llenguatge oral, mostrant un progressiu increment del vocabulari relatiu al propi entorn i experiència, ús de frases simples i comprensió de variacions morfològiques de gènere i nombre.
- Iniciació en l'ús de diferents formes de comunicació, esforçant-se per fer-se entendre i escoltant els altres.

- Record i relat d'experiències passades i relacionar-les amb situacions semblants o diferents.
- Iniciació en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, musical i plàstic.
- Interès per algunes de les tècniques més bàsiques (pintura, modelatge, dibuix, etc.) dels diferents llenguatges expressius i formes de representació.
- Reconeixement, retenció i memorització de cançons, dites senzilles, cantarelles i jocs de falda i participar-hi de manera activa, seguint la tonada, reproduint el gest, etc.
- Reconeixement i participació activa en danses senzilles amb una progressiva coordinació general del cos i sentit del ritme.

UNITAT DIDÀCTICA: ESPAIS DE JOC (AULA I PASSADÍS)

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.
- Metodologia
 - Proposta:

Al passadís hi trobem unes propostes que són fixes i d'altres que anem variant depenent dels interessos dels infants. Aquestes propostes les educadores de cada nivell són les responsables d'anar canviant el material que en elles hi trobem.

Les dues propostes fixes són: el túnel sensorial, un espai de lectura i el passadís del toca-toca.

A totes les aules hi trobem unes propostes de material i unes propostes esporàdiques. Dins de les propostes de material d'aula hem diferenciat tres espais:

Espais d'hàbits i higiene on trobem mocadors, miralls, gots...)

Espai de relaxació amb coixins, contes, ninos, titelles...

Espai d'exploració amb material natural: pots, lupes, pinces...

Les propostes esporàdiques es poden entendre dins del marc del món artístic (pintura, fang, plastilina i d'altres masses elaborades per les educadores); el món de l'expressió (contes, representacions, música, llums...) i el món culinari (elaboració de diferents receptes).
 - Materials necessaris:

Gran part del material que podem trobar a l'aula com al passadís està elaborat per les educadores amb el que podem aconseguir a l'entorn més proper així com ampolles de sons, plafons sensorials, taules d'experimentació amb material natural. Altre material ens el proporcionen les famílies i amb aquest podem construir diferents espais a l'aula i al passadís.

La resta de material es comprat sempre tenint en compte que sigui adequat per la finalitat que li volem donar i pels infants als que va dirigit.

- Temps:
El temps per cadascuna de les propostes en la marca una miqueta els infants, ja sigui d'una durada breu o més llarga.
Les propostes que duren més d'un dia van variant en funció de la observació de les educadores envers la implicació dels infants davant la proposta.
Aquesta durada més llarga pot ser d'una setmana, un mes o tot un curs.
- Agrupament infants:
Cada proposta té un agrupament diferent; hi trobem grups petits, la meitat del grup-aula, el grup sencer, grups del mateix nivell i grups internivells.
- Paper de la persona educadora:
Proporcionar material per tal de provocar situacions d'aprenentatge.
Transmetre normes socials i de convivència.
Seqüenciar l'espai temporal al llarg de la jornada escolar.
Observar l'infant per tal de donar resposta a les seves necessitats, interessos i inquietuds.
Potenciar infants capaços de resoldre els seus conflictes, intervenint en moments on l'infant pot prendre mal.
Detectar necessitats i dificultats en el seu desenvolupament global donant eines necessàries per solventar-les.

UNITAT DIDÀCTICA: PSICOMOTRICITAT

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.
- Metodologia:
 - Proposta:
Les sessions de psicomotricitat que seguim a l'escola van encaminades dins la línia psicomotriu de Bernad Aucouturier. Aquestes sessions van des de l'expressió corporal (acció) cap al llenguatge (representació) i estan basades des del punt de vista de l'autonomia i llibertat de l'infant per desenvolupar la psicomotricitat dins de les pròpies possibilitats i limitacions, marcant el seu propi ritme.

La sessió de psicomotricitat està desenvolupada en tres moments diferenciats:

- ✚ Ritual d'entrada. És el moment d'acollida de la sessió i marca l'inici de la proposta. Abans d'entrar a la sala, la qual ja té tot el material preparat per la sessió, els infants es treuen les sabates i a continuació tot el grup segueix una rutina que pot anar des de cantar una cançó a parlar del què anem a fer, del què no es pot fer (mal als companys).
- ✚ Joc. Aquest és el moment on els infants poden expressar a nivell motriu o representatiu les seves emocions, descobrint noves possibilitats corporals i límits. El final de la sessió ve marcat per l'avís de les educadores uns 5 minuts abans de què finalitza el joc i a continuació acompanyar als infants a baixar el to muscular i relaxar-se amb una cançó o música.
- ✚ Ritual de sortida. Aquest moment és el retorn individual d'allò que han fet els infants durant la sessió. Les educadores poden fer preguntes ajudant a representar tot allò viscut, emocions, conflictes, jocs,... o bé posant paraules allò observat donant protagonisme a tots els infants. Durant aquest moment els infants es tornen a posar les sabates.

La sala de psicomotricitat està diferenciada per dos espais; un d'expressivitat motriu i l'altre de representació.

- Materials necessaris:

Tot el material disposat a la sala s'ha de poder tocar i explorar.

Hi ha material que es tornarà a disposar a les diferents sessions, per donar lloc a les repeticions o bé, donar la oportunitat de joc a aquells infants que el primer dia no s'han atrevit.

L'ús que se li dona al material és aquell que cada infant necessiti en la sessió ja sigui el propi del material o altre ús.

El material el podem dividir en: material dur (espatlles, cadires, miralls, equilibris, construccions...) i material tou (mòduls, robes...).

Un altre material que es pot fer servir durant les sessions és la música.

- Temps:

La duració d'aquestes sessions és de 45 minuts aproximadament, des de que arriben a la sala fins que tornen a l'aula.

Cada grup té assignat un matí a la setmana per dur a terme la sessió, tot i què durant el curs van sorgint molts moments en els quals podem gaudir de la sala polivalent per fer sessions de psicomotricitat ja sigui al matí o a la tarda.

- Agrupament infants:
A les sessions hi trobem la meitat del grup-aula, el grup sencer, grups del mateix nivell i grups internivells.
- Paper de la persona educadora:
Proporcionar material per tal de provocar situacions d'aprenentatge.
Transmetre normes socials i de convivència.
Seqüenciar l'espai temporal al llarg de la jornada escolar.
Observar l'infant per tal de donar resposta a les seves necessitats, interessos i inquietuds.
Potenciar infants capaços de resoldre els seus conflictes, intervenint en moments on l'infant pot prendre mal.
Detectar necessitats i dificultats en el seu desenvolupament global donant eines necessàries per solventar-les i no centrar-se en aquestes dificultats o limitacions sinó en les capacitats i habilitats dels infants.
Tenir escolta al infant i al grup.
Deixar que l'infant expliqui la seva vivència des de l'acció.

UNITAT DIDÀCTICA: DESCOBERTES

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
- Grups de 2 a 3 anys.
- Metodologia:
 - Proposta:

Les educadores a partir d'una observació acurada del grup i d'anar veient l'evolució del mateix. Elaboren propostes adients al nivell evolutiu en el que es troben els infants. La manipulació i l'experimentació són bàsiques per l'infant en el seu procés de descoberta.
Presentant diferents propostes per manipular i experimentar les educadores pretenem estimular els sentits, oferir diferents possibilitats de descoberta, facilitar el coneixement de les qualitats més evidents dels elements del nostre entorn, i gaudir del plaer de jugar.
La llibertat, el desig d'investigar, la necessitat de conèixer l'entorn, de tocar, de sentir,... farà que sigui una experiència única per a cada un dels infants.
Els infants fan servir tots els sentits, observen els resultat de les seves accions sobre el material, experimenten el plaer i exploren les sensacions que produeix el contacte amb diferents materials.
Descobreixen qualitats dels diferents elements: suau, fred, brillant, dolç, salat, llefiscós, sec, humit, calent,...

- Materials necessaris : El material el podem trobar amb diferents indrets, els infants porten de casa quelcom que generi expectativa al grup i a partir d'aquí les educadores van observant i intervenint allà on es cregui convenient; pot ser material pensat i preparat per les educadores en un espai concret i amb una durabilitat o material que es trobi de forma fortuïta a l'entorn.
- Temps: El temps per cadascuna de les propostes en la marca una miqueta els infants, ja sigui d'una durada breu o més llarga.

Les propostes que duren més d'un dia van variant en funció de la observació de les educadores envers la implicació dels infants davant la proposta.

Aquesta durada més llarga pot ser d'una setmana, un mes o tot un curs.

- Agrupament infants: Cada proposta té un agrupament diferent; hi trobem grups petitets, la meitat del grup-aula, el grup sencer, grups del mateix nivell i grups internivells.
- Paper de la persona educadora:
 - Proporcionar material per tal de provocar situacions d'aprenentatge.
 - Proporcionar situacions que els hi permetin qüestionar-se el perquè passen les coses?, quin es el resultat de la seva acció? I donar-los espai perquè ells mateixos puguin trobar els seus propis raonaments.
 - Transmetre normes socials i de convivència.
 - Observar l'infant per tal de donar resposta a les seves necessitats, interessos i inquietuds.
 - Potenciar infants capaços de resoldre els seus conflictes, intervenint en moments on l'infant pot prendre mal.
 - Detectar necessitats i dificultats en el seu desenvolupament global donant eines necessàries per solventar-les.

UNITAT DIDÀCTICA: ENTORN (PATI I SORTIDES)

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.
- Metodologia:
 - Proposta:

L'espai exterior també té un gran valor educatiu i és molt ric oferint experiències sensorials, corporals, socials, creatives, emotives,...

Al pati poden conèixer aspectes relacionats amb el temps atmosfèric, les plantes, les bestioles, el cel...

També podem presentar propostes d'experimentació, motrius,. I per que no? Fer el petit most de l'esmorzar o el berenar, fer una becaina

Cada cop més, donem protagonisme a les sortides per la ciutat, per afavorir el descobriment del seu entorn proper, per afavorir els vincles que es creen entre educadores-famílies, famílies amb els propis infants i amb els altres amics/gues de l'escola. Respecte a sortir fora de la ciutat estem una mica limitats per que el medi de transport que podem utilitzar es el bus urbà i les rutes no es permeten poder conèixer l'entorn més proper fora de la ciutat. Com exemple de les sortides que podem realitzar: anar al parc, al camp de futbol, a la ludoteca, a conèixer els gegants del barri, al passeig a donar una volta, a l'Esport 7...

- Materials necessaris :

Al pati gran de l'escola hi trobem un pàrquing amb vehicles adients pels nostres infants. Una super rampa. També hi ha un umbracle amb dos gronxadors, una corda i una xarxa per escalar. Una cistella per jugar a pilota. La bateria musical per que els infants puguin anar desenvolupant les seves habilitats musicals i un rocòdrom per començar a iniciar-se en els esports d'aventura. Dos jardineres molt altes a les que els infants no tenen accés.

Al pati petit està més pensat per potenciar les habilitats més motrius com l'equilibri. Podem trobar un sorral, una estructura de palets, les rodes, el bosquet amb una cabana itinerant, una font, uns contenidors amb diferent material com: pales, galledes, pilotes, conus, plats, caixes de plàstic... i un caminet de fustes

A més a més del material fixe que hi trobem al pati també cada educadora va afegint material esporàdic partint de l'observació acurada del grup d'infants.

Quan fem les sortides, generalment el lloc on anem ens proporciona tot el material necessari

- Temps:

Hi han dos torns de pati a l'hivern la primera estona pot sortir tothom i a la segona estona hi ha un dia estipulat per cada grup i alguns dies rotatius i a l'estiu degut a la calor els torns s'intercanvien.

- Agrupament infants:

A les diferents propostes hi trobem grups petitets, la meitat del grup-aula, el grup sencer, grups del mateix nivell i grups internivells.

- Paper de la persona educadora:

Organitzar els espais exteriors amb les propostes que cregui més adients per continuar amb la progressió del grup.

Proporcionar material per tal de provocar situacions d'aprenentatge.

Transmetre normes socials i de convivència.

Observar l'infant per tal de donar resposta a les seves necessitats, interessos i inquietuds.

Potenciar infants capaços de resoldre els seus conflictes, intervenint en moments on l'infant pot prendre mal.

UNITAT DIDÀCTICA: FESTES

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.
- Metodologia
 - Proposta:

A l'escola celebrem diverses festes durant el curs. Aquestes van en funció del calendari escolar i queden reflectides al Pla Anual. Les festes a celebrar poden ser:

 - Festa de Benvinguda (finals d'octubre) Un cop finalitzat l'acolliment dels infants celebrem una festa per tal de què les famílies es puguin conèixer i s'interrelacionin entre elles. També és una oportunitat per donar a conèixer com es treballa a l'escola, les propostes i els espais.
 - Tió (últim dia del primer trimestre). Com que som una escola laica no celebrem el Nadal, però el tió és una tradició catalana plena de màgia i un element molt quotidià dins les cases dels infants que a l'hora els hi proporciona molts aprenentatges i responsabilitats com el fet de posar-li el menjar cada dia.
 - Carnaval. Durant el curs són molts els moments en què els infants es disfressen i maquillen, però és en aquesta festa on poden compartir amb les famílies totes les transformacions corporals que fan a l'escola.
 - Festa Il·luminati (Maig) L'equip educatiu va decidir organitzar una festa plena d'emocions i aventures que representés allò que els infants viuen a l'escola diàriament, fent d'aquesta la festa de l'escola.
 - Festa de final de curs. L'últim dia d'escola infants i famílies tanquen un curs escolar, donant pas a l'inici de les vacances. El comiat dels infants de 2 a 3 anys és un dels

moments més emotius de la festa, ja sigui a nivell d'escola o a nivell més personal mestre-família.

- Aniversaris: es celebren a l'aula. És un dia especial per aquell infant que fa els anys i per això aquell dia és el protagonista. Les famílies poden venir a celebrar-ho amb nosaltres i proposar alguna activitat.

Cada una de les festes està organitzada per l'equip educatiu. Cada curs es plantegen diverses propostes per cada una d'aquestes en funció dels grups d'infants, les necessitats i els objectius que ens marquem per a cada festa determinada.

A l'hora d'organitzar les festes comptem amb la participació de l'AMPA, ja sigui per aportar-nos material, comprar el berenar o bé sent ells els organitzadors de les festes.

- Materials necessaris:
Per cada una de les festes s'utilitza un material determinat depenent del fil conductor de la festa i les propostes que es vulguin portar a terme. Hi ha molt material elaborat per l'equip educatiu, altre comprat per l'escola o l'AMPA i d'altre que es pot llogar per una festa en concret. Tot el material està pensat de manera que sigui segur i adaptat als infants de l'escola.
- Temps
Les festes a l'escola són amb alguna excepció de tardes, des de que acaben les llevades (15:15) fins les 17:00.
- Agrupament infants
Els infants s'agrupen per grups aula al inici de les festes. Després hi ha dos agrupaments: Els infants que estan acompanyats per la família i els infants que són acompanyats per les educadores.
- Paper de la persona educadora
Un cop s'han triat les propostes per dur a terme, l'equip organitza tasques, s'informa sobre els infants i famílies que assistiran a la festa, compren i preparen el material necessari i s'encarreguen del desenvolupament de la festa amb la recollida final de tot el material. Durant el desenvolupament de la festa tot l'equip observa per després poder fer una valoració conjunta.

BLOC DE RELACIÓ AMB ELS ALTRES

L'infant és un ésser social. Per créixer i desenvolupar-se necessita relacionar-se amb altres persones. A partir de la relació amb els adults i entre iguals, l'infant s'introdueix en l'àmbit social i al mateix temps va construint la pròpia identitat.

És amb la interacció amb els altres i amb el món que els infants es familiaritzen amb multitud de signes, símbols, costums, instruments i valors que a poc a poc van fent seus i que els inclouen en la comunitat cultural on viuen.

Es tracta que l'escola esdevingui un context de desenvolupament a partir d'un entorn ric en relacions.

UNITAT DIDÀCTICA: RELACIÓ AMB ADULTS

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys. Bengales, Fanalets i Llamps.
 - Grups de 2 a 3 anys. Llumins, Fogueres i Espurnes.
- Capacitats (etapa d'educació infantil)
 - Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva de si mateixes i de les altres persones.
- Objectius (primer cicle d'educació infantil)
 - Identificar-se com a persona, assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu, i esforçar-se per manifestar i expressar les pròpies emocions i sentiments.
 - Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciament progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.
- Continguts
 - ✓ Àrea de descoberta d'un mateix i dels altres:
 - Identificació com a persona, coneixement d'algunes característiques personals pròpies per assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu.
 - Manifestació i expressió de les pròpies emocions i sentiments, utilitzant el llenguatge com a mitjà d'expressió i comunicació.
 - Disposició per establir relacions afectives positives amb les persones adultes i els infants amb qui comparteix situacions i activitats quotidianament.
 - ✓ Àrea de descoberta de l'entorn:
 - Comprensió i apreciació progressiva de l'entorn immediat, iniciant-se en el coneixement i l'adquisició de comportaments socials que

facilitin la integració en els diferents grups socials en què participa.

✓ Àrea de comunicació i llenguatges:

- Comprensió de les intencions i dels missatges que li adrecen les persones adultes i altres infants, identificant i emprant els diferents senyals comunicatius (gest, entonació) i valorant el llenguatge oral com un mitjà de relació amb les altres persones.
- Coneixement i utilització de manera progressiva de les normes que regeixen els intercanvis, relats i converses (atenció, espera, to de veu, interès, iniciativa).
- Expressió de necessitats, sentiments i idees mitjançant el llenguatge oral, mostrant un progressiu increment del vocabulari relatiu al propi entorn i experiència, ús de frases simples i comprensió de variacions morfològiques de gènere i nombre.
- Iniciació en l'ús de diferents formes de comunicació, esforçant-se per fer-se entendre i escoltant els altres.
- Record i relat d'experiències passades i relacionar-les amb situacions semblants o diferents.

▪ Metodologia

L'estabilitat en les relacions, la regularitat en el tracte i el respecte per les diferents formes de fer i de ser de cadascú són algunes de les característiques que fan que les interaccions entre infants i adults tinguin efectes positius tant per al seu creixement personal com per al desenvolupament de les seves capacitats.

Quan parlem de la relació amb els adults, dins el marc de l'escola ens referim a la connexió que s'estableix entre l'infant i els diferents agents de la comunitat educativa (altres famílies, personal d'administració i serveis, les educadores del centre,...).

El vincle

Quan un infant comença de nou a la Llar d'infants, surt del nucli familiar, per entrar a conèixer altres persones, que amb el temps i la convivència que s'estableixi, podran arribar a ser de confiança.

Els infants per ser actius necessiten sentir-se segurs, han de tenir la possibilitat d'establir lligams afectius amb les persones amb qui conviuen. El primer contacte és amb l'educadora de referència, i la resta d'educadores de l'equip, i mica en mica va coneixent la resta, tot i que hi ha infants que ja entren en contacte des de el primer moment amb altres agents de la comunitat educativa.

Creiem que el vincle entre adult i infant és quelcom especial per cada un d'ells, per això des de tot moment es respecta el ritme i les necessitats

de l'infant, hi ha qui de seguida es sent a gust i còmode amb la relació i hi ha qui necessitarà més temps.

Per tant un dels rols de l'educadora, serà facilitar la relació amb les altres persones adultes on el contacte és més esporàdic, presentant-les en un primer moment, tot convidant-les a participar de les diferents propostes a l'aula, saludant-les cada matí, anar-les a visitar al seu lloc de feina,...

En definitiva, verbalitzar i explicar en tot moment al infants què passa i què fem i mostrar-nos amb la màxima naturalitat en les relacions amb els altres.

De totes les relacions que l'infant estableix, qui més possibilitat té de treballar aquest vincle són les educadores del grup.

L'actitud de l'adult

Afecte, important i imprescindible perquè l'infant es senti estimat, i els doni una seguretat afectiva necessària per créixer. Aquesta actitud es pot transmetre amb les paraules, però sobretot amb els gestos.

Respecte, per poder ajudar als infants a conviure. Quan parlem de respecte i acceptació estem parlant de la base de totes les relacions.

Escolta, per poder crear els vincles tan importants amb els infants, hem d'escoltar més enllà de les paraules. Hem d'observar atentament els gestos, mirades i comportaments. Per crear una bona base per la relació hem de conèixer l'infant, saber què li passa, entendre'l... Per tant en aquest punt també i col·loquem com a actitud important l'**observació**.

Confiança, és a dir, donar el temps i l'espai necessari per créixer, experimentant, equivocant-se, rectificat... mentre passa tot això hem d'estar al seu costat, donant-los seguretat per tirar endavant, ajudant-los a superar les petites frustracions que es poden anar trobant i animant-los valorant les seves conquestes

Autoritat, l'adult representa l'autoritat que ha de servir per donar seguretat en els infants, marcant les normes i límits necessaris per fer que l'ambient i el clima sigui tranquil i relaxat.

Quan un infant traspassa aquest límit només podem jutjar el què ha fet o el què ha passat, però mai la seva persona.

Els adults hem de garantir que l'afecte afavoreixi la confiança i mantingui la intensitat de les relacions per sobre de qualsevol situació de conflicte i dificultat. Per tant les relacions afectives entre els adults i els infants han de ser la base de tota convivència.

Moments de relació individualitzada

Entre els infants i els adults que hi han a l'escola sumem un gran nombre d'individus, els quals al llarg del curs hem d'anar establint vincles i confiança. Aquestes relacions, en els primers moments poden ser força generals, però mica en mica hem de treballar per personalitzar-les i aconseguir moments de complicitats, necessaris per enfortir aquest vincle, i així donar seguretat i benestar tan a l'infant com a l'adult.

Quan parlem de relació individualitzada ens referim als moments en que un infant demana o vol un adult al costat, ja siguin moments on s'està realitzant un hàbit, un joc, una conversa,... I la companyia, suport o assessorament de l'adult per al treball individual que aquest vol fer amb l'infant, o per respondre les demandes de l'infant.

Comunicació no verbal (mirada, gest, contacte, posició...)

Per comunicació no verbal s'entén tota aquella relació on la paraula no intervé, per tant el concepte englobaria: la mirada, el gest, el contacte, la posició, i sobretot la intencionalitat comunicativa.

-La Mirada: un infant quan busca atenció o relació amb l'adult de vegades pot cridar amb un ulls esbatanats, o simplement busca la complicitat o l'aprovació de l'adult. *"Una mirada val molt més que mil paraules"* i segons el moment de l'infant i la situació que estigui vivint pot requerir varies coses.

-La comunicació gestual, o inclús la posició de l'adult enfront dels infants pot determinar els espais i el tarannà d'un grup. És un sistema de comunicació basat el com diem les coses i en la delicadesa de cada moviment corporal. Depenent de la posició i el com ens disposem i desenvolupem físicament en un determinat espai, condiona el fer dels infants i dels adults.

El que creiem que és cabdal en tot moment comunicatiu, és la **intencionalitat comunicativa**, i és el *quid* de la qüestió, ja que en tot acte comunicatiu, sempre hi trobem una intencionalitat, una necessitat (que creiem innata) de poder establir "contacte" amb l'altre. Un ésser humà té la necessitat de dir a l'altre allò que pensa, allò que li passa,... i aquest reducte, el pessic que ens fa iniciar l'acte comunicatiu és l'anomenada intencionalitat comunicativa, que s'esdevé tinguem o no ús de paraules.

Conflictes, acords, pactes

Un **conflicte** és una situació de tensió o hostilitat produïda per un desacord entre dues o més persones. En una situació conflictiva les emocions són altes, el nivell d'estrès és elevat i es poden arribar a produir una sèrie de conseqüències negatives, si no es gestiona bé i no s'utilitza com a font d'aprenentatge. (POVILL, Núria. *Manual de gestió del conflicte*. Barcelona. Universitat Pompeu Fabra, 2001).

A l'escola, en la relació infant-adult els conflictes es situen en la contraposició de voluntats, interessos o maneres de fer, i sovint floreixen en el moment en que l'infant es troba en ple desenvolupament de la pròpia personalitat.

Acompanyar aquestes situacions a través del diàleg i del reconeixement cap a l'altre farà del conflicte una oportunitat d'aprenentatge on l'infant anirà assolint seguretat per poder-se expressar i establir relacions afectives positives amb els adults, altres infants i l'entorn social que l'envolta.

Sovint les situacions de conflicte es desencallen a través d'un acord de compromís o pacte, on les dues parts fan concessions, però cal tenir en compte que és una resolució a mitges ja que no se'n obté una plena satisfacció per cap de les dues parts.

Per poder treballar correctament un conflicte, cal identificar les parts, les causes i quins són els interessos contraposats, i verbalitzar-ho conjuntament.

És important adoptar una actitud d'assertivitat i negociació, per arribar a un enteniment. I acompanyar la situació per tal que pugui finalitzar amb un acord de col·laboració, on cadascuna de les parts reconeix i accepta els interessos de l'altre. Hi ha diàleg, i l'acord significa un benefici mutu.

Espai, temps i agrupament d'infants

Les relacions entre l'infant i l'adult es tracten de manera transversal, i per tant no estan marcades per un temps, uns espais, uns materials o uns agrupaments concrets sinó que es poden donar en els diferents llocs i moments de la vida escolar, també a les sortides.

UNITAT DIDÀCTICA: RELACIÓ ENTRE INFANTS

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys. Bengales, Fanalets i Llamps
 - Grups de 2 a 3 anys. Lluminis, Fogueres i Espurnes.
- Capacitats (etapa d'educació infantil)
 - Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva de si mateixes i de les altres persones.
 - Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb les altres persones i iniciant-se en la resolució pacífica de conflictes.
 - Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que les portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.
- Objectius (primer cicle d'educació infantil)
 - Identificar-se com a persona, assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu, i esforçar-se per manifestar i expressar les pròpies emocions i sentiments.
 - Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciand progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.
- Continguts
 - ✓ Àrea de descoberta d'un mateix i dels altres:
 - Identificació com a persona, coneixement d'algunes característiques personals pròpies per assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu.
 - Manifestació i expressió de les pròpies emocions i sentiments, utilitzant el llenguatge com a mitjà d'expressió i comunicació.
 - Disposició per establir relacions afectives positives amb les persones adultes i els infants amb qui comparteix situacions i activitats quotidianament.
 - ✓ Àrea de descoberta de l'entorn:
 - Comprensió i apreciació progressiva de l'entorn immediat, iniciant-se en el coneixement i l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en els diferents grups socials en què participa.
 - ✓ Àrea de comunicació i llenguatges:
 - Comprensió de les intencions i dels missatges que li adrecen les persones adultes i altres infants, identificant i emprant els diferents senyals comunicatius (gest, entonació) i valorant el llenguatge oral com un mitjà de relació amb les altres persones.
 - Coneixement i utilització de manera progressiva de les normes que regeixen els intercanvis, relats i converses (atenció, espera, to de veu, interès, iniciativa).

- Expressió de necessitats, sentiments i idees mitjançant el llenguatge oral, mostrant un progressiu increment del vocabulari relatiu al propi entorn i experiència, ús de frases simples i comprensió de variacions morfològiques de gènere i nombre.
- Iniciació en l'ús de diferents formes de comunicació, esforçant-se per fer-se entendre i escoltant els altres.
- Record i relat d'experiències passades i relacionar-les amb situacions semblants o diferents.

▪ Metodologia

La proximitat a l'hora d'interpretar la realitat fa que la relació entre iguals jugui un paper fonamental en el desenvolupament de les capacitats cognitives, socials i afectives.

A l'escola, les interaccions entre infants es donen dins el grup d'iguals però també entre infants d'altres aules i fins i tot, d'edats diferents, generades espontàniament o pel propi interès de l'infant en moments com el pati, a l'estona del menjador, a les estones de sortides i en diferents moments del dia a dia. Aquestes interaccions generen una gran riquesa de situacions:

- Observar
- Imitar
- Reproduir l'activitat dels altres infants
- Ajudar
- Ser ajudat
- Col·laborar
- Cooperar
- Compartir

No obstant això, el desenvolupament no és només resultat de les noves conductes que l'infant va aprenent mitjançant procediments de còpia o imitació del que succeeix al seu voltant, sinó d'un procés de construcció (acció-reacció) específic derivat de la mateixa activitat. Finalment el procés de construcció sempre és personal, únic i intransferible.

Així mateix, la interacció entre iguals té una gran incidència en els processos de socialització, en l'adquisició de destreses socials, en la mesura que han d'aprendre normes i posar límits a la pròpia actuació, modular i ajustar el propi comportament al dels altres infants, acceptar altres punts de vista, posar-se d'acord i trobar solucions als conflictes que, de tant en tant, comporta tota interacció.

Sempre davant les situacions de conflicte, el paper de l'adult és l'observació, ja que de vegades els resolen els infants per si mateixos, sense la necessitat de la intervenció de l'adult. D'altres vegades els infants encara no han desenvolupat les eines necessàries per gestionar aquests moments, és llavors quan es requereix l'acompanyament de l'educadora, situant la font de conflicte com a centre i proposant una possible resolució a

mesura que l'infant reviu aquestes situacions, va interioritzant les diferents eines que li permetran sortir-se'n.

Cal tenir en compte també, que el conflicte sorgeix a vegades com a manifestació d'un estat emocional, que l'infant no sap gestionar ni explicar, i ho transmet a través del comportament.

En aquestes curtes edats, el **sentiment de pertinença** a un grup és important perquè ajuda a establir relacions i **vincles** amb els iguals, i a conèixer les primeres pautes de socialització (amistat, estima, respecte, col·laboració,...) cosa que els dóna seguretat i autoestima. Quan l'infant es sent segur dins el grup de referència, aquest es pot ampliar amb infants d'altres grups.

En tot aquest procés el paper de l'educadora és propiciar moments de relació en el joc i la vida quotidiana, observar i gestionar, ja sigui potenciant situacions que afavoreixin les diferents relacions entre els infants, i/o establint pautes de convivència, tot potenciant la comunicació i el llenguatge com a mitjà d'expressió.

AVALUACIÓ

VALORACIÓ DEL PROGRÉS I EVOLUCIÓ DELS INFANTS

Al llarg de l'estada a l'escola l'educadora va observant i registrant el procés que l'infant va fent en la relació amb l'autonomia i els hàbits, en la seva relació amb els altres infants i amb els adults, i sobre el joc, l'exploració i les descobertes. Aquest procés va quedant reflectit a l'informe final.

VALORACIÓ DE LA UNITAT DIDÀCTICA

Quan es revisa el PEC (projecte Educatiu de Centre) es valora també tota la part curricular i les unitats didàctiques, i es fan les modificacions pertinents.

9. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

LA DIVERSITAT COM A GLOBALITAT

Històricament, l'escola com a institució educativa, ha tingut, majoritàriament, un caràcter uniformador molt intens. La tendència dominant -sempre hi ha hagut excepcions- ha estat recollir l'infant i adaptar-lo a un esquema predeterminat i, moltes vegades, allunyat dels seus interessos i de les seves necessitats reals. L'escola ha fet com el llit de Procust: tallar o estirar l'usuari, sense modificar les dimensions del llit.

A mesura que s'ha anat resolent el problema de l'escolarització en les societats avançades i ha augmentat la consciència de la importància dels aspectes qualitatius per sobre dels quantitius, el tema de la diversitat ha anat situant-se en el centre de debat i de la reflexió que el fet educatiu comporta.

Nosaltres gosem afirmar que l'escola de qualitat és aquella que sap donar respostes diversificades, respostes que s'adaptin a tots i a cadascun dels nostres infants, i que intenten que el mínim comú d'aprenentatges sigui el més alt possible i el nivell personal sigui també el més elevat possible.

Per això, és imprescindible conèixer molt bé el punt inicial de cada infant i les seves possibilitats de progrés, per anar adaptant el nostre treball als diferents ritmes i interessos.

La diversitat no pot generar desigualtats ni conformismes. Acceptar la diversitat no vol dir donar-ho tot per bo, sinó comprometre el que som i el que sabem en un projecte comú que ens farà avançar a mesura que avancin els altres i acceptar que en aquest projecte no tots hi participem de la mateixa manera.

QUÈ ENTENEM COM A DIVERSITAT

Cada nen/a té el seu propi ritme de desenvolupament i va construït de manera personal i dinàmica les característiques que ho defineixen, en funció de les experiències que va vivint, del seu origen social, econòmic i cultural.

Atendre la diversitat suposa oferir una resposta adequada a les diferents motivacions, necessitats, interessos i estil cognitiu de cada infant. Els educadors hauríem de potenciar aquesta riquesa individual i de grup heterogeni, acompanyant a l'infant en el seu desenvolupament oferint-li les eines necessàries perquè puguin satisfer les seves inquietuds.

Depenent de quin grau d'acceptació es doni a la diversitat i de com la visqui el conjunt de l'escola, tindrem un model educatiu o un altre, perquè això suposarà una presa de posició que farà que les nostres actituds o les nostres activitats a classe tinguin un determinat caire i que també el tinguin les descobertes que facin. Afavorir el benestar i desenvolupament de les potencialitats de tots exigeix adaptar un plantejament educatiu receptiu a les necessitats individuals, diversificat, flexible i positiu dirigit a proporcionar una resposta educativa ajustada a les necessitats específiques de cadascú, i atenent a tots els elements que formen part del procés educatiu: el paper dels professionals, la metodologia emprada, la relació amb les famílies, etc.

EVOLUCIÓ DEL CONCEPTE DE DIVERSITAT AL LLARG DEL TEMPS

Quan parlem de Diversitat, tota persona entén que som cada individu qui la formem.

Fa uns anys aquest concepte era totalment canviant el significat que li donem ara. Diversitat, era aquella persona diferent, aquell cas especial que es tractava d'una manera errònia i es creia que separant l'individu del grup de pertinença evolucionaria tot potenciant les seves capacitats aïllat dels seus iguals, però a la vegada diversos companys/es de grup.

Fem una mica de repàs de la història del concepte de diversitat: A Catalunya, l'inici de la dictadura franquista va representar la ruptura violenta d'un procés educatiu de qualitat. En un ambient socio-cultural "retrògrad" i repressiu. A mitjans dels anys 50, pedagogs de la generació anterior transmeten informació sobre pedagogia activa a mestres que tenen interès a millorar la educació. La il·lusió, la dedicació, i la voluntat eficaç de pares/mares i educadors es concreten en la creació d'escoles: educació

integral, contacte amb la realitat, dimensió social, llibertat/responsabilitat i treball en equip.

La formació d'educadors es centra com a màxim exponent en la Institució Rosa Sensat.

Als anys 60 la coordinació d'escoles representa un Moviment de Renovació Pedagògica. Al arribar als anys 70 és quan s'extenen els principis i les experiències educatives, s'estructuren i sorgeix la Llei d'Educació General Bàsica que oficialitza la renovació que s'havia iniciat de forma clandestina. És l'1 de gener del 1981 que el Govern de la Generalitat assumeix les competències d'educació.

L'infant és un ésser complex i modelable. Cada un d'ells/es se li ha de proporcionar les diferents eines per tal de que pugui anar elaborant la seva pròpia identitat, tot partint de les seves particularitats com a trets característics. També cal posar èmfasi en que els educadors se'ls i ha de facilitar els elements necessaris per tal de que puguin oferir una atenció a la diversitat sense dubte globalitzada.

LEGISLACIÓ

La legislació vigent referent a l'atenció a la diversitat en el primer cicle d'educació infantil és la següent:

la **Llei 12/2009, de 10 de juliol de 2009**; el **Decret 101/2010, de 3 d'agost de 2010 d'ordenació dels ensenyaments del primer cicle de l'educació infantil**. I el **Decret 75/2007, de 27 de març de 2007**, pel qual s'estableix el procediment d'admissió de l'alumnat als centres en els ensenyaments sufragats amb fons públics.⁸

OBSERVACIÓ DE L'INFANT

Mitjançant l'observació directa, l'equip educatiu de l'escola bressol la Llum pot arribar a desenvolupar hipòtesis sobre el desenvolupament dels infants escolaritzats amb alguna necessitat específica.

⁸ Veure a l'Annex 1 la còpia de les citades lleis

Elaborarem un registre setmanal/mensual dels aspectes del comportament de l'infant que ens cridin l'atenció. Caldrà distingir entre una situació puntual o si té una durada en el temps.

En el cas de detectar un cas relacionat amb aspectes de desenvolupament de l'infant la direcció i/o l'educadora tutora s'adreça al CDIAP per una primera valoració des del centre educatiu. En aquest cas caldrà:

- Parlar amb la família i acordar derivació per diagnosi.
- Treballar conjuntament amb l'equip d'atenció primerenca.
- Mitjançant aquesta informació el professional de l'EAP valorarà els aspectes significatius per tal d'iniciar una ALTA, un SEGUIMENT, o una DERIVACIÓ del cas.

Nivell del que parteix l'infant:

L'infant té unes capacitats innates que cal potenciar-les. L'escola ha de facilitar l'estimulació d'aquestes partint de les vivències de cada un d'ells i del treball diari que es realitza a l'aula. També cal tenir en compte que influirà l'entorn (ubicació, natura, habitatges, diferents serveis que ofereix el barri..) en el període maduratiu de cada nen/a.

L'educadora quan rep un nou grup farà una valoració inicial per tal de saber el punt de partida de cada infant i poder enfocar el treball de manera global.

RECURSOS PER ATENDRE LA DIVERSITAT

Recursos humans:

Partim del fet de que tots els infants tenen unes particularitats, unes capacitats i unes necessitats pròpies i que hem de treballar sempre partint d'aquestes.

Tot el personal de la llar d'infants municipal de la Llum intentem donar resposta a aquestes necessitats individuals i grupals amb els recursos dels que disposem: fent propostes obertes i flexibles, entrada d'altres educadors a l'aula, i d'altres professionals (educadors socials, logopedes, etc.), formació permanent dels educadors/es...

L'equip humà de la Llum potenciarem els comportaments positius, buscarem estímuls adequats a cada edat i a cada infant, intentarem crear un clima permanent de seguretat i afecte que ens permeti viure el dia a dia com una experiència satisfactòria, evitarem emetre judicis de valors i sobretot no etiquetarem els infants.

La formació progressiva i permanent de tot educador és fonamental per tal de millorar i poder oferir un model educatiu de qualitat. Per aquest motiu ens agradaria, en un futur, poder establir unes trobades amb d'altres escoles bressol per debatre i intercanviar opinions i poder tirar endavant el nostre projecte comú.

1. Debats interprofessionals

Aprofitant que Manresa disposa de diferents centres escolars seria interessant proposar trimestralment una trobada amb educadors per tal de analitzar i establir models d'atenció a la diversitat, compartir estratègies, eines, etc.

2. Trobada socioeducativa

La ciutat és complementa amb una oferta d'entitats socioeducatives que permeten cobrir una part de les necessitats de les demandes socials i escolars de la població, tot i que no suficients per fer front el volum d'habitants de la zona.

Creiem que seria una opció productiva el reunir professionals tant de l'àmbit social com educatiu trimestralment per contrastar visions de com es pot interrelacionar la diversitat aplicant globalitat i el resultat sigui èxit i evolució.

Recursos organitzatius:

Cal preveure els ajustaments organitzatius anticipant-nos a les necessitats dels infants.

Vetllarem perquè tot l'equip de la Llum mostri una actitud positiva en el procés d'atenció a la diversitat.

Recursos materials:

Adaptació dels espais, materials específics pel desenvolupament individual i col·lectiu dels infants,...

INSTITUCIONS

CDIAP: és un servei d'atenció precoç per atendre la primera infància. Es basa en detectar i tractar alteracions concretes que presenti el nen/a.

EAP: són equips d'assessorament i orientació psicopedagògic que donen suport al professorat i als centres educatius en la resposta a la diversitat de l'alumnat i en relació als alumnes que presenten necessitats educatives especials, així com a les seves famílies.

Assistent Social: persona que es fa càrrec del casos d'exclusió social o famílies amb pocs recursos d'un municipi, tot ajudant i assessorant per tal de que siguin acceptats en diferents col·lectius de manera igualitària que als altres.

Altres especialistes relacionats:

- Psicòleg
- Logopeda
- Psicopedagog

RELACIÓ AMB LES FAMÍLIES

Des de l'equip humà de la Llum intentarem acompanyar a les famílies en tot el procés educatiu dels infants:

- Respectant el temps de la família per al procés de reajustament a la realitat, per tal que posi en marxa els propis recursos i pràctiques educatives.
- Amb una actitud d'escolta envers els neguits i preocupacions de la família.

la llum

Llar d'infants municipal

- Facilitant la coordinació entre els diferents equipaments i entitats implicats en l'atenció a l'infant i la seva família.
- Compartint un llenguatge comú, on tots els professionals i família desenvolupin propostes pedagògiques adients.
- Desenvolupant intervencions adreçades a la comunitat educativa i familiar.
- Dissenyant un projecte de treball individual que ens apropi al màxim desenvolupament de l'autonomia i les capacitats de l'infant reforçant els aspectes positius.

10. CRITERIS METODOLÒGICS

Partint del concepte d'infant del punt 4, creiem en una metodologia basada 100% en ells, per això el nostre treball es basa en l'observació dels infants. És a partir d'aquesta observació que organitzem els espais i el material juntament amb el temps per tal de donar resposta a les seves necessitats i interessos .

PAPER DE L'ADULT

- Proporcionar material per tal de provocar situacions d'aprenentatge.
- Transmetre normes socials i de convivència.
- Seqüenciar l'espai temporal al llarg de la jornada escolar.
- Observar l'infant per tal de donar resposta a les seves necessitats, interessos i inquietuds.
- Potenciar infants capaços de resoldre els seus conflictes, intervenint en moments on l'infant pot prendre mal.
- Detectar necessitats i dificultats en el seu desenvolupament global donant eines necessàries per salvar-les.
- Fomentar una relació fluida entre família i educadores per tal d'arribar a objectius comuns.

L'ESPAI I MATERIALS

Organitzem l'espai de tal manera que tot el material que els infants tenen a la seva alçada el poden manipular i explorar. Tot i així, hi ha material que se'ls proporciona en moments puntuals o de manera progressiva amb el seu desenvolupament.

Creiem que una bona organització i distribució de l'espai i material es de gran importància a l'hora d'acollir els nostres infants; per això creiem que aquests han de ser adaptables a les seves necessitats evolutives, acollidors, estables i

segurs, que permetin l'exploració individual i l'establiment de relacions i que potenciïn les seves capacitats.

Amb tot això a les aules hi podem trobar uns espais comuns: per relaxar-se, per hàbits d'higiene i de cura personal; i en funció de les necessitats dels infants, la resta dels espais van variant.

De la mateixa manera donem importància als altres espais de l'escola, com la sala polivalent, el passadís i els patis, ja que creiem que tots i cadascun d'aquests ens ofereixen diferents possibilitats, que val la pena aprofitar.

La gran majoria de materials que podem trobar a l'escola són d'ús quotidià i reutilitzats, tot i que també n'hi ha de comercials.

EL TEMPS

Les seqüències temporals no estan marcades en un horari establert, inclòs algunes poden coincidir.

Al llarg del dia es donen diferents moments com:

- Hàbits d'higiene
- Àpats
- Proposta
- Arribades i sortides
- Descans
- Estona de joc

FESTES I TRADICIONS

Des de l'escola intentem transmetre la cultura catalana a través del dia a dia, respectant les altres cultures.

A principi de curs es decideixen quines festes es celebraran, en funció del calendari i de les possibilitats.

TREBALL EN GRUP

Depenent de la proposta, la ràtio dels infants pot variar:

- Grup-aula
- Grup-aula reduït
- Nivell
- Entre diferents nivells
- Grup-escola, La Llum

11. CRITERIS D'ÚS DE LA LLENGUA CATALANA

En les comunitats autònomes com la nostra amb l'existència de dues llengües oficials, el projecte lingüístic expressa clarament el compromís del centre respecte la normalització lingüística.

El projecte lingüístic, inclòs en el projecte educatiu de centre, és un instrument d'organització i gestió per mitjà del qual cada centre dissenya, a partir de la seva pròpia realitat i d'acord amb la normativa vigent, de quina manera plantejarà l'ús i l'ensenyament de les llengües presents al currículum. Tal i com es recull en el decret 101/2010 de 3 d'agost de 2010, sobre l'ordenació dels ensenyaments de primer cicle d'educació infantil, el català, com a llengua pròpia de Catalunya, s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge. Les activitats internes i externes de la comunitat educativa, tant les orals com les escrites i les comunicacions amb les famílies, han de ser normalment en català.

Els nens i les nenes tenen el dret a rebre l'ensenyament en català i a no ser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de la seva llengua habitual. En tot cas es respectaran els drets lingüístics individuals de l'alumne o alumna, d'acord amb la legislació vigent.

La direcció vetllarà per a que la llengua catalana sigui el vehicle d'expressió habitual de l'equip educatiu i serà emprada en totes les actuacions del centre.

La única llengua prevista en el currículum de l'etapa de Llar d'infants (0 a 3 anys) és la catalana. No es preveu la introducció de cap altra llengua oficial, i/o estrangera. Durant aquesta etapa, l'infant assoleix la capacitat de comunicar-se de forma oral, passa del gest a la paraula. Considerem primordial crear una bona base per a la comunicació - lingüística, per al posterior aprenentatge d'altres llengües.

ÀMBIT	OBJECTIUS	ESTRATÈGIES
Pedagògic	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utilitzar la llengua catalana com a llengua vehicular. ▪ Tractar la llengua catalana com a llengua d'ensenyament - aprenentatge. ▪ Aconseguir que els infants amb llengua familiar diferent de la catalana adquireixin una comprensió i comunicació en la llengua catalana. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ El vehicle d'expressió i comunicació entre l'equip educatiu del centre és el català: <ul style="list-style-type: none"> > En els diferents moments i serveis > Amb les famílies: en la comunicació diària escrita i verbal. ▪ Potenciació de la comunicació oral en català: entre infants, i entre els adults del centre. ▪ Utilització de recursos materials i didàctics de llengua catalana: pel·lícules, contes, jocs, cançons. ▪ El treball es realitza en llengua catalana. ▪ Acompanyar l'explicació i la comunicació oral amb gestualitat, imatges, etc. que facin comprensiva la nostra intencionalitat educativa. ▪ Quan les famílies es comuniquen amb l'infant en una llengua diferent a la catalana, potenciarem que sempre mantinguin el model lingüístic propi, d'aquesta manera, facilitem que l'infant no mostri interferències en el codi lingüístic i obtingui una bona competència comunicativa en tots dos codis. ▪ En el cas que l'infant es mostri molt desconsolat, mirarem de consolar-lo a través del contacte físic i/o amb alguna paraula tranquil·litzadora en el seu idioma (en cas de conèixer-lo).

Humà i de serveis	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Conèixer i utilitzar la llengua catalana per part de l'equip educatiu del centre. ▪ Conèixer i utilitzar la llengua catalana per part dels professionals no docents del centre. ▪ Potenciar el coneixement i ús de la llengua catalana per part de les famílies usuàries del centre. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tot el personal que treballa en el centre escolar té competència en llengua catalana. Serà un criteri de les futures seleccions. ▪ El personal que treballi a la llar d'infants es comunicarà en català. ▪ Quan una família no entén el català: <ul style="list-style-type: none"> > Intentar que vingui acompanyada d'una persona que faci les funcions d'interpret. > Animar a la família que faci aprenentatge del català. > En la comunicació diària amb la família utilitzar molt la comunicació gestual acompanyada de la oral en català. > Quan es lliuri una circular informativa, mirar d'explicar-ho també de forma oral.
Administratiu	<p>Utilitzar la llengua catalana en les activitats administratives del centre.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Els documents administratius es redacten en català. En el cas que les famílies hagin d'emplenar-los se'ls ajudarà per a que l'emplenin correctament. ▪ Tota la documentació / comunicació entre l'equip educatiu es redacta en català. ▪ Tota la documentació que surt de la llar d'infants i que va adreçada a les famílies, institucions, entitats, es redacta en català. ▪ Les dependències del centre són retolades en català.

12. CRITERIS ORGANITZATIUS

ORGANITZACIÓ DEL PERSONAL

El personal de la Llar d'infants municipal La Llum està organitzat per cobrir els diferents serveis que ofereix el centre.

L'equip està compost per la direcció, l'auxiliar administrativa, l'auxiliar d'equipaments, monitores de menjador i acollida, tutores d'aula i educadores de suport.

Les educadores s'organitzen en els espais de la següent manera:

Aula	Tutora	Educadora de suport
Aula 1	1	1
Aula 2	1	
Aula 3	1	
Aula 4	1	1
Aula 5	1	
Aula 6	1	

Perfils professionals

Actualment els perfils professionals que hi ha a la llar d'infants municipal La Llum són els següents:

Directora	Titulació de Mestre especialitzada en educació infantil i/o titulació superior equivalent.
Tutores d'aula	Titulació de mestres especialista en educació infantil o Tècnics superiors de cicle formatiu de grau superior en educació infantil o equivalent.
Educadores de suport	Tècnics superiors de cicle formatiu de grau superior en educació infantil o equivalent.
Monitores de menjador	Títol de monitor de lleure o menjador o Tècnics superiors de cicle formatiu de grau superior en educació infantil o equivalent.
Auxiliar administrativa	Tècnic de cicle formatiu de grau mig en administració.

Auxiliar equipaments	Experiència en tasques de manteniment
----------------------	---------------------------------------

ORGANITZACIÓ HORÀRIA

El període d'obertura del centre és de setembre a juliol.

La Llar d'infants municipal La Llum està oberta de les 8:45 a les 17:00. També hi ha el servei d'acollida de 7:45 a 8:45 el matí i a la tarda el servei de permanència de 17:00 a 18:00 per totes aquelles famílies que ho necessitin. Els serveis d'acollida i permanència s'obriran sempre que hi hagi un mínim nombre d'infants.

ORGANITZACIÓ DELS ESPAIS

- La llar d'infants municipal La Llum disposa de 6 aules, que es poden distribuir en diferents franges d'edat segons els usuaris i la demanda. Cada aula disposa d'una pica i d'un canviador. De les sis aules, dues tenen un petit magatzem i una d'elles té accés directe al pati i un petit office.
- L'aula polivalent disposa d'un magatzem propi on es guarden els diferents materials per les diverses funcionalitat de la sala.
- Els menjadors i dormitoris son les mateixes aules i la sala polivalent, i poden variar segons les necessitats i en nombre d'infants de cada curs escolar.
- Pel que fa als espais exteriors, comptem amb dos patis:
 - Pati petit, el qual s'hi accedeix des de l'interior de la llar, mitjançant portes corredores. En aquest pati hi ha una zona enjardinada, propostes d'equilibris, sorral i materials per a jugar amb la sorra.

- Pati gran, el qual s'hi accedeix des d'una porta situada al passadís, on hi podem trobar tricicles, cordes, una bateria musical gegant i material de moviment: cistella de bàsquet, rocòdrom, etc.
- La sala d'educadores és on l'equip pot desenvolupar entre altres, funcions d'organització del dia a dia de la llar i és el punt d'informació pedagògica comú. S'hi fan les reunions d'equip, les tasques de treball intern, algunes entrevistes amb les famílies, etc.
- Els magatzems de material didàctic i fungible on es guarda tot el material necessari per dur a terme les propostes diàries a l'escola i el material plàstic tant per ús docent com per ús dels infants.
- Magatzem migdia, situat al costat de la primera aula, trobem tot el material referent a menjador i/o dormitori.
- Lavabo públic per les famílies i/o visites de la Llar d'Infants.
- Vestidor, que consta de 2 lavabos amb una dutxa cadascun i un espai amb un banc i taquilles, on cada membre de l'equip pot canviar-se i guardar les seves pertinences.
- Espais de manteniment
 - Un primer espai on podem trobar la rentadora i assecadora, més estris de neteja i magatzem tèxtil.
 - A l'espai del costat hi podem trobar les eines de l'auxiliar de manteniment i els carros i productes de l'empresa de neteja.
- Sala de Calderes
- Office, on podem trobar tot el material necessari per a la recepció, conservació i preparació dels aliments i els estris pels àpats.
- Direcció on hi ha ubicades les taules tant de direcció com d'administració, a més és l'espai on es reben a les famílies en cas de dubtes o consultes.

13. MITJANS DE RELACIÓ AMB LES FAMÍLIES

És el nucli familiar el referent més important per l'infant. I les famílies, les primeres i principals educadores.

L'escola és el segon agent socialitzador i educador. Així doncs, família i escola bressol han de col·laborar estretament en l'educació i el desenvolupament dels infants.

La Llum és una escola oberta a l'entorn i a les famílies. Contemplem diferents moments on aquestes formen part del funcionament i de la vida diària de la llar. El principal objectiu és compartir i cooperar en el procés educatiu dels infants per tal d'aconseguir el seu desenvolupament integral.

La llar d'infants municipal La Llum aposta per la participació activa de les famílies a la vida del centre, per això es plantegen diferents actuacions per tal de fomentar el treball amb les famílies del centre, i la col·laboració entre equip educatiu, pares i mares:

- En els òrgans formals de participació: AMPA i Consell escolar
- A les activitats de la vida diària
- A les sortides, jornades festives i celebracions
- En els moments de preparació de festes, d'elaboració de material per l'escola, decoració d'espais, tallers, etc.
- Al Pati Obert i altres espais de trobada

ÒRGANS FORMALS DE PARTICIPACIÓ

L'AMPA

En la franja educativa 0-3, la relació família escola és imprescindible, per tal d'oferir uns fonaments educatius coherents als infants.

En aquesta etapa a l'escola, l'AMPA esdevé un membre més en l'engranatge escolar facilitant la comunicació amb les famílies i actuant en diferents vessants:

- Fomentant la comunicació i la participació entre tots els membres de la comunitat escolar.
- Informant a la comunitat de famílies.
- Participant a l'hora de dinamitzar les festes de l'escola.
- Realitzant aportacions de materials a l'escola que enriqueixin la tasca educativa.
- Canalitzant suggeriments, reclamacions i observacions sobre el funcionament de l'escola.
- Afavorint la integració de l'alumnat i contribuint al seu desenvolupament personal.
- Promovent activitats complementàries de la tasca pedagògica de l'escola d'acord amb l'equip pedagògic.

El contacte entre escola i AMPA s'esdevé a partir dels objectius que ambdós es marquen per dur a terme a l'inici de curs, i continua al llarg de l'any amb les comunicacions que mantenen les dues entitats, per fer-ne el seguiment.

L'AMPA programa reunions mensuals i convida a les famílies a participar-hi. Aquestes trobades solen coincidir amb els dies de reunió de l'equip educatiu, fet que facilita l'intercanvi d'informacions, propostes i suggeriments mutus.

L'AMPA també disposa d'una pàgina web amb notícies, fòrums, estatuts, actes de les reunions, informació sobre les iniciatives que es porten a terme, fòrums, menús mensuals de l'escola, etc.

Les famílies són lliures d'associar-se a l'AMPA de la llar d'infants.

El Consell Escolar

Responent al principi de gestió democràtica cal comptar amb un Consell Escolar. Està compost per:

- un representant de l'Ajuntament,
- la direcció,
- 2 representants de les famílies,
- 2 representants de l'equip educatiu

- un representant del personal d'administració i serveis.

El Consell Escolar es reuneix, com a mínim, amb caràcter bianual per tractar temes vinculats al funcionament del mateix.

Els membres electes s'han d'escollir d'acord amb el procediment establert amb caràcter general per als consells escolars dels centres públics. Així les funcions i les seves competències s'equipararà a la normativa vigent que assigna els consells escolars de centres docents públics. Tots els pares i mares amb fills matriculats a la Llar d'infants La Llum poden ser membres electes i alhora tenen dret a vot.

Les funcions del Consell Escolar són les següents:

- Aprovar i avaluar la programació general anual del centre sens perjudici de les competències municipals en relació amb la planificació i organització educativa.
- Ser informat del nomenament i cessament de la direcció del centre.
- Vetllar perquè el procés d'admissió d'infants a la llar es faci d'acord amb el que estableix la Llei i les disposicions corresponents.
- Conèixer la resolució de baixa d'alumnes i vetllar perquè s'atingui al Plec de clàusules de la concessió del servei.
- Proposar mesures i iniciatives que afavoreixin la convivència al centre, la igualtat entre homes i dones i la resolució pacífica de conflictes en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social.
- Promoure la conservació i renovació de les instal·lacions i equip escolar i aprovar l'obtenció de recursos complementaris.
- Fixar les directrius per a la col·laboració, amb fins educatius i culturals, amb l'administració local, amb altres centres, entitats i organismes.
- Analitzar i valorar el funcionament general del centre, l'evolució del rendiment escolar o aprenentatge dels alumnes i els resultats de les avaluacions internes i externes en què participi el centre.

- Elaborar propostes i informes, a iniciativa pròpia o a petició de l'Ajuntament, sobre el funcionament del centre i la millora per a la seva gestió i sobre altres aspectes relacionats amb la qualitat.
- Qualsevol altra que li atribueixi l'administració educativa.

En el cas que hi hagi vacants quan encara no s'hagi acabat el termini, s'hauran de convocar eleccions, o bé regular a través del RRI aquest aspecte.

ACTIVITATS DE LA VIDA DIÀRIA

La nostra escola té sempre les portes obertes a totes les famílies a:

- Les activitats del dia a dia
- Les propostes que es fan a l'aula
- La celebració d'aniversaris
- Activitats proposades pels mateixos familiars com explicar un conte, cantar una cançó... o allò que els vingui de gust compartir a l'aula o a nivell de tota l'escola
- Les sortides de l'escola

JORNADES FESTIVES I CELEBRACIONS

La festes que es celebren a l'escola al llarg del curs escolar son pensades per tal que hi participin totes les famílies. Algunes es celebren al matí i altres a la tarda, per facilitar la conciliació laboral i lúdica de les famílies.

Al llarg del curs, per part de l'equip sorgeixen diferents propostes per tal de captar la participació de les famílies.

COMUNICACIÓ

Reunions i entrevistes

- Reunions
 - Abans de l'inici de curs amb totes les famílies i l'equip educatiu: Primera acollida a la llar d'infants, presentació de l'equip, breu explicació del funcionament i normativa del centre, informació

sobre els serveis complementaris, presentació dels diferents òrgans de participació: AMPA, Consell de Participació, presentació del grup aula i la tutora, etc.

- Reunió d'aula: Trobada a l'aula de totes les famílies amb el tutor/a d'aula que els explicarà el funcionament de l'aula, metodologia, aspectes pedagògics, entre altres.
- Entrevistes entre la família i la tutora
Per a comentar i compartir l'evolució de l'infant, parlar de criteris educatius i conèixer més a fons l'infant. Es realitzen tres entrevistes al llarg del curs:
 - Inici: de coneixement de la família i la mestra (dins el període d'acolliment). Es porta a terme la primera quinzena de setembre. En el segon any d'estada a la llar d'infants l'objectiu és conèixer els canvis que hi ha hagut durant l'estiu en l'infant.
 - Seguiment: Intercanvi entre família i educadora sobre l'evolució de l'infant. Establiment d'estratègies conjuntes sobre determinats aspectes. L'equip, segons organització escolar, decidirà si les realitza a finals del primer trimestre o al llarg del segon trimestre.
 - Final: Repàs dels canvis produïts en l'infant des de la seva incorporació a la llar d'infants. Lliurament d'un informe d'orientacions pedagògiques. Es porta a terme abans de finalitzar el curs escolar.
 - Sempre que la família i/o la mestra consideri necessari organitzar alguna altra reunió, es portarà a terme.

Canals de comunicació

La comunicació diària llar d'infants/família i família/llar d'infants es porta a terme amb les següents accions:

- Comunicació verbal diària amb les educadores tant a l'arribada com a la sortida. Amb l'objectiu de comunicar com està l'infant, com ha

passat el dia, o la nit,... comentar qualsevol novetat, incidència, preocupació.

- Comunicació escrita diària a través d'una llibreta de seguiment (agenda) que anirà i vindrà de casa a la llar d'infants i de la llar d'infants a casa. Per tal d'anotar-hi per una banda, aspectes quotidians com: si ha menjat o no, quina quantitat, si ha fet caca, les hores que ha dormit,... i per altra banda informació relacionada amb la vida de l'infant i qualsevol aspecte que es consideri important remarcar, d'aquesta manera anirem poc a poc escrivint (família i llar) la història personal de cada nen/a. També permetrà als pares poder fer anotacions per a l'educadora.
- Informació diària del què hem fet a les cartelleres, o amb reculls d'imatges a dins i fora de l'aula.
- Enquesta de satisfacció de les famílies: On les famílies podran valorar el funcionament de la llar d'infants. L'enquesta és una eina que permet conèixer l'opinió de les famílies i detectar els aspectes que consideren que s'han de millorar.
- Bústia de suggeriments: On les famílies poden fer arribar, de forma anònima les queixes o suggeriments sobre l'organització i funcionament del centre, propostes de millora, etc.
- Recull de fotografies: que es fa arribar a les famílies amb un CD o llapis de memòria, a final de curs.
- Cartelleres: Informacions varies sobre l'organització de la llar, horaris, menús, activitats de l'escola, xerrades, informació dels recursos, activitats lúdiques i culturals, serveis que s'ofereixen per a famílies amb infants de 0 a 3 anys a la població, etc.
- Correu electrònic i circulars: sobre diferents aspectes de la llar d'infants, activitats, sortides, celebracions, programacions mensuals i altres.
- Blog: <http://lallummanresa.wordpress.com>

14. TREBALL EN XARXA I RELACIONS EXTERNES

Tots els serveis d'atenció a la persona han de tenir un funcionament obert, flexible i adaptat a les necessitats socioculturals de l'entorn on estan ubicats. Aquest fet propicia les relacions amb altres entitats, altres serveis d'atenció a la infància i a les seves famílies, altres organismes municipals, etc. Ja que, només si es tracta la globalitat de la persona des de tots els seus aspectes, podrem aconseguir una incidència real en el seu desenvolupament i en el seu arrelament a la ciutat on viu.

Entenem a la persona de manera integral, plural i participem en el seu procés vital.

Això ens permet treballar conjuntament i complementàriament entre els serveis, compartir allò que anem treballant entre els professionals, obtenir punts de vista diferents sobre una mateixa cas, dotar de coherència les accions que es duen a terme i oferir uns serveis educatius i socials més integradors. I a la vegada avançar i millorar en els serveis d'atenció a les persones.

Els objectius d'aquest treball en xarxa són:

- Aconseguir una línia de treball comú i consensuada amb la regidoria d'educació de l'Ajuntament de Manresa.
- Treballar globalment amb els infants atesos.
- Promoure i participar en el treball transversal d'infància amb la xarxa social, sanitària i educativa de la ciutat.
- Potenciar el treball comunitari i la coordinació amb diferents equips que treballen amb infància i famílies.
- Realitzar tasques de recerca, investigació i docència en l'àmbit de les famílies amb infants petits.
- Rendibilitzar els recursos existents a la ciutat de Manresa.

Des de la Llar d'infants La Llum ens coordinem amb les següents entitats:

Ajuntament de Manresa:

- Construir de forma conjunta i permanent al servei.
- Coordinacions periòdiques amb el Servei d'Educació.
- Informació setmanal sobre el funcionament de l'escola.
- Reunió de seguiment amb la direcció operativa de Suara Serveis.
- Reunió de tancament escolar entre l'Ajuntament de Manresa i Suara Serveis.

Direccions escoles bressol Suara:

- Reunions periòdiques de direccions de Suara Serveis.

Coordinació amb altres escoles bressol municipals i públiques de Manresa:

- Trobades entre educadores de diferents llars d'infants de la ciutat.
- Coordinació entre direccions de diferents llars d'infants públiques de la ciutat

CAP Plaça Catalunya i altres:

- Coordinació amb els professionals responsables de pediatria del CAP Plaça Catalunya i altres CAP de referència.

Serveis Socials d'Atenció Primària:

- Treballar conjuntament amb els casos que sigui necessari.
- Derivar aquells casos on s'observen situacions de risc.

CDIAP:

- Contacte al llarg del curs.
- Seguiment de casos dels infants a La Llum al llarg del curs.
- Presentació de nous casos dels quals sigui necessari la valoració.

EAP:

- Fer el traspàs dels infants que tinguin alguna necessitat educativa especial per valorar possibles actuacions de cara a P3.
- Assessorament i col·laboració conjunta a les famílies.

Altres escoles:

- Treballar l'entrada a l'escola dels infants de 3 anys.
- Fer el traspàs dels infants que tinguin alguna dificultat.
- Realitzar propostes pedagògiques i lúdiques amb l'Escola Puigberenguer.

Altres entitats:

- Tenir coneixement de les entitats que ofereixen serveis per a infants de 0-3 anys i a les seves famílies.
- Informar a les famílies si ho demanen.
- Donar-nos a conèixer a les diferents entitats del barri per poder fer activitats conjuntes.
- Coordinar propostes lúdiques i pedagògiques amb el casal cívic del barri.

Alumnes en pràctiques:

- Col·laborar amb el Departament d'Ensenyament i altres centres formatius dels alumnes que realitzin pràctiques a La Llum (Acadèmia Igualada, FUB, Institut Guillem Catà,...).

15.AVALUACIÓ DEL PEC

QUI?

El PEC és un document elaborat per l'equip educatiu i és a ell a qui li pertoca la seva revisió, avaluació i modificació.

QUAN?

Aquesta avaluació es realitzarà cada 4 anys, acotant a dos cursos escolars la seva revisió o sempre que hi hagi un canvi important a nivell organitzatiu.

COM?

Durant els anys pròxims a l'elaboració del document l'equip educatiu anirà recollint en una graella els canvis que vagin sorgint per tal de tenir-los recollits en el moment de la revisió i/o avaluació.

ANNEX 1

**NORMATIVA DE REFERÈNCIA SOBRE L'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT I LES
NECESSITATS EDUCATIVES ESPECÍFIQUES**

1. LLEI 12/2009, de 10 de juliol, d'Educació

Article 2

Principis rectors del sistema educatiu

1. El sistema educatiu, en el marc dels valors definits per la Constitució i per l'Estatut, es regeix pels principis generals següents:

f) La inclusió escolar i la cohesió social.

Article 21

Drets dels alumnes

1. Els alumnes, com a protagonistes del procés educatiu, tenen dret a rebre una educació integral i de qualitat.

2. Els alumnes, a més dels drets reconeguts per la Constitució, l'Estatut i la regulació orgànica del dret a l'educació, **tenen dret a:**

c) Rebre una educació que n'estimuli les capacitats, en tingui en compte el ritme d'aprenentatge i n'incentivi i en valori l'esforç i el rendiment.

i) Ésser atesos amb pràctiques educatives inclusives i, si escau, de compensació.

j) Rebre una atenció especial si es troben en una situació de risc que eventualment pugui donar lloc a situacions de desemparament.

o) Gaudir de protecció social, en l'àmbit educatiu, en els casos d'infortuni familiar o accident.

Article 56

Educació infantil

1. L'educació infantil té com a objectiu el desenvolupament global de les capacitats dels infants durant els primers anys de vida, a l'inici del procés d'aprenentatge, i ha de **prevenir i compensar els efectes discriminadors de les desigualtats d'origen social, econòmic o cultural.**
2. L'etapa d'educació infantil consta de dos cicles: el primer, primera infància, comprèn entre els zero i els tres anys d'edat; el segon, primer ensenyament, comprèn entre els tres i els sis anys d'edat.
3. **Durant l'educació infantil s'ha d'assegurar la detecció precoç de les necessitats educatives específiques i de les manifestacions evolutives que puguin indicar un risc de trastorn dels alumnes, que han de rebre una atenció ajustada a llurs característiques singulars.**

Article 81

Criteris d'organització pedagògica dels centres per a l'atenció dels alumnes amb necessitats educatives específiques

1. L'atenció educativa de tots els alumnes es regeix pel principi d'escola inclusiva.
2. Els projectes educatius dels centres han de considerar els elements curriculars, metodològics i organitzatius per a la participació de tots els alumnes en els entorns escolars ordinaris, independentment de llurs condicions i capacitats.

3. S'entén per alumnes amb necessitats educatives específiques:

- a) Els alumnes que tenen necessitats educatives especials, que són els afectats per discapacitats físiques, psíquiques o sensorials, els que manifesten trastorns greus de personalitat o de conducta o els que pateixen malalties degeneratives greus.
- b) Els alumnes amb necessitats educatives específiques derivades de la incorporació tardana al sistema educatiu o derivades de situacions socioeconòmiques especialment desfavorides.

2. DECRET 101/2010, de 3 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments del primer cicle de l'educació infantil.

Article 9

Projecte educatiu

Cada centre educatiu, d'acord amb la seva autonomia pedagògica i organitzativa i en aplicació del capítol I del títol VII de la Llei 12/2009, d'educació, ha d'elaborar un projecte educatiu en el qual s'han de concretar els principis pedagògics i organitzatius, els valors, els objectius i les prioritats d'actuació, i que **ha d'incloure:**

La concreció per al desenvolupament del currículum.

Les característiques de l'entorn social, cultural i sociolingüístic, i els criteris d'ús de la llengua catalana en el centre.

Els criteris de no-discriminació i d'inclusió educativa.

Els criteris per a l'atenció a la diversitat de l'alumnat.

La concreció dels criteris metodològics, organitzatius i de seguiment i observació de l'infant.

L'organització de l'horari escolar, que inclourà les mesures per a l'acolliment i l'adaptació dels infants.

La concreció dels mitjans de relació amb les famílies.

Article 12

Atenció a la diversitat

1. Els projectes educatius que elaboren els centres han de ser prou flexibles per permetre concrecions individuals ajustades a les característiques, els ritmes de desenvolupament i aprenentatge i les singularitats de cada infant per tal que es pugui donar compliment al principi d'atenció a la diversitat.

2. El centre ha d'aplicar les mesures necessàries perquè l'infant amb necessitats específiques tingui els suports necessaris per assolir el màxim desenvolupament de les seves capacitats personals i els objectius a aconseguir.

3. S'han de tenir especialment en compte les dificultats dels infants en el moment en què es detectin, a fi i efecte de prendre les decisions necessàries per afavorir-ne el procés de desenvolupament i aprenentatge.

3. DECRET 75/2007, de 27 de març, pel qual s'estableix el procediment d'admissió de l'alumnat als centres en els ensenyaments sufragats amb fons públics.

Article 18

De l'alumnat amb necessitats educatives específiques

18.1 Es considera alumnat amb necessitats educatives específiques, a l'efecte de la seva admissió en els centres, el que per raons socioeconòmiques o socioculturals requereixi una atenció educativa específica, el de nova incorporació al sistema educatiu, en el cas que per la seva competència lingüística o pel seu nivell de coneixements bàsics requereixi una atenció educativa específica, i aquell que té necessitats educatives especials, és a dir, l'alumnat afectat per discapacitats físiques, psíquiques o sensorials, o que manifesta trastorns greus de personalitat o de conducta, o malalties degeneratives greus.

18.2 El Departament d'Educació regula la manera d'acreditar aquestes necessitats educatives específiques.

18.3 El Departament d'Educació dota els centres públics i privats concertats dels recursos adients per a l'atenció de l'alumnat amb necessitats educatives específiques i pot assignar recursos addicionals quan el nombre d'aquest alumnat en un grup o centre sigui significatiu, d'acord amb les possibilitats pressupostàries.

Article 19

Integració de l'alumnat amb necessitats educatives específiques

19.1 La integració de l'alumnat amb necessitats educatives específiques i, consegüentment, la cohesió social, s'afavoreixen mitjançant **l'escolarització equilibrada d'aquest alumnat** en els ensenyaments sufragats amb fons públics, en tots els centres que els imparteixen, i en el marc de les previsions d'aquest Decret.

19.2 Per afavorir la integració i la distribució equilibrada de l'alumnat amb necessitats educatives específiques, s'estableix amb caràcter general una reserva de dos llocs escolars per grup al segon cicle de l'educació infantil, a l'educació primària i a l'educació secundària obligatòria. **Per al primer cicle de l'educació infantil la reserva és d'un lloc escolar per grup.**

1. Programació didàctica concreta per un curs escolar

Descripció dels objectius de la programació

El primer cicle d'educació infantil té com a finalitat "contribuir al desenvolupament emocional i afectiu, físic i motor, social i cognitiu dels infants, proporcionant-los un clima i entorn de confiança on se sentin acollits i amb expectatives d'aprenentatge". Proporcionar als infants situacions educatives, lúdiques, socials i de salut que els permeti un progressiu creixement personal, les relacions amb infants i adults, l'observació i descoberta del seu propi entorn i l'adquisició de valors, hàbits, pautes de convivència, etc. que afavoreixin la seva autonomia personal i la seva integració social.

Des de La Llum i Bressolvent tenim com a objectiu acompanyar els infants en el seu procés de desenvolupament compartint amb les famílies la tasca de la seva educació en un ambient familiar i acollidor on l'infant pugui sentir-se confiat i respectat. Per això fem nostres les paraules del mestre i dibuixant Joan Turu "Educar és facilitar les condicions perquè els nens i les nenes puguin ser qui ja són".

Concepte d'infant

L'equip educatiu de La Llum i Bressolvent creiem en un infant competent, amb capacitats que li permeten anar construint i ampliant el seus coneixements en un context ric de significats i de relacions. Un infant que explora el món que l'envolta utilitzant tots els sentits per a descobrir i conèixer. Que necessita experiències i materials variats i que s'expressa en diferents llenguatges.

Confiam en l'infant, li donem lloc en el procés educatiu, escoltant-lo, respectant el seu ritme, donant significat a la vida quotidiana, fomentant el joc, envoltant-lo de benestar i bellesa. Per això, creem un entorn acollidor, amable i saludable ric en reptes i possibilitats, un entorn que li permeti descobrir per ell mateix, desenvolupar la capacitat de resoldre problemes, fomentar la creativitat,... a partir de les relacions afectives amb els altres.

Un infant que forma part d'una estructura familiar, a la qual donem suport en la seva tasca educadora i que està immersa en un entorn social i cultural més ampli.

La relació amb les famílies és una part important del nostre treball, creant complicitats amb una comunicació i diàleg constant i fluid, facilitant la seva participació en les propostes i en el dia a dia, recollint les seves aportacions i animant-los a formar part de la vida quotidiana de l'escola.

La Llar d'infants municipal La Llum i Bressolvent és un espai de relacions i establiment de vincles afectius entre els infants, les famílies, l'equip educatiu, i l'entorn més proper. Un espai de socialització on els infants tindran la possibilitat d'establir noves relacions amb altres infants i adults ampliant els seus vincles i adquirint pautes bàsiques de convivència. Tots formem part de la comunitat educativa i treballarem junts pel desenvolupament dels infants.

Desplegament curricular

En el decret 102/2010, d'autonomia dels centres s'especifica que la concreció per al desenvolupament del currículum ha d'estar inclosa en el PEC (Projecte Educatiu de Centre) i no com un document independent. Alhora amb la publicació del decret 101/2010 d'ordenació curricular del primer cicle d'educació infantil es reformula tant la

nomenclatura com l'objectiu principal del currículum: deixem de parlar de continguts, aptituds i coneixements, deixem de valorar assoliment o no d'objectius, deixem d'elaborar objectius específics i concrets, etc. i es proposa treballar per l'adquisició progressiva de capacitats i objectius, a partir d'un treball global, on es valora el progrés de l'infant i com fa aquest progrés.

- « El desenvolupament de les capacitats és el resultat d'allò que l'infant aprèn, i per aprendre i construir ha d'actuar i participar en situacions i activitats que tinguin sentit per ell.

En el document del projecte educatiu de centre, a partir de les capacitats de l'etapa, s'estableixen els objectius del cicle i dels continguts que s'han de desenvolupar en cadascuna de les àrees. Les àrees d'experiència i desenvolupament són: descoberta d'un mateix i dels altres, descoberta de l'entorn, i comunicació i llenguatge.

- « Les àrees s'interrelacionen per crear uns espais d'aprenentatge globalitzats per contribuir al desenvolupament integral dels infants, acostant-los a la interpretació del món, donant significat i facilitant-ne la participació activa.

L'ordenació curricular té la traducció en la programació anual o de curs assenyalant els objectius de cicle i a quines capacitats contribuiran a assolir cadascun dels projectes i programacions amb la finalitat d'assegurar-nos una correcta planificació que permeti progressar cap a l'assoliment dels objectius de cicle i les capacitats.

Capacitats d'etapa i objectius de cicle

Partint del concepte d'infant que hem plantejat i tenint en consideració les orientacions pel desenvolupament curricular de l'etapa d'educació infantil realitzades pel Departament d'Ensenyament, l'equip educatiu de La Llum i Bressolvent presentem l'organització de les capacitats i objectius que s'han de treballar en aquesta etapa agrupats en 4 eixos de caràcter transversal i contemplant tres àrees d'experiència i desenvolupament. La numeració dels objectius i les capacitats, que apareix en aquest document, correspon a l'ordre en que se'n fa referència en el decret 101/2010 d'Educació Infantil.

Àrea 1: Descoberta d'un mateix i dels altres

EIX 1. Aprendre a ser i actuar d'una manera cada vegada més autònoma.

L'autoconeixement, la construcció i l'acceptació de la pròpia identitat, l'autoestima, l'educació de les emocions, l'autoexigència i el desenvolupament d'estratègies d'aprenentatge, del pensament crític i d'hàbits responsables són essencials per aprendre a ser i actuar de manera autònoma.

CAPACITATS	OBJECTIUS
1. Progressar en el coneixement i domini del seu cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seves possibilitats (FÍSIC)	5. Dominar progressivament el cos i l'adquisició de noves habilitats motrius, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i l'orientació en l'espai quotidià. 8. Iniciar-se en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, matemàtic, musical i plàstic.
2. Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva d'ell mateix i dels altres. (PERSONALITAT)	1. Identificar-se com a persona, assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu, i esforçar-se per manifestar i expressar les pròpies emocions i sentiments. 2. Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciament progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup. 7. Projectar les pròpies vivències a través de l'activitat lúdica, i anar-les representant a través d'un incipient joc simbòlic.
3. Adquirir progressivament hàbits bàsics d'autonomia en accions quotidianes, per actuar amb seguretat i eficàcia. (AUTONOMIA)	3. Participar amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes d'alimentació, repòs i higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals. 5. Dominar progressivament el cos i l'adquisició de noves habilitats motrius, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i l'orientació en l'espai quotidià.

Àrea 3: Comunicació i llenguatge

EIX 2. Aprendre a pensar i a comunicar.

Organitzar i exposar les pròpies vivències; cercar i gestionar informació provinent de diferents fonts i suports; emprar diferents tipus de llenguatges (verbal, escrit, visual, corporal, matemàtic, digital), en la comunicació d'informacions, sentiments i coneixements; treballar de manera cooperativa i ser conscients dels aprenentatges propis, avançar en la construcció del coneixement i el desenvolupament del pensament propi.

CAPACITATS	OBJECTIUS
4. Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques. (PENSAR)	6. Actuar sobre la realitat immediata, descobrir-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les seves característiques perceptives. 8. Iniciar-se en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, matemàtic, musical i plàstic.
5. Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà dels diversos llenguatges. (COMUNICAR)	4. Comprendre el llenguatge adult i dels altres infants, comunicar-se i expressar-se a través del moviment, del gest, el joc i la paraula, amb una progressiva millora del llenguatge oral. 8. Iniciar-se en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, matemàtic, musical i plàstic.

Àrea 2: Descoberta de l'entorn

EIX 3. Aprendre a descobrir i tenir iniciativa.

Explorar, experimentar, formular preguntes i verificar hipòtesis, planificar i desenvolupar projectes i cercar alternatives que esdevenen elements clau en els processos de formació de l'alumnat.

CAPACITATS	OBJECTIUS
6. Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte i participar, gradualment, en activitats socials i culturals. (EXPLORACIÓ ENTORN FÍSIC I SOCIAL)	2. Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciant progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup. 6. Actuar sobre la realitat immediata, descobrir-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les seves característiques perceptives. 7. Projectar les pròpies vivències a través de l'activitat lúdica, i anar-les representant a través d'un incipient joc simbòlic.
7. Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar-hi en conseqüència. (INICIATIVA)	3. Participar amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes d'alimentació, repòs i higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals. 6. Actuar sobre la realitat immediata, descobrir-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les seves característiques perceptives. 7. Projectar les pròpies vivències a través de l'activitat lúdica, i anar-les representant a través d'un incipient joc simbòlic.

Àrea 1: Descoberta d'un mateix i dels altres.

EIX 4. Aprendre a conviure i habitar el món.

Explorar, experimentar, formular preguntes i verificar hipòtesis, planificar i desenvolupar projectes i cercar alternatives que esdevenen elements clau en els processos de formació de l'alumnat.

CAPACITATS	OBJECTIUS
8. Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb els altres i amb la resolució pacífica de conflictes. (RESOLUCIÓ PACÍFICA DELS CONFLICTES)	2. Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciant progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.

9. Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que el portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social. (CONVIVÈNCIA)

2. Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciament progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.

7. Projectar les pròpies vivències a través de l'activitat lúdica, i anar-les representant a través d'un incipient joc simbòlic.

Continguts d'aprenentatge segons àrees

La planificació de l'acció educativa i les diferents propostes que presentem han de permetre emergir diferents continguts d'aprenentatge que agrupem en les 3 àrees.

Descoberta d'un mateix i dels altres

- Identificació com a persona, coneixement d'algunes característiques personals pròpies per assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu.
- Domini progressiu de les possibilitats expressives, perceptives i motores del propi cos i utilització dels recursos personals de què disposa en la vida quotidiana.
- Descobriment i identificació de les pròpies necessitats fisiològiques (gana, set, son, etc.), mostrant un control progressiu d'aquestes.
- Manifestació i expressió de les pròpies emocions i sentiments, utilitzant el llenguatge com a mitjà d'expressió i comunicació.
- Progrés en l'adquisició d'hàbits relacionats amb el benestar corporal i la seguretat personal, la higiene i la salut, així com en l'inici d'hàbits d'ordre, constància i organització en les activitats en què participa.
- Progrés en el domini de la coordinació i el control dinàmic del cos, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i en l'orientació en l'espai quotidià.
- Participació amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes d'alimentació, repòs i higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals.
- Domini progressiu del control i de la coordinació oculomanejadora, així com de les habilitats de manipulació necessàries per explorar objectes i per ser cada vegada més actiu i autònom en les diferents situacions quotidianes (vestir-se, posar-se les sabates, etc.).
- Iniciativa per dur a terme activitats i jocs, resolent les dificultats que es puguin presentar mitjançant la pròpia actuació o demanant als altres l'ajuda necessària i acceptant petites frustracions.
- Disposició per establir relacions afectives positives amb les persones adultes i els infants amb qui comparteix situacions i activitats quotidianament.

Descoberta de l'entorn

- Comprensió i apreciació progressiva de l'entorn immediat, iniciant-se en el coneixement i l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en els diferents grups socials en què participa.
- Orientació amb autonomia en els espais habituals i quotidians i iniciació en l'ús de termes relatius a l'espai (aquí, allà, dins, fora, amunt, avall).
- Orientació en les seqüències temporals en què s'organitza la vida diària i iniciació en l'ús de termes relatius a l'organització del temps (matí, tarda, ara, després, avui, demà).

- Observació i actuació sobre la realitat immediata, a partir de les pròpies vivències, establint relacions entre objectes segons les seves característiques perceptives.
- Observació i exploració de l'entorn físic i social, planificant i ordenant la pròpia acció, constatant-ne els efectes i establint relacions entre la pròpia actuació i les conseqüències que se'n deriven.
- Observació i constatació d'alguns dels canvis i modificacions a què estan sotmesos tots els elements de l'entorn (persones, animals, plantes i objectes).
- Interès i curiositat pel medi físic i social, explorant les característiques d'objectes, materials i elements de l'entorn natural, formulant preguntes sobre alguns esdeveniments i representant vivències i situacions mitjançant el joc simbòlic.
- Participació en festes, tradicions i costums de la comunitat a la qual pertany, mostrant interès i curiositat.
- Iniciació en la diferenciació d'algunes qualitats sensorials fruit de l'exploració dels objectes materials, d'elements de l'entorn natural i de la comparació de les seves propietats. Inici de les primeres classificacions, ordenacions i correspondències en funció de les característiques i els atributs.
- Reconeixement de seqüències espacials, temporals i lògiques i iniciació en l'ús de les primeres nocions quantitatives en situacions quotidianes.

Comunicació i llenguatges

- Iniciació en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, musical i plàstic.
- Interès per algunes de les tècniques més bàsiques (pintura, modelatge, dibuix, etc.) dels diferents llenguatges expressius i formes de representació.
- Comprensió de les intencions i dels missatges que li adrecen les persones adultes i altres infants, identificant i emprant els diferents senyals comunicatius (gest, entonació) i valorant el llenguatge oral com un mitjà de relació amb les altres persones.
- Coneixement i utilització de manera progressiva de les normes que regeixen els intercanvis, relats i converses (atenció, espera, to de veu, interès, iniciativa).
- Expressió de necessitats, sentiments i idees mitjançant el llenguatge oral, mostrant un progressiu increment del vocabulari relatiu al propi entorn i experiència, ús de frases simples i comprensió de variacions morfològiques de gènere i nombre.
- Iniciació en l'ús de diferents formes de comunicació, esforçant-se per fer-se entendre i escoltant els altres.
- Record i relat d'experiències passades i relacionar-les amb situacions semblants diferents.
- Reconeixement, retenció i memorització de cançons, dites senzilles, cantarelles i jocs de falda i participar-hi de manera activa, seguint la tonada, reproduint el gest, etc.
- Reconeixement i participació activa en danses senzilles amb una progressiva coordinació general del cos i sentit del ritme.

Programació

Amb la programació disposem d'una visió panoràmica dels diferents temes, àmbits de treball, propostes de tasques quotidianes que es portaran a terme durant el curs.

La programació ha de tenir en compte que:

- Tot el que esdevé al llarg del dia té per a l'infant un valor educatiu.
- Hi ha d'haver continuïtat educativa entre els moments de les rutines diàries, el joc espontani de l'infant i les propostes estructurades per part del personal educador.
- Ha d'incloure tant les propostes de l'adult com el que es deixa a decisió de l'infant.
- El joc és l'activitat privilegiada per al desenvolupament de les capacitats juntament amb les rutines de la vida quotidiana
- Ha de ser flexible per poder incloure els interessos i les necessitats de tots i cada un dels infants.

En el moment d'elaborar les programacions l'equip educatiu té present **l'agrupació dels infants** (proposta individual, en petit i/o gran grup, agrupacions per edats homogènies o mixtes). Ens cal sospesar en cada moment la que més s'ajusta als objectius desitjats.

Un altre element imprescindible és valorar **l'ordre en que es presenten les propostes**.

Per aquest motiu programar comportarà:

- L'organització del temps, espai i materials.
- Donar importància a tot allò que succeeix en la vida quotidiana
- Acollir l'imprevist, l'inesperat amb l'objectiu d'augmentar les experiències dels infants.
- Avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge, a través d'observacions sistemàtiques de grup i individuals.

Les programacions inclouen els següents elements:

- Nom de la programació
- Grup dels infants als quals es destina.
- Metodologia (descripció de l'activitat, espai, materials, temps, agrupament de l'alumnat, paper de la persona educadora i mesures específiques per l'atenció a la diversitat)
- Capacitats d'etapa / Objectius de cicle
- Objectius didàctics /Indicadors d'avaluació

A partir d'aquestes programacions s'avalua tant el procés i evolució de cada un dels infants com la l'adequació de la pròpia programació, tal com queda especificat en l'apartat de "Seguiment dels infants i avaluació de la tasca educativa" que es troba a final d'aquest apartat número 1 del projecte.

- « L'equip educatiu de les Llars d'infants municipals La Llum i Bressolvent després d'un treball de reflexió i aprofundiment sobre la pròpia tasca, hem dividit les nostres programacions en quatre grans àmbits: **cura i autonomia personal, el joc i les descobertes, la relació amb els altres i la gestió de les emocions**. Tots quatre dins el marc de **Vida quotidiana**.

Àmbits de treball

Vida quotidiana: el valor de les coses de cada dia

La vida quotidiana es centra en la importància educativa de les situacions que habitualment tenen lloc a l'escola durant una jornada qualsevol en els quals participen infants i adults. Aquests dos elements, activitat conjunta d'infants i adults i l'estreta

vinculació amb les necessitats i interessos dels infants, converteixen algunes situacions com l'arribada, la conversa, el dinar, la higiene personal, la cura del material... en recursos òptims per al desenvolupament de les capacitats dels infants i per la seva educació.

L'escola, que treballa mitjançant la pedagogia de vida quotidiana, col·labora amb les famílies en l'educació i cura dels infants tot aprofitant els moments o situacions que es produeixen durant la jornada sigui de manera espontània o promoguda per els adults.

Ens basem en aquests principis bàsics:

- Entenem l'escola bressol com un **espai educatiu de qualitat** que acull els infants fins als tres anys. Un espai que es caracteritza per ser una comunitat on aquests comparteixen experiències fora de la família.
- Volem fer possible **una organització**, una estructura d'unitats de vida on les dimensions siguin el més adequades possible per donar resposta al desenvolupament progressiu de les capacitats **de relació** dels infants amb les persones. Els espais, els materials, el nombre d'infants per grup, la quantitat d'adults, els espais tant interiors com exteriors, l'equipament, l'ambientació, el mobiliari, **tot pensat detalladament** per tal de **facilitar un clima acollidor, personalitzat, funcional que afavoreixi el desenvolupament dels aprenentatges i les capacitats dels infants.**
- L'escola, pensada per atendre infants de fins a tres anys, incorpora el concepte de **vida saludable i educació global** com un gaudir per la vida i tenir la certesa i seguretat que la cobertura de les **necessitats bàsiques: alimentació, higiene, descans i relacions** són l'eix sobre el qual s'articula la vida de l'escola.
- Es treballarà en una educació centrada en els infants, en els seus interessos i necessitats, en els processos evolutius globals de **les seves capacitats**, pensant en cada individualitat, en la seva biografia i bagatge personal, en les seves famílies i la seva història.
- Cada infant serà **capaç de descobrir, experimentar, vincular-se, construir, perquè trobarà un mitjà que li proposa un ambient ric en qualitat i quantitat de propostes.** L'escola articularà propostes que equilibrin l'individual i el social en aquesta primera separació del nucli familiar. Respectant i cuidant el tracte individual i ajustant al màxim les propostes organitzatives perquè existeixin aquests petits espais de contacte personal. Adequant tot l'espai, temps, materials, segons les seves necessitats i capacitats.
- Mereix una atenció especial **un altre aspecte de la diversitat** que l'escola pot afavorir en els infants, com és **la detecció precoç de les necessitats educatives específiques**, amb la intervenció en les dificultats de desenvolupament, tan bon punt es detectin, articulant la cooperació estreta entre l'escola i les famílies, coneixent i utilitzant tots els recursos dels diferents departaments socials o educatius de que disposem.
- **Les relacions seran l'eix principal de l'educació.** Relacions entre infants i adults, relació directa i permanent entre l'equip educatiu i cada família. Relació interna entre els components de l'equip de d'ambdues llars. Relacions que els infants estableixen entre ells, grans i petits, que es coneixen, que s'interessin els uns pels altres i es respectin mútuament. Un **diàleg d'arrelament i obertura en doble direcció: de fora a dins i de dins a fora**, que tingui en compte també el fet de formar part d'un municipi com Manresa, amb unes costums pròpies, amb unes festes i tradicions molt arrelades, amb unes entitats culturals i un imaginari popular molt significatiu; tot plegat dins el marc de la cultura i tradicions catalanes.

El perquè de la vida quotidiana

Els infants van construir el seu desenvolupament en interacció continua amb les persones i els objectes que tenen al seu voltant.

La interacció contínua amb els objectes, les situacions i les persones amb qui conviu, tant adults com els seus iguals, estableix al seu voltant unes relacions fetes de llenguatge, de sentiments, d'actituds, en un procés de relació i d'influència entre ell i la realitat on viu, que l'ajuda a construir la seva imatge del món i aprèn a viure-hi. Construeix els seus coneixements i estableix vincles amb persones i objectes que li donen seguretat per créixer.

La llar d'infants és capaç de recollir les diverses aportacions que reben els infants a través de la seva família, canals de comunicació de l'entorn on viu i altres relacions.

A l'escola la vida quotidiana és l'objecte d'aprenentatge i també és l'espai on té lloc la construcció de la pròpia identitat.

La funció més important de l'escola està feta de coses senzilles, que és el que anomenem quotidià. Aquestes petites coses de cada dia, les rutines relacionades amb el dormir, el descans o la higiene personal, les activitats de joc, exploració i manipulació d'objectes i joguines, les situacions familiars transmeten allò que no es veu i que, ens dona la consciència de les nostres possibilitats.

A l'escolta de les necessitats dels infants

Els infants necessiten, al seu entorn, un context de seguretat que garanteixi totes les seves necessitats: seguretat física, afectiva i exploratòria, juntament amb la necessitat d'explorar i afrontar riscos, seguretat que significa també la relació i el contacte amb les persones i objectes, sentint-se escoltat, apreciat, estimat i amb la necessitat i el dret d'equivocar-se en el moment de construcció personal.

En aquesta escolta l'equip docent adequarà els elements culturals i socials a l'àmbit i a les possibilitats dels infants, ajudant-los a conèixer i dominar els recursos que necessiten per viure i per integrar-se, promourà la funció socialitzadora i individualitzada afavorint el seu desenvolupament.

La vida quotidiana té la seva importància si totes les persones de l'escola: adults i infants, hi participen.

La vida entra a l'escola a través de molts diferents canals i, alhora, mostra a l'entorn la infància amb la seves peculiaritats sempre sorprenents i apassionants, en una continuada interrelació infància-societat.

Cura i Autonomia personal

Al llarg del dia s'alternen els moments d'higiene personal amb els de joc, de descans i d'alimentació i s'estableix sovint una seqüència d'accions que es reproduïx de forma periòdica. Són moltes les accions que porten a terme els infants i els adults entorn a la cura i l'autonomia personal. Aquestes accions que es troben immerses en la vida quotidiana, donen resposta a la higiene dels infants, a necessitats biològiques, a unes normes socials i de convivència, i afavoreixen la progressiva adquisició d'autonomia dels infants.

Aquestes activitats representen, a més, uns moments privilegiats en la relació entre l'infant i l'adult: possibiliten una atenció individualitzada. Faciliten la comprensió, per part dels infants, de les diferents seqüències temporals del dia, i alhora els proporciona una seguretat i estabilitat a l'escola.

L'organització de l'espai, dels materials i del temps faciliten l'acció de les persones educadores i augmenten l'autonomia dels infants.

L'adult actua per aconseguir la cooperació de l'infant com és acompanyant l'acció de l'infant amb la mirada i la paraula, donant-li el temps necessari, convidant-lo a

participar tenint en compte la seva iniciativa i facilitant-li que hi prengui part i evitant anticipar-se quan no sigui necessari.

Els infants que no participen de les accions, poden mantenir el seu joc, evitant situacions d'espera i inactivitat.

Inicialment les educadores comencem a pautar els moments de cada acció per tal d'anar-ho instaurant mica en mica en el dia a dia de l'aula, de manera que gradualment els infants ho vagin adquirint com a hàbits i els portin a terme sense ajuda de les educadores de manera autònoma.

El desenvolupament curricular de l'àmbit de Cura i Autonomia personal queda detallat a *l'Annex 1: Desenvolupament curricular per àmbits de treball*.

El joc i les descobertes

Pensem en el joc com una necessitat vital, com el primer instrument d'aprenentatge per conèixer-se a si mateix i a l'entorn, des de primera hora del matí considerem que els infants estan en continu joc i així és com mica en mica van aprenent hàbits i com relacionar-se amb l'entorn i les persones que dia a dia conviuen amb ells. Per aquest motiu, el joc és una de les bases del nostre sistema pedagògic.

El joc dels infants sorgeix a partir del material que les educadores posen al seu abast però també del que aporten els infants i les famílies des de casa. Aquest material es va proposant arrel de les necessitats i curiositats o interessos que dia a dia les educadores observen en el mateix joc.

Dins l'àmbit del Joc i les descobertes hem desenvolupat diferents unitats didàctiques que treballem a l'escola, citant primer les capacitats, objectius i continguts a treballar en totes elles.

El desenvolupament curricular de l'àmbit d'El joc i les descobertes queda detallat a *l'Annex 1: Desenvolupament curricular per àmbits de treball*.

La relació amb els altres

L'infant és un ésser social. Per créixer i desenvolupar-se necessita relacionar-se amb altres persones. A partir de la relació amb els adults i entre iguals, l'infant s'introdueix en l'àmbit social i al mateix temps va construint la pròpia identitat.

És amb la interacció amb els altres i amb el món que els infants es familiaritzen amb multitud de signes, símbols, costums, instruments i valors que a poc a poc van fent seus i que els inclouen en la comunitat cultural on viuen.

Es tracta que l'escola esdevingui un context de desenvolupament a partir d'un entorn ric en relacions.

El desenvolupament curricular de l'àmbit La relació amb els altres queda detallat a *l'Annex 1: Desenvolupament curricular per àmbits de treball*.

La gestió de les emocions

Tal com defineix (Bisquerra, 2000) **"l'educació emocional és un procés educatiu continu i permanent que pretén potenciar el desenvolupament emocional com a complement indispensable del desenvolupament cognitiu, constituir ambdós els elements essencials del desenvolupament de la personalitat integral"**.

Aquest procés continu s'inicia ja des de les primeres vivències de la vida i segueix durant tota la infància i edat adulta. L'infant és capaç de reconèixer emocions positives i negatives des dels primes mesos de vida, en el que tots els intercanvis que tenen lloc a la vida succeeixen en un context emocional. Per altra banda, les emocions infantils són més riques del que els infants d'edats primerenques poden expressar, per tant és molt important tenir present que la reiteració de determinats missatges i situacions, poden acabar determinant l'actitud i les capacitats emocionals, cosa que ens porta a observar la importància d'educar-les per a poder regular-les.

És de vital importància que la relació dels adults cap a els infants doni resposta a les seves necessitats físiques, afectives i emocionals, amb seguretat i afecte, que aportin al nen/a la confiança per la construcció positiva de l'autoestima, pilar essencial per l'equilibri i desenvolupament personal adequat. Les vivències a nivell personal doncs, li han de permetre aprendre i modular capacitats i habilitats, que li aportin seguretat emocional. Comprendre qui és, manifestar i entendre els seus sentiments i els dels altres, seran elements determinants per un bon aprenentatge emocional. La

progressió, doncs, dependrà del moment evolutiu, les experiències viscudes a nivell personal, familiar i de l'entorn.

Les emocions són les responsables de moltes de les conductes. El nostre comportament és doncs, en la majoria dels casos, el resultat de les nostres emocions. Aquestes poden tenir una funció important pel que fa al desenvolupament, ja que influeix en altres processos mentals, afectant en la percepció, a l'atenció que posem, a la memorització, al raonament i a com vivim la pròpia realitat. D'aquí la importància en el coneixement i elaboració de les vivències. Definim doncs l'emoció com un "estat complex" de l'organisme, caracteritzat per una excitació o pertorbació que predisposa a una resposta organitzada que es genera habitualment, com a resposta a un esdeveniment extern o intern.

Sovint quan parlem d'emocions, generalment el que primer pensem són en les emocions negatives (tristesa, ràbia, por, etc...) envers les positives (alegria, amor, confiança, etc.) Cal tenir present, que un bon treball emocional comporta observar i facilitar estratègies als infants per **l'equilibri dels sentiments** que es generen en ambdós casos per un bon **desenvolupament de la personalitat**.

Algunes de les manifestacions emocionals més freqüents d'aquesta etapa són **la por, les rabietes, la gelosia, l'ansietat...** Pel que és molt important facilitar estratègies i recursos a l'infant per l'aprenentatge.

És molt important a l'hora d'educar tenir present la **singularitat de cada infant**, no formant-nos expectatives prèvies envers els altres, és important canviar el verb "esperar" pel verb "acceptar". **L'infant ha de sentir-se acceptat tal com és**, i és a partir d'aquest **mirada** que es desenvoluparà, que posarà en pràctica amb seguretat i confiança, els recursos i estratègies conductuals, cognitives, d'interacció social i les interioritzarà en el seu creixement personal.

La gestió de les emocions com a àmbit de treball dins la programació anual de l'escola és una novetat que tot just l'equip començarà a desenvolupar a partir del curs 2016-2017. Per aquest motiu, el desenvolupament curricular de l'àmbit La gestió de les emocions queda detallat al punt 2 de la memòria tècnica, com a activitat singular.

Opcions metodològiques

La línia metodològica de la Llar d'Infants Municipal La Llum i la Llar d'infants municipal Bressolvent es sustenta en unes bases pedagògiques en les que es considera:

- L'infant com a un ésser capaç i competent protagonista del seu propi procés d'aprenentatge, capaç d'establir relacions respecte ell mateix i el seu entorn a través d'una relació de cooperació amb l'adult.
- L'espai com a element bàsic constitutiu de la vida educativa que ha de promoure el repte, la investigació i els aprenentatges. L'infant ha de ser acollit en un context ric, provocador de sensacions i de situacions on noves relacions i nous aprenentatges siguin possibles.
- L'educador com a acompanyant, provocador d'experiències educatives, observador actiu, potenciador de les capacitats dels infants. L'adult crea contextos i situacions on cada infant, amb la pròpia subjectivitat, pot crear el seu aprenentatge, per això l'adult no només ha de saber comunicar sinó també observar i escoltar.
- Les famílies, com a primers i principals educadors amb els que cal treballar plegats.
- La llar com a lloc on es promouen valors de vida quotidiana, de convivència i de respecte.

Els criteris metodològics que es segueixen són:

La globalització

Des de La Llum i Bressolvent potenciem la globalització com a mitjà més apropiat per poder atendre la relació entre el desenvolupament relacional, afectiu, emocional, cognitiu i físic, ja que entenem que l'infant aprèn i es desenvolupa de forma global, en un context global fet d'espais, temps, persones i relacions.

Des d'aquesta perspectiva es proposen activitats globalitzades que tinguin a veure amb els àmbits d'experiència dels infants i es treballa, sobretot, a partir de les activitats de vida quotidiana i les activitats de joc i descoberta, dins un context on les relacions i les emocions hi juguen un paper important. Aquests són els eixos bàsics que organitzen el temps i el dia a dia a La Llum i Bressolvent.

L'aprenentatge significatiu i funcional

En la tasca educativa partim dels coneixements previs que té l'infant perquè pugui establir relacions entre el que ja coneix i el que ha d'aprendre. Treballem perquè els nous aprenentatges tinguin sentit per a ell, és a dir, connectin amb els seus interessos i les seves necessitats i perquè estiguin motivats per a fer-ho. Per afavorir aquesta motivació les educadores indaguem quin són els seus coneixements, les seves capacitats, els seus interessos, a partir de la informació que puguem extreure de les seves produccions, actuacions, verbalitzacions... que esdevenen el nostre punt de partida.

En la pràctica, per a la integració dels nous aprenentatges i adquisició de nous coneixements afavorim l'observació, la manipulació i l'experimentació directa i vivencial de l'entorn, que és la base del coneixement. També donem temps perquè faci els seus propis descobriments i plantejem situacions en les que pugui utilitzar el que ja sap.

L'experimentació

« El més fàcil d'aprendre és el que arriba a l'ànima travessant el cos » (Cristóbal Gómez)

De manera transversal i com a mètode de treball global a la llar d'infants optem per l'experimentació per afavorir la descoberta i el coneixement de **forma autònoma**, ja que per conèixer necessitem tenir una experiència pròpia. Considerem que l'educació infantil ha de contribuir a desenvolupar les capacitats que permetin observar, explorar i reflexionar sobre l'entorn mantenint una actitud de curiositat. La manipulació i l'experimentació afavoreix la construcció de les primeres relacions causals que orienten els comportaments d'exploració i a la presa de decisions dels infants.

L'organització dels espais i materials del primer cicle d'educació infantil ha de facilitar l'acció autònoma dels infants, la possibilitat d'explorar, fer-se preguntes i aventurar possibles respostes.

Les possibilitats de **lliure elecció** són les que porten als infants a adquirir una **autonomia**, a poder prendre decisions cadascun d'ells seguint el seu propi ritme. Tot això compartit amb les persones adultes i altres infants els ajuda a organitzar el pensament.

L'equip educatiu fem possible aquestes ocasions de joc de descoberta, d'exploració i experimentació perquè veiem l'infant com un petit explorador ple de curiositat.

Les relacions afectives

Perquè un infant pugui explorar l'entorn i entrar en relació amb els altres i els objectes cal que se senti segur i confiat. Les relacions afectives amb l'adult – educador, en un ambient càlid, acollidor i segur són la base per poder establir el marc de confiança a partir del qual l'infant pot aprendre i desenvolupar-se lliurement. L'infant s'ha de sentir estimat i valorat, s'ha de sentir volgut tal com és i sentir que es confia en ell, en les seves possibilitats. D'aquesta manera pot anar construint una imatge positiva d'ell mateix i sentir-se motivat per afrontar nous reptes i anar adquirint progressivament la seva autonomia personal i social.

L'escolta i l'observació

L'escolta és una eina imprescindible per conèixer i entendre l'infant: què li passa, què necessita, què desitja, què el preocupa,... i això no sempre és fàcil. L'empatia hi té un rol important. L'equip de La Llum i Bressolvent, quan parlem d'escolta ens referim a l'actitud activa atenta a totes les expressions de l'infant que es produeixen a través de diferents llenguatges. Entenem que escoltar va més enllà de parar les orelles per escoltar les paraules, i estem atentes als ulls, als gestos, als moviments, les produccions, etc. de l'infant. Anem més enllà del que passa, del que fa, del que diu, i intentem entendre les intencions que hi ha en el què passa, el què fa, el què diu,... per tant, ens interessem per l'infant i no ens quedem només amb els fets. D'aquesta manera és com podem fer propostes basades, de debò, en els interessos dels infants.

També ens interessem per les famílies ja que en aquests primers anys parlar d'infant és parlar de família donat que no el podem pensar separat d'ella. Per tant també és imprescindible escoltar-les, relacionar-nos-hi sense prejudicis i des del "no saber". Són elles les que ens aporten el coneixement de la seva realitat, més enllà dels fets concrets observables, un coneixement que ens apropa i ens vincula.

L'actitud d'escolta ens beneficia a tots ja que ens permet crear vincles afectius i generar un context d'aprenentatge de confiança i adequat a les necessitats i interessos dels infants. L'escolta i l'observació ajuden a l'equip a prendre consciència de la realitat amb la que ens trobem, ens permet sorprendre'ns i aprendre dels altres i això ens enriqueix i enriqueix la pràctica educativa. També creem estratègies per poder-nos escoltar i observar a nosaltres mateixes, aturant-nos a reflexionar sobre la nostra tasca més enllà de fets concrets.

Treball en equip

El treball en equip i la cooperació entre els professionals és essencial pel bon desenvolupament de la tasca educativa a l'escola. Permet planificar, avaluar, reflexionar i analitzar situacions educatives que es generen i establir pautes i criteris metodològics comuns i compartits entre tot l'equip. Aquest treball és el que dona coherència i globalitat a la tasca educativa.

Des de La Llum i Bressolvent considerem que l'equip no és només la suma de les individualitats sinó un treball coordinat per construir conjuntament el dia a dia de la llar a partir de l'experiència i els coneixements de cadascú. Per fer-ho creem espais de comunicació on analitzem, revisem i reflexionem sobre la pràctica, posem en comú idees, suggeriments, propostes de millora i prenem acords que van definint el projecte d'escola, amb una línia comuna d'intervenció consensuada entre els diferents professionals que hi treballem, que integra la diversitat d'estils i funcionaments ja que aquesta diversitat enriqueix el projecte.

El treball en equip és el motor per fer funcionar la comunitat educativa en una mateixa direcció, aprofitant les fortaleses que aporta cadascú i que donen força i cohesió a aquest projecte col·lectiu que ens representa a tots i contribueix a crear sentiment de pertinença.

Atenció a la diversitat

Cada infant és únic i l'escola ha de poder donar resposta a les necessitats individuals i potenciar aquells factors que l'han d'ajudar a desenvolupar la seva pròpia identitat, la seva autoestima i la consecució progressiva d'autonomia.

Cadascú té el seu **propi ritme de desenvolupament**, el seu propi estil d'aprenentatge, diferents capacitats, aptituds, diferents formes de relacionar-se. A l'escola les acollim totes i cada una, esdevenint una escola inclusiva, on no es discrimina cap infant sigui quin sigui el seu medi social, estructura familiar, la seva cultura d'origen, sexe, situacions personals derivades d'una discapacitat (física, intel·lectual, sensorial), etc.

L'organització i planificació dels espais, el temps, els materials, les activitats i els grups tenen en compte aquesta **diversitat**. Les llars d'infants La Llum i Bressolvent tenen una organització oberta, dinàmica i flexible.

És important per cada educadora conèixer la diversitat dels infants que acull, i així és com ajusta la intervenció a les seves necessitats particulars. És per això que l'organització de l'aula, els seus espais i materials, permet l'activitat individualitzada i de petit grup amb varietat d'experiències i recursos que tenen en compte la diferent curiositat i interès dels infants.

Desenvolupem de forma més detallada els criteris d'atenció a la diversitat i necessitats educatives específiques i els agrupaments:

Programa d'atenció a la diversitat

Entenem el tractament de la diversitat com un element imprescindible en la tasca educativa a la llar d'infants.

La llar d'infants desenvolupa un rol fonamental i indelegable dins de la vida de l'infant. És un lloc privilegiat per poder promoure la defensa i la vigència dels drets dels infants, així com detectar la seva possible vulneració. Les aules d'educació infantil són facilitadores del desenvolupament biopsicosocial del nen/a. Són espais paradigmàtics de diversitat en capacitats individuals, nivells i ritmes de desenvolupament, així com de característiques culturals i socials.

Les mesures d'atenció a la diversitat a les llars d'infants municipals La Llum i Bressolvent estan encaminades en tot moment a assolir que tots els infants atesos visquin en un context de respecte i d'harmonia així com de desenvolupament progressiu de les seves capacitats i són sempre inclusives i integradores.

Quins són els valors de la llar inclusiva?

- Construir un sentit de comunitat, promovent la pertinença i participació de tots.
- Desenvolupar l'empatia a l'ensenyar que totes les persones tenen unes característiques i habilitats úniques.
- Promoure el valor de la diversitat, afavorint l'aprenentatge de les habilitats per a la convivència.
- Ajudar a reconèixer que tots els nens/es tenen habilitats, fomentar l'autoestima, enfortir el sentit d'autorespecte i d'individualitat.
- Augmentar la creativitat alhora de resoldre els conflictes tant de forma individual com col·lectiva, desenvolupant la capacitat de treballar en equip.
- Donar als nens i nenes un entorn estimulant en el que creixen i aprenen.

Diríem doncs, que la funció principal que ha de presidir tot projecte educatiu d'una llar d'infants i que, per tant, han de garantir els seus responsables, consisteix en organitzar un clima educatiu bàsic, per a tots els infants, en el qual es donin:

- Un conjunt d'estímul adequats a cada edat i a cada infant (estímul que facilitin el seu desenvolupament maduratiu).
- Un conjunt d'experiències de sociabilitat, de contactes i relacions amb altres persones i altres infants.
- Una percepció permanent d'afecte i seguretat que permeti fruit, viure el dia a dia com a experiència satisfactòria.

Ens podem trobar davant de NEE derivades de:

- Trastorns en el desenvolupament motriu
- Trastorns en el desenvolupament cognitiu
- Trastorns en el desenvolupament sensorial. Dèficit visual i/o auditiu
- Trastorns en el desenvolupament del llenguatge. Dificultats en el desenvolupament de les capacitats comunicatives i verbals, tant a nivell de comprensió com de capacitats expressives
- Trastorns generalitzats del desenvolupament
- Trastorns de la conducta
- Trastorns emocionals
- Trastorns en el desenvolupament de l'expressió somàtica
- Retard evolutiu

A més de les necessitats descrites al punt anterior, ens podem trobar, amb un seguit de necessitats educatives especials (NEE) vinculades a situacions socioeconòmiques o socioculturals desfavorides:

- Infants amb factors familiars o ambientals de risc
- Infants amb trastorn de conducta
- Infants amb trastorns de l'expressió somàtica (enuresis, encopresis, trastorns en l'alimentació i trastorns del son)
- Infants amb necessitats presentades per la immigració

Pla d'Acollida

Atendre a la diversitat suposa oferir una resposta adequada a les diferents motivacions, necessitats, interessos i estil cognitiu de cada infant. Cada nen/a té el seu propi ritme de desenvolupament i va construït de manera personal i dinàmica les característiques que ho defineixen, en funció de les experiències que va vivint, del seu origen social, econòmic i cultural, i, de forma rellevant, de l'ajuda que en aquest procés se li proporciona. La llar d'infants ha de compensar les possibles desigualtats de partida, oferint experiències culturals, aquestes experiències seran tant més necessàries quant menor presència tinguin en el nucli familiar i en l'entorn dels nens i les nenes.

Les professionals de la llar d'infants han de considerar i respectar les diferències personals dels infants i han de realitzar programacions obertes i flexibles que permetin acomodar el procés d'ensenyament a les necessitats i característiques de cada nen/a. D'aquesta manera s'afavorirà el procés d'aprenentatge de manera individualitzada, permetent-se així que cada nen/a desenvolupi al màxim les seves potencialitats.

L'atenció a la diversitat és bàsica en els primers anys de vida ja que suposa l'inici del procés de creixement de nens i nenes, procés que està condicionat per multitud de factors diferencials: biològics, evolutius, familiars, socials, etc. L'atenció a la diversitat s'ha de guiar pel principi d'afavorir i estimular el benestar i desenvolupament de tots els nens i nenes, optimitzant les diferències individuals existents en l'espai del grup.

En aquest sentit, els professionals de les llars d'infants La Llum i Bressolvent tenen establert el pla d'atenció a la diversitat, entès com el conjunt d'actuacions inicials que es duren a terme per tal d'afrontar les necessitats educatives específiques dels nens i nenes que s'incorporen a la llar d'infants, bé vinguin donades aquestes per la procedència estrangera dels infants o de les seves famílies, pel desconeixement total de la llengua i la cultura catalanes o per altres tipus de necessitats educatives especials (necessitats de tipus social, trastorns de conducta, ...).

La finalitat d'aquest pla és per una banda facilitar la integració d'aquests infants a la llar i a l'entorn social més immediat i per l'altre eliminar i/o prevenir els prejudicis que puguin existir i preparar al conjunt de nens i nenes de la llar per viure i conèixer en una societat cada vegada més diversa i intercultural.

Aquestes són les accions que es duren a terme durant l'escolarització de l'infant:

- Entrevista inicial entre el tutor/a i la família per actualitzar informació sobre el nen o nena i per informar sobre el funcionament específic de l'aula.
- Especial cura i atenció en els traspàsos d'informació, per tal de garantir una bona entesa dels aspectes rellevants sobre el seu fill/a per part de la família.
- Organització i preparació de l'aula per facilitar el benestar de l'infant.
- Adaptació de les activitats a realitzar per tal que esdevinguin integradores i permetin la participació de qualsevol infant del grup.
- Seguiment del procés d'adaptació de l'infant per part del tutor/a, i de la direcció, i si cal, revisió del pla d'acollida individualitzat.
- Traspàs a la família, de l'evolució de l'adaptació de l'infant a la llar d'infants.
- Animar a la família per participar en els espais de relació amb altres famílies.
- Coordinació del tutor/a i/o la direcció de la llar d'infants amb altres professionals que intervinguin amb la família o amb l'infant.

Accions metodològiques i organitzatives

Afavorir el benestar i desenvolupament de les potencialitats de tots, exigeix adoptar un plantejament educatiu receptiu a les necessitats individuals, diversificat, flexible i positiu, dirigit a proporcionar una resposta educativa ajustada a les necessitats específiques de cadascun, i atenent a tots els elements que formen part del procés educatiu: el paper dels professionals, la organització de l'aula, la metodologia emprada, l'avaluació, la relació amb les famílies, etc.

L'educador caldrà que avanci vers el tractament individual, divers. Equilibrant el que és individual i el que és de grup. Sabent que posar límits és una tasca d'escolta i saber les necessitats personals i de grup i la consciència de la pròpia limitació i la necessitat d'autocrítica personal. No obstant no podem oblidar que a l'educació infantil el treball es desenvolupa en grup, en equip i caldrà que els professionals de les llars d'infants La Llum i Bressolvent ajustin i es posin d'acord amb el significat de diversitat, de com la viuen i com la respecten a la pràctica educativa diària.

Per una llar inclusiva i oberta a la diversitat s'ha de comptar amb professionals que la facin possible amb les seves actituds, el seu treball i l'estil educatiu.

Alhora caldrà analitzar quin és el suport que li cal al grup d'edat de forma interna, ja sigui:

1. Reorganitzant els suports d'aula o amb el suport de la direcció/coordinació de l'escola en moments determinats per facilitar una atenció més individualitzada i el desenvolupament del Pla de treball individualitzat.
2. Adequant els espais, les propostes, els materials i els recursos didàctics de l'aula per donar resposta a les necessitats.

A nivell de centre educatiu caldrà valorar els següents aspectes, per tal de poder atendre als infants, contemplant les seves necessitats:

Llar d'infants	Oberta a l'entorn, a les famílies i a les diferències. Bon clima de grup dels professionals de la llar d'infants. Projectes d'innovació educativa Tractament individual i grupal Treball conjunt amb les famílies Recursos formatius i de suport per afavorir el treball mestres i educadors/es Metodologia adaptada a les necessitats dels nens/es. Proactiva en el treball amb altres professionals: CDIAP, Serveis Socials,...
Paper de l'educador/a	Motivació per la tasca. Actitud oberta, tolerant i propera Posicionament de coresponsabilitat amb la família Acceptació dels diferents ritmes tant dels nens/es com de les famílies Valorar els aspectes positius i els avenços de les famílies i els seus fills. Capacitat d'observació i avaluació Capacitat de treball en equip Capacitat de treball amb altres professionals: CDIAP, Serveis socials. Treball per unitats de programació. Documentar i avaluar la tasca realitzada. Metodologies obertes, flexibles i adaptables.
Model educatiu	Obert i inclusiu Ràtios adequades Les finalitats de l'educació: com, quan, perquè Observació- avaluació Altres serveis no formals: simultanis/ No simultanis Gestió social: paper a la societat

La diversitat	Materials de suport Disposar de suport a l'aula en determinats moments. Flexibilitat i adaptabilitat Els grups reduïts: treball individual i petit grup Materials adaptats per als infants
Suport professionals	Entrada d'especialistes Altres professionals: treballadors socials, educadors socials, logopedes, psicòlegs, etc. Treball conjunt de casos
Formació	Formació inicial Formació permanent a través del Pla formatiu de Zona Formació específica per atendre casos amb NEE.

Recursos humans

La llar d'infants ha de poder atendre com a mínim un infant per aula amb NEE. És responsabilitat de la tutora d'aula elaborar el pla de treball adaptat de l'infant, amb el suport si s'escau, de professionals externs que atenen a l'infant.

Hauran d'establir criteris comuns de treball amb els següents professionals: la direcció del centre, el/la tutor/a de l'infant, la resta d'equip educatiu del centre, i els professionals dels recursos especialitzats de l'entorn on l'infant assisteixi.

El treball amb l'infant es farà dins de l'aula i amb els seus companys, comptant amb l'educadora de referència de l'aula i l'educadora de suport del grup en determinats moments. En funció de cada cas també s'establiran uns moments diaris d'atenció més individualitzada amb el suport de la direcció/coordiació del centre. En el cas de La Llum, la directora destinarà una part de la jornada a realitzar atenció directa a l'aula on estigui l'infant amb NEE i, en el cas de Bressolvent, serà l'educadora/coordiacionadora.

En el cas que se superi la ràtio d'un alumne amb NEE per aula o en casos molt excepcionals d'infants amb alguna disminució física o d'un altre tipus que requereixin una atenció molt personalitzada, es demanarà a l'Ajuntament la possibilitat de dotar temporalment l'aula amb personal educatiu de reforç.

Recursos organitzatius

Cal preveure els ajustaments organitzatius anticipant-nos a les necessitats dels infants amb NEE. Vetllar perquè tota la comunitat educativa mostri una actitud afavoridora en el seu procés d'adaptació i desenvolupament: recursos materials, infraestructura, equipaments específics, adaptacions d'espai i materials concrets.

Actuacions	Responsable	Quan es fa	Observacions
Organització recursos humans	Direcció	A l'inici de curs.	Cal preveure que durant el curs pot haver-hi nous casos que facin redissenyar l'organització.
Organització dels espais: Infraestructura, adaptacions d'espai	Direcció Tutor/a Equip educatiu	A principi de curs. A mida que vagin sorgint altres necessitats	Valorar si cal adaptar l'espai o bé si es pot modificar temporalment.

Organització dels recursos materials: Equipament específics, materials concrets	Tutor/a Equip educatiu	Al llarg de tot el curs.	En casos molt específics, demanar suport al CDIAP i/o a SS.
---	------------------------	--------------------------	---

Programa d'atenció als infants amb necessitats educatives específiques

Cada infant té unes particularitats, unes capacitats i unes necessitats pròpies i a partir de les quals cal treballar. A la llar d'infants hi haurà nens i nenes amb necessitats educatives especials i/o específiques que farà que ens plantejem un treball concret, tenint encara més en compte la seva individualitat. La llar té un protocol establert que explicita com s'actua com a centre educatiu en cas de NEE. La inclusió en centres d'ensenyament ordinari de nens i nenes amb discapacitats no només és possible i viable, sinó que és beneficiós, tant pels nens i nenes sense disminució com pels que presenten alguna discapacitat.

Per als infants, el fet de viure la diferència a la llar d'infants els aporta un enriquitment humà que no hi ha en altres circumstàncies escolars, i per aquells que tenen una minusvalidesa la llar ordinària els dona més possibilitats educatives per les relacions interpersonals que es donen amb els altres alumnes.

Les llars d'infants municipals La Llum i Bressolvent tenen un model educatiu corresponent al d'una llar d'infants inclusiva que reconeix i accepta la diferència i creu que amb l'educació es pot ajudar al desenvolupament harmònic dels nostres infants.

Pla de treball

Les llars d'infants municipals La Llum i Bressolvent entenem el treball en xarxa com a un compromís de pensar conjuntament, i no com a un repartiment de tasques. Per tant, entenem que la col·laboració entre els diferents professionals i les institucions implicades de l'àrea sanitària, social i educativa, de Manresa i de les famílies dels nostres infants és essencial, i hem de mantenir el compromís i el pla de treball amb objectius comuns.

Els objectius del nostre projecte són:

- Millorar la qualitat d'intervenció, elaborar un pla d'actuació i de treball conjunt.
- Facilitar el treball dels professionals implicats i donar alhora una entrada a la llar d'infants per tal de realitzar les observacions i el seguiment en la periodicitat que es consideri oportuna en cada cas i situació.
- Acceptació de les propostes relatives a la creació o millora dels nostres recursos existents, que facilitin la integració dels nens i nenes amb necessitats educatives especials, com poden ser els recursos organitzatius i materials (equipaments específics, adaptacions de l'espai, materials concrets) o bé, referent a la formació dels nostres professionals.

Pla de treball individualitzat

Des de la llar d'infants partim del pla de treball individualitzat per cada nen/a que presenta una NEE.

El pla de treball s'estableix en funció als objectius generals que volem tenir presents, en funció a les NEE derivades de les dificultats o trastorns de cada nen/a i en funció de la forma en que es facin presents. Els objectius generals del pla de treball son:

- Conèixer les característiques psicopatològiques que defineix el trastorn que presenta el nen/a i reconèixer les seves capacitats

- Entendre quines són les necessitats segons cada activitat i moment del dia del nen/a. Pensar conjuntament quina és la millor manera d'ajudar-lo, definir objectius concrets sense establir un temps determinat per a la seva adquisició
- Reconèixer les necessitats que tindrà l'educadora per poder exercir la seva funció educativa amb el nen de NEE i la resta del grup, per tant necessitem canvis en l'estructura organitzativa i materials concrets, que variaran en cada cas

Els objectius del pla de treball estan encaminats a les NEE que derivin de les dificultats o trastorns que l'infant presenti:

Els nens/es amb **retard maduratiu o cognitiu:**

- Assegurar l'atenció del nen/a en un temps mínim per a que pugui aprofitar la informació que li arriba
- Crear situacions ordenades i oferir-li al nen/a de manera progressiva però mostrant-li en petits passos. Tindrem més present el procés que ha de fer que no pas el temps que hi dedica i si ho fa bé o malament.
- Plantejarem reptes assolibles per tal d'afavorir el seu aprenentatge i la seva autoestima.
- Contextualitzar les activitats per a que siguin significatives per l'infant
- Crearem un ambient que des d'un inici sigui estructurat per després anar flexibilitzant-lo
- Farem ús d'estratègies adequades i que afavoreixen aquells aspectes on l'infant es sent competent
- Proposar situacions d'aprenentatge funcional com són els hàbits d'autonomia (higiene, alimentació, etc.) i les competències bàsiques (comunicació, desplaçaments, etc.)
- Per assolir un mateix objectiu, hem de fer ús de diferents activitats i materials i utilitzarem els diferents sentits (visual, auditiu, tàctil, etc.)
- Donar pautes que siguin curtes i clares, fer ús d'un vocabulari adequat al seu nivell, si cal farem ús de dibuixos, fotografies o pictogrames per facilitar la comunicació
- Treballar amb la repetició i amb material o activitats significatives per l'infant (fotos de la família, alguna joguina que li agradi molt, etc.)

Els nens/es amb **trastorn generalitzat del desenvolupament:**

- Conèixer les conductes del nen/a que defineixen el seu trastorn
- Observar i reconèixer els aspectes positius de l'infant i que formen la part més sana del nen/a
- Connectar amb aquesta part més sana de l'infant amb TGD, i començar a tenir una visió més allunyada dels trastorns i més propera a la persona que hi ha davant dels nostres ulls
- Ajudar a l'infant a elaborar pensament, posant en paraules (actitud verbal i/o corporal) allò que li està succeint i connectar l'acció amb un sentiment i un desig
- El procés d'aprenentatge de l'infant amb TGD és diferent en pautes i temps. Pot aprendre coses sense haver fet el procés considerat com a normal, però no poden resoldre coses més simples. Per tant no ens marcarem un temps límit per a que els objectius queden assolits, respectarem el seu ritme d'aprenentatge i tindrem presents els períodes de regressions.

Els nens/es amb **trastorn del desenvolupament sensorial: Visual**

- Conèixer el diagnòstic funcional del nen, saber que veu i com veu l'infant

- Prendre consciència de l'entorn sonor que es genera a l'aula i conèixer quins elements sonors pot controlar
- Adaptació de l'aula amb materials tàctils i sonors, i dibuixos amb colors contrastats (groc-negre, vermell-negre, ...)
- Ajudar al nen/a amb trastorn visual a reconèixer i interpretar el món sonor, tàctil, d'ombres i llums que l'envolta.

Els nens/es amb **trastorn del desenvolupament sensorial: Auditiu**

- Ajudar a l'infant sord a descobrir i donar sentit als sons que existeixen al seu voltant
- Provocar estímuls sonors que siguin necessaris per a una situació concreta
- Observar la conducta auditiva per conèixer més el seu diagnòstic funcional
- Mantenir un bon contacte amb la família per a que el nen pugui comunicar les experiències viscudes a cadascú dels entorns

Els nens/es amb **plurideficiència:**

- Millorar la qualitat de vida de l'infant en l'àmbit més assistencial de la salut, alimentació, higiene i benestar
- Afavorir el desenvolupament motriu: partint de les afectacions neurològiques que el limiten, anar afavorint petites adquisicions i evitar complicacions pròpies de la manca de control postural i immobilitat
- Facilitar la descoberta del seu entorn i la interacció amb aquest
- Fomentar la comunicació amb l'entorn mitjançant les diferents vies

Els nens/es amb **trastorns emocionals i de conducta:**

- Conèixer les dificultats que presenta l'infant
- Entendre que són expressions d'aspectes psicològics difícils d'afrontar i d'elaborar per a propi nen/a
- Estar atents a possibles aspectes que puguin ocasionar més ansietat-inhibició
- Donar-li suport en els moments de canvi i de separacions de persones, d'espai, o d'objectes

Els objectius referents a la forma en que cada trastorn es manifesti depèn de cada nen/a i per tant s'ha d'elaborar de forma individual en cada cas amb NEE.

Sempre valorem conjuntament, la importància de les dificultats del nen/a amb NEE i es prendran les mesures necessàries per donar la millor atenció en els casos que així ho requereixen.

Accions metodològiques i organitzatives

Les accions a desenvolupar per atendre els infants amb NEE són les mateixes que estableix el Pla d'atenció a la diversitat.

En resum:

- Coordinar les mesures que el centre estableix per l'atenció a la diversitat dels alumnes.
- Anar construint un marc de referència comú a nivell de centre sobre la inclusió de tots dels alumnes i sobre les formes de suport i ajuda que s'ofereixen.
- Organitzar els horaris de manera que es pugui fer una atenció més individualitzada amb el suport de la direcció/coordinació del centre, en funció de les necessitats de cada cas. En el cas de La Llum, la directora destinarà una part de la jornada a realitzar atenció directa a l'aula on estigui l'infant amb NEE i, en el cas de Bressolvent, serà l'educadora/coordinadora.

- Organitzar els suports i els horaris en funció de les necessitats del dia a dia del grup.
- Organitzar els suports i els horaris per facilitar la necessària coordinació dels mestres i els professionals que intervenen en un grup o en relació a un cas.
- Organitzar els suports i posar en comú les situacions que sorgeixen a les aules en relació a la diversitat i als alumnes amb greus barreres per l'aprenentatge i la participació.
- Fer el seguiment dels acords presos, revisar i intentar trobar opcions alternatives d'intervenció per les diferents situacions i casos.
- Organitzar els recursos materials, la infraestructura, les adaptacions necessàries i específiques.

Agrupaments

L'agrupació dels infants és un altre dels aspectes a tenir present. L'activitat individual, en petit o gran grup, les agrupacions per edats homogènies o mixtes, etc. ofereixen avantatges que cal tenir en compte per tal d'escollir, en cada moment, la que més s'ajusti als objectius desitjats.

La manera com agrupem els infants té una gran importància a l'hora d'acollir infants de 1 a 3 anys. Els nens i nenes passen moltes hores a la llar d'infants i la manera com s'agrupen és un element més que afavoreix la tasca educativa, el benestar, l'atenció a la diversitat, l'atenció individualitzada, la relació entre infants de diferents edats i ofereix opcions de qualitat a l'infant.

Tant a La Llum com a Bressolvent, de cara el curs 2016-2017 i cursos posteriors analitzarem conjuntament entre la direcció i l'equip quines són les opcions d'agrupament d'infants més adients en cada moment per tal d'aprofitar-les al màxim. Partirem del **principi de flexibilitat**, garantint sempre el mínim d'una educadora per cada grup i tindrem en compte diferents criteris:

- Criteris organitzatius: depenent del nombre d'infants segons les assistències del moment i de les necessitats organitzatives de l'equip, es podran agrupar els infants de diferents grups i de diferents edats.
- Criteris d'atenció a la diversitat: seguint el programa d'atenció a la diversitat, es proposaran agrupaments flexibles per donar resposta a les necessitats educatives més específiques del grup, comptant amb les educadores de suport, coordinadores i el suport de la direcció de l'escola.
- Criteris d'interès de l'infant: partint dels interessos de l'infant, tindrem en compte un tipus d'agrupament prou flexible que permeti a l'infant satisfer la seva curiositat de joc i descoberta escollint l'espai i les propostes que vol.
- Criteris de relació entre infants de diferents edats: per tal d'afavorir processos d'aprenentatge cooperatiu, i perquè com més heterogènia sigui la composició d'un grup més enriquidores seran les interaccions entre els infants.
- Criteris d'atenció individualitzada: per oferir situacions on el tracte sigui el més personalitzat possible i que afavoreixi el diàleg individual i el vincle entre infant i adult.
- Criteris d'activitat: segons la proposta d'activitat, es requereix un tipus d'agrupament o un altre. Així mateix, les festes i celebracions de l'escola propicien l'agrupament de tots els infants del centre, en canvi una proposta a la sala de llums requereix un grup reduït per poder oferir un ambient de treball tranquil que faciliti una activitat concentrada.

- Altres criteris: intercanvis entre les diferents escoles, sortides...

Així doncs, podem trobar a les dues llars d'infants diferents tipus d'agrupaments:

- Gran grup: agrupament de tots els infants de l'escola.
- Grup de nivell: agrupament de tots els infants d'un mateix nivell.
- Grups homogenis per edats: agrupament per aules o grups amb infants de la mateixa edat.
- Grups mixtes o heterogenis: agrupament per aules o grups amb infants de diferents edats.
- Mig grup: agrupament de la meitat d'un grup-aula.
- Petit grup: agrupament inferior a la meitat d'un grup-aula.
- Treball individualitzat.

Exemples d'unitats didàctiques

A continuació desenvoluparem l'exemple concret d'una unitat didàctica per cada nivell.

En primer lloc, presentem un **llistat d'activitats** per la **unitat didàctica de Descobertes**, dins l'àmbit de treball El joc i les descobertes, per edats i diferenciats per trimestres. Llistarem les activitats dels grups d'1 a 2 anys i dels de 2 a 3 anys. D'aquestes activitats proposades, en desenvoluparem dues com a exemple, una de cada nivell d'edat; indicant-ne la metodologia, els objectius i les capacitats, els criteris d'avaluació, etc.

1 a 2 anys

Experimentem amb tots els sentits (1r trimestre de curs)

Activitat 1: Safates d'experimentació amb sopa torrada

Activitat 2: Carbasses de diferents mides

Activitat 3: Taula d'experimentació amb textures sòlides

Activitat 4: Experimentem amb elements de la tardor (fulles, pinyes, magranes).

Activitat 5: Tastem moniato cuit i cru

Activitat 6: Esmorzem amb confitura de codony

Activitat 7: Observem els canvis de la tardor a l'espai exterior

Activitat 8: Contrastos de fred i calor

Activitat 9: Massatge amb oli d'ametlles

Activitat 10: Taula d'experimentació amb textures sòlides i estris per fer transvasaments

Experimentem i explorem possibilitats (2n trimestre de curs)

Activitat 1: Safates d'experimentació amb retalls de papers

Activitat 2: Safates d'experimentació amb pasta de sal

Activitat 3: Experimentem amb tot el cos amb la neu artificial

Activitat 4: Massatges musicals amb música relaxant

Activitat 5: Descubrim el maquillatge

Activitat 6: Ens endinsem en el món de les transformacions

Activitat 7: Llums i ombres

Activitat 8: Taula d'experimentació amb textures semi-líquides i estris per explorar les possibilitats del material

Activitat 9: Taula de llum: transparències i opacitats

Activitat 10: Pintura amb tot el cos

Un món per descobrir (3r trimestre de curs)

Activitat 1: Titelles i ombres xineses

Activitat 2: Taula de llum: fosforescències

Activitat 3: Taula d'experimentació amb textures líquides i estris per fer transvasaments

Activitat 4: Experimentem amb pasta de modelar

Activitat 5: Jocs d'aigua i fang a l'espai exterior

Activitat 6: Observem els canvis de la primavera a l'espai exterior

Activitat 7: Experimentem amb la bossa de la platja

Activitat 8: Bombolles de sabó

Activitat 9: Massatge refrescant

Activitat 10: Experimentem amb glaçons i aigua de colors

2 a 3 anys

Un món de sensacions (1r trimestre de curs)

Activitat 1: Taules d'experimentació amb textures sòlides i estris per manipular

Activitat 2: Investiguem les fruites de tardor

Activitat 3: Pasta de modelar amb elements de tardor (fulles, pinyes, castanyes...)

Activitat 4: Pintem amb diferents suports i eines

Activitat 5: Xafem bassals i juguem amb el fang

Activitat 6: Esmorzem amb confitura de codony

Activitat 7: Observem els canvis de la tardor a l'espai exterior

Activitat 8: Contrastos de fred i calor

Activitat 9: Massatge amb oli d'ametlles

Activitat 10: Dansem amb llum artificial tot projectant ombres

Impressiona't (2n trimestre de curs)

Activitat 1: Jocs de llums i ombres

Activitat 2: Pintura amb suport vertical

Activitat 3: Experimentem amb tot el cos amb la neu artificial

Activitat 4: Massatges musicals amb música relaxant

Activitat 5: Maquillatge en diferents formats

Activitat 6: Transformacions i Carnestoltes

Activitat 7: Descubrim les possibilitats del projector amb textures sòlides

Activitat 8: Taula d'experimentació amb textures semi-líquides i estris per explorar les possibilitats del material

Activitat 9: Expressió plàstica i descoberta amb diferents materials i textures

Activitat 10: Preparem esmorzars variats

Somnis d'aigua, llum i color (3r trimestre de curs)

Activitat 1: Titelles i ombres xineses

Activitat 2: Taula de llum: fosforescències

Activitat 3: Fem bosses aromàtiques

Activitat 4: Experimentació i expressió artística amb pastes modelables i elements de primavera (pètals, flors, llavors...)

Activitat 5: Jocs d'aigua i fang a l'espai exterior

Activitat 6: Observem els canvis de la primavera a l'espai exterior

Activitat 7: Experimentem amb la bossa de la platja

Activitat 8: Bombolles de sabó

Activitat 9: Massatge refrescant

Activitat 10: Experimentem amb glaçons i aigua de colors

Les activitats poden tenir lloc a **diferents espais de l'escola**: les aules de referència, l'espai de llums, l'espai exterior o la sala polivalent. Per a cada activitat es té en compte les característiques i necessitats dels infants del grup classe. D'aquesta manera en el cas que tinguem infants que necessiten **algun tipus d'adaptació** per poder-la dur a terme, es cerca la forma més adequada per tal que pugui fer-ho (per exemple: destinant una persona de suport addicional a l'activitat, o bé fent un grup més petit per dur a terme l'activitat quan hi ha un infant amb necessitats educatives específiques).

A continuació, desenvolupem una activitat de cada grup d'edat a mode d'exemple:

Un mon per descobrir / Activitat 7: Experimentem amb la bossa de la platja.

Grup d'edat: de 12 mesos a 2 anys aproximadament

Metodologia

Sovint hem observat a infants que obren, remenen, busquen en les bosses dels adults. Aquesta activitat està pensada per fomentar el joc simbòlic a partir de material d'ús quotidià i introduir-nos a una època de l'any molt concreta, l'estiu.

El joc simbòlic és el joc en el qual l'infant imita accions de la vida quotidiana del món dels adults. Sol iniciar-se en els dos anys d'edat, tot i que en algunes ocasions apareix abans, quan l'infant ha adquirit la capacitat de representació d'accions i regles bàsiques imaginàries que es refereixen als acords sobre a què es juga. El fet d'explorar i reproduir el món adult fa que es desenvolupi el pensament creatiu i els ajuda a resoldre conflictes, tensions, sentiments. No hem d'oblidar que el joc simbòlic és un aprenentatge que ajuda a l'infant a conèixer-se a si mateix i a l'entorn social que l'envolta. Tot aquest procés de simbolització es fonamenta bàsicament als avenços que va fent el seu llenguatge, el qual li possibilita arribar a acords amb els nens que comparteix el joc.

Es presentarà la bossa deixant que siguin els infants qui descobreixin i interactuïn amb els objectes que hi ha a dins.

L'activitat es durà a terme en grup-aula, i es procurarà que hi hagi una bossa per cada 4-6 infants.

Paper de l'educadora: L'educadora pren un paper d'observador i provoca situacions de joc cooperatiu i en alguna ocasió n'és partícip, fent preguntes, proposant, promovent el diàleg, la relació entre infants i el joc simbòlic.

Lloc on es desenvolupa l'activitat: Aula

Materials: Una bossa amb tovallola, banyador, xancletes d'aigua, flotadors, crema solar, gorra, telèfon mòbil, necesser, mocadors de paper, joc de claus, mirall petit, pinça, raspall, agenda, bolígraf, cartera i moneder, ulleres de sol i funda.

Atenció a la diversitat: Aquesta activitat està pensada per a poder-se adaptar pels infants que presentin NEE, respectant el ritme i interessos de cadascú, amb un acompanyament proper del professional i els recursos que es requereix en cada cas. Per exemple, davant d'un infant amb problemes de mobilitat, l'educadora estarà al seu costat acompanyant, fent de guia i suport en el joc d'aquest infant; oferint-li els elements de la bossa que li despertin l'interès i amb una actitud atenta davant de les seves demandes.

Capacitats d'etapa

- Progressar en el coneixement i domini del cos en el moviment i la coordinació tot adonant-se de les seves possibilitats.
- Progressar en la comunicació i expressió ajustada en els diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà dels diversos llenguatges.
- Observar i explorar l'entorn immediat, natural físic, amb una actitud de curiositat i respecte i participar, gradualment, en activitats socials i culturals.
- Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que el portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.

Objectius de cicle

- Actuar sobre la realitat immediata, descobrint-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les característiques perceptives.
- Comprendre el llenguatge adult i dels altres infants, comunicar-se i expressar-se a través del moviment, el gest, el joc i la paraula, amb una progressiva millora del llenguatge oral.
- Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciand progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.

Objectius didàctics

- Iniciar-se en el joc simbòlic.
- Possibilitar la descoberta.
- Manipular els objectes que hi ha dins les bosses.
- Conèixer i identificar elements de la vida quotidiana.
- Mostrar interès i curiositat.
- Conèixer l'ús dels diferents objectes.
- Respectar i tenir cura del material.
- Col·laborar en la recollida del material.
- Gaudir d'un espai de descoberta amb diferents oportunitats per l'exploració.

Criteris d'avaluació

- Troba activitats que són dels seu interès.
- Participa de l'activitat.
- Reconeix els objectes
- Té cura del material.
- Col·labora en la recollida.
- Gaudeix de la proposta.
- Respecta el material.

Un món de sensacions / Activitat 1: Taules d'experimentació amb textures sòlides i estris per manipular

Grup d'edat: de 18 mesos a 3 anys aproximadament

Metodologia

És una activitat que dóna continuïtat als jocs de descoberta com la panera dels tresors i el joc heurístic, donant resposta a nous interessos i necessitats exploratòries i de descoberta dels infants. En ella manipulen lliurement el material de les taules tot experimentant les relacions que s'estableixen entre aquests i els estris que tenen al seu abast. Reprodueixen aquelles accions que més els agrada o els crida l'atenció, fins a fer comprovacions, deduccions i formular les seves hipòtesis tot preguntant-se: això què és, què hi puc fer, què passarà si, què aconseguiré,... Són ells mateixos els protagonistes dels seus aprenentatges i descobertes. Les sessions es faran en agrupaments de mig grup d'uns 10 infants, distribuïts en les tres taules d'experimentació (3-4 infants per taula) a la seva alçada on hi trobaran els materials i els diferents estris escollits.

Paper de l'educadora: L'educadora selecciona i prepara el material. Durant el desenvolupament de l'activitat l'educadora observa, acompanya infant en les seves descobertes i verbalitza les seves accions per tal d'explicitar-les i afavorir la interiorització dels nous coneixements. A més també enriqueix els processos dels infants tot fent preguntes i plantejant nous reptes. També registra l'activitat dels infants fent fotografies i/o gravacions i posteriorment apunta fets rellevants que passen en aquests moments, tant a nivell de grup com individual.

Quan arriben els infants l'educadora presenta els materials i els objectes amb que es treballarà verbalitzant-ne les seves característiques (textura, forma, colors, etc.) i dóna la consigna de que procurin no llençar el material a terra. Ha de ser una proposta oberta que possibiliti múltiples percepcions sensorials, que permeti barrejar materials tot descobrint-ne les seves característiques.

Al final de l'activitat l'educadora amb la participació dels infants recullen el material sobrer i netegen l'espai amb escombres i pales a la seva mida.

Lloc on es desenvolupa l'activitat: Aula.

Materials: El material que s'ofereix és inespecífic i pot ser molt divers: sorra de diferents textures, segó, mill, pa ratllat, confeti, fulles seques triturades, plantes, suro trinxat, pells de taronja i llimona triturats, troncs petits, petxines... materials que

proporcionen varietat de sensacions i diversitat de qualitats. En general, proposem dos o tres tipus de material diferent en cada sessió, cada un dins d'una de les taules.

Junt amb aquest material s'ofereixen estris variats i suggeridors d'accions, mediadors entre el material i l'infant: embuts, coladors, culleres, ampolles amb forat petit, pots petits i més grans, tubs de mànega,... A través d'aquest joc els infants fan diferents combinacions, observacions, transvasaments, descobreixen característiques, comparacions, estableixen relacions entre el material i els instruments...

Atenció a la diversitat: Aquesta activitat està pensada per a poder-se adaptar pels infants que presentin NEE, respectant el ritme i interessos de cadascú, amb un acompanyament proper del professional i els recursos que es requereix en cada cas. Per exemple, si detectem que un infant no interactua amb el material i es mostra cohibit, ja sigui perquè els altres infants estan entusiasmats i li fa por fer-ho ell, o bé perquè no és del seu interès, respectarem aquest fet tot adoptant la posició que ens sembli que respon a les seves demandes. Intentarem acompanyar aquest infant tot interactuant amb ell i incentivant el seu joc i en el cas que no vulgui interactuar, respectarem la seva decisió. Si aquesta actitud es repeteix en diferents ocasions que plantejem les activitats d'experimentació, realitzarem alguna altra estratègia. Fer l'activitat amb menor nombre d'infants, o bé proposar altres tipus de materials per veure si el poden motivar més.

Capacitats d'etapa

- Progressar en el coneixement i domini del cos en el moviment i la coordinació tot adonant-se de les seves possibilitats.
- Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques.
- Progressar en la comunicació i expressió ajustada en els diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà dels diversos llenguatges.
- Observar i explorar l'entorn immediat, natural físic, amb una actitud de curiositat i respecte i participar, gradualment, en activitats socials i culturals.
- Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que el portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.

Objectius de cicle

- Dominar progressivament el cos i l'adquisició de noves habilitats motrius augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i l'orientació en l'espai quotidià.
- Iniciar-se en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, matemàtic, musical i plàstic.
- Actuar sobre la realitat immediata, descobrint-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les característiques perceptives.
- Comprendre el llenguatge adult i dels altres infants, comunicar-se i expressar-se a través del moviment, el gest, el joc i la paraula, amb una progressiva millora del llenguatge oral.
- Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciament progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.

Objectius didàctics

- Habituar-se a tenir una actitud responsable en la cura del material utilitzat.
- Mostrar una actitud d'interès davant els fets que succeeixen en l'experimentació.
- Realitzar prediccions/hipòtesis sobre el que passarà.
- Desenvolupar la coordinació visual manual.
- Experimentar amb els diferents materials que es proposen.

Criteris d'avaluació

- Té cura del material utilitzat.
- Mostra interès en els fets que succeeixen en l'activitat.
- Experimenta amb els diferents materials que es proposen.
- Verbalitza a través de preguntes i afirmacions fets que succeeixen.
- Realitza accions amb intenció (a través de repeticions, assaig error, comprovacions, etc.).
- Realitza accions amb precisió (transvasaments, trasllat del material a través d'estrils concrets, etc.).
- Experimenta amb els diferents materials proposats.

Seguiment de l'infant i avaluació de la tasca educativa

D'acord amb E. Bassedas¹, considerem que la finalitat bàsica de l'avaluació és “que serveixi per intervenir, que serveixi per prendre decisions educatives, per observar l'evolució i progrés de l'infant i per plantejar-se si cal intervenir o modificar determinades situacions, relacions, o activitats”.

« L'avaluació és l'element curricular que permet recollir informació sobre el procés educatiu per revisar el que s'ha planificat i el que s'ha efectuat amb la finalitat de millorar la intervenció educativa.

En el currículum i orientacions d'educació infantil de primer cicle se'ns diu que “l'avaluació ha de servir per fer un seguiment de com i què aprenen els infants, valorar el seu progrés i desenvolupament i també per valorar l'adequació de les nostres propostes per tal que els infants progressin, és a dir, col·laborar en la millora del procés d'ensenyament i aprenentatge”²

L'avaluació és global, contínua i formativa i forma part de la tasca diària:

- **Global** perquè té en compte els infants en la seva globalitat, encara que per fer-ne el registre diferenciem diferents aspectes del seu desenvolupament.
- **Contínua** perquè recollim de forma sistemàtica la informació per tal d'anar fent el seguiment del procés d'aprenentatge de l'infant, detectant els aspectes que li generen més dificultats i podent intervenir per ajudar-lo.
- **Formativa** perquè pretén ser un mecanisme de intercanvi permanent entre l'educadora i l'infant durant el procés d'aprenentatge.

El seguiment i valoració de l'evolució del desenvolupament de l'infant el basem en **l'observació constant i sistemàtica** que ens possibilita el coneixement de les condicions inicials individuals de cada infant, els progressos que va fent en el seu

¹ Bassedas, E; Huguet, T; Solé, I: Aprendre i ensenyar a l'educació infantil (1996)

² Departament d'Ensenyament. Currículum i orientacions .Educació infantil. Primer cicle 2012

desenvolupament i com va assolint els objectius educatius establerts. Per recollir de forma sistemàtica tot el que podem observar de cada un dels infants ho fem tenint en compte el que ens marca el currículum d'educació infantil i hem agrupat en aquestes quatre dimensions:

- Dimensió Cognitiva: fa referència a la capacitat de l'infant per anar conceptualitzant el món que l'envolta.
- Dimensió Afectiva i Emocional: fa referència als vincles que estableix, com ho fa i del seu procés d'autonomia.
- Dimensió Social: fa referència a la capacitat per relacionar-se amb els altres (infants i adults) i l'entorn.
- Dimensió Motriu: fa referència a com es mou i com coordina els seus moviments.

Observem a partir d'uns indicadors que ens plantejem segons els objectius dels diferents àmbits de l'apartat de desenvolupament curricular del nostre projecte educatiu. Aquests indicadors ens permeten recollir informació sobre el moment en que es troben els infants, el procés que va fent al llarg del curs i la consecució dels objectius proposats, tant a nivell individual com de grup, sempre tenint en compte les possibilitats que els hi hem ofert (espai, material, temps, moment,...), fent un retrat de com i què va aprenent cada infant i poder ajustar les nostres propostes i intervencions.

Una altra eina bàsica per al seguiment dels infants i l'avaluació de la tasca educativa és la **Documentació Pedagògica** de la tasca diària. Aquesta ens permet fer visibles els processos dels infants, la relació que mantenen amb les altres persones i la seva activitat.

Documentem a partir de fotografies, enregistraments que mostren processos d'aprenentatge, transcripcions de converses i comentaris, recopilació de productes..., donant a conèixer a les famílies i altres professionals la tasca educativa a través del blog, on cada educadora exposa la valoració mensual. Fer evident les capacitats dels infants ens permet programar noves situacions educatives que, partint dels seus coneixements i interessos, ofereixen la possibilitat de seguir construint coneixement.

La Documentació també és un suport imprescindible per a l'equip educatiu per a conèixer, analitzar i reflexionar sobre tasca educativa que estem duent a terme: organització de l'aula, organització del grup, propostes pedagògiques, adequació dels recursos, actituds relacionals amb els infants i les famílies,... per prendre decisions que ens portin a millorar les propostes que fem i la nostra intervenció educativa.

Com a millora del projecte, tota aquesta tasca de reflexió i anàlisi la durem a terme en les reunions d'equip a través de visualització i anàlisi de fotografies i el contingut que ens transmeten, lectura del contingut de les valoracions que anem elaborant, revisant i millorant els espais i materials que hem creat, etc. Per a l'equip educatiu de La Llum avaluar als infants vol dir sobre tot avaluar la nostra tasca.

Sistemes de registre

Convençudes de la importància que té l'observació i la documentació pedagògica per a la millora de la tasca educativa que es duu a terme a l'escola, hem elaborat eines per poder fer el seguiment dels infants i ens hem anat dotant de mitjans per poder "captar moments" que ens narren la vida que es dona a l'escola.

El contingut d'aquestes observacions queda recollit en dos tipus de registre: un que ens permet fer el seguiment dels infants de forma individualitzada i l'altre on es documenta la vida a l'aula i on hi queden recollits els continguts d'aprenentatge que van sorgint.

Seguiment i avaluació de l'infant

Cada educadora té una llibreta per anotar les observacions que fem de cada un dels infants al llarg del curs. El contingut de les observacions l'agrupem en els quatre àmbits del projecte. Per poder ubicar totes les observacions que fem de l'infant, entre tot l'equip hem elaborat una pauta que té en compte les capacitats d'etapa i els objectius de cicle i els continguts d'àrea amb uns ítems que ens serveixen de guia, aquestes pautes es trobaran desenvolupades dins del Projecte Educatiu de l'escola.

Els quatre àmbits a partir dels quals fem el seguiment dels infants són les següents:

- Cura i autonomia personal
- El joc i les descobertes
- La relació amb els altres
- La gestió de les emocions

Trimestralment fem un buidatge de la informació que anem recollint en format digital, en la plantilla que esdevindrà l'informe final, i que s'entregarà a les famílies al acabar el curs.

Seguiment i avaluació del grup-aula

Ens serveix per avaluar la nostra practica educativa. En aquesta hi apareix l'observació i avaluació de tot allò que passa a l'aula al dia a dia: el que anem veient, el que anem afegint del nostre sac de recursos, els continguts que es van treballant, la creació d'espais i materials, els canvis que s'hi van produint, quin ús en fan els infants, quina valoració en fem, el procés que va fent el grup, les interaccions que s'hi donen, l'ambient que es crea a l'aula, possibles reflexions de l'educadora sobre la seva tasca educativa...

Per a una millor observació del què passa durant el joc dels infants i també dels canvis i creació d'espais hem elaborat uns pautes que ens ajuden a tenir en compte diferents aspectes que s'han de poder observar i anotar:

- En relació al seguiment de les diferents propostes:
 - Descripció de la proposta (quins materials has proposat i com ho has presentat)
 - Què volies aconseguir (continguts que creus que els infants poden treballar amb aquesta proposta)
 - Com s'ha desenvolupat: quins continguts han sortit? Què han fet els infants, com han utilitzat els materials... Tipus de relacions que s'han establert.
 - Com has intervingut?
 - Què t'ha sorprès i què has après.
 - Propicia la interacció entre infants?
 - Valoració final: materials, temps, possibles canvis
- En relació als espais i materials:
 - Com funciona l'aula/l'espai exterior globalment? (els infants es distribueixen pels espais? Aquests es complementen? els infants tenen clars els espais i els materials qui s'hi troben? Creus que hi ha suficient diversitat d'espais a l'aula?)
 - Com has intervingut durant l'estona de joc per espais?
 - Com i a què juguen els infants en aquests espais? Responen als objectius que ens havíem plantejat? quins continguts han sortit?
 - Relacions que s'hi estableixen
 - El material que es proposa es suficient per donar joc paral·lel i evitar conflictes entre infants?
 - Quines possibilitats i joc ofereix el material?
 - Reflexió final i modificacions
- En relació al clima de l'aula:
 - Es creen moments d'afecte de l'adult cap a l'infant?

- Propicia a donar confiança i seguretat als infants?
- El clima emocional del grup és de tranquil·litat?
- Els límits són clars i fixos?
- Es reconeixen els assoliments dels infants utilitzant un reforç positiu?
- Són presents els valors com: el respecte, la solidaritat, la companyonia, el cooperativisme, la tolerància, entre altres?
- En relació a la comunicació:
 - S'atribueix significat al llenguatge verbal i no verbal dels infants, interpretant allò que volen dir?
 - Es dóna temps per expressar allò que volen dir els infants?
 - S'estableixen converses entre adult i infant?
 - S'utilitza la pregunta oberta com a recurs didàctic?
- En relació als continguts curriculars:
 - Es treballa de manera global des de els quatre àmbits marcats al projecte?
 - Es van assolint els objectius marcats a principi de curs per al grup?

A cada aula es disposa d'una llibreta i un full de programació on recollirem els continguts que van sorgint de les diferents situacions de joc i de vida de grup. Aquesta valoració la fem de forma mensual i la publiquem al blog acompanyada de fotografies per a fer més visuals les diferents situacions que s'hi expliquen.

Des de l'escola donem molta importància a l'observació dels infants i documentació del dia a dia a l'escola, per la millora constant de la nostra practica. Aquestes eines de registre les tenim a l'abast a l'aula per poder fer anotacions sempre que l'ambient ens ho permeti i també en les hores de treball intern prioritzem la recollida d'aquesta informació.

Com avaluem les festes

Festa xxx		
Dades		
Data	Dimecres x de x de 2015	
Horari	De 11.30 a 16:30	
Proposta		
Menjar		
Cost	X €	
Nombre d'infants	Moixaines	X de 13
	Petons	X de 13
	Abraçades	X de 13
	Pessigolles	X de 20
	Rialles	X de 20
	Somriures	X de 20
	TOTAL	X de 99
Nombre famílies	de Moixaines	X de 13
	Petons	X de 13

Festa xxx**Dades**

	Abraçades	X de 13
	Pessigolles	X de 20
	Rialles	X de 20
	Somriures	X de 20
	TOTAL	X de 99

Valoració

Aspectes positius	<ul style="list-style-type: none">•••
Aspectes millorar	<ul style="list-style-type: none">•••

Com avaluem les sortides

Sortida a xxx

Dades	
Data	Dimecres x de x de 2015
Horari	De 11.30 a 16:30
Nivells	
Grups	
Inici	
Finalització	
Transport	
Cost	X €
Nombre d'infants	X de Y
Nombre de famílies	X de Y
Valoració	
Aspectes positius	<ul style="list-style-type: none">...
Aspectes millorar a	<ul style="list-style-type: none">..

Cura i Autonomia personal

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.
- Capacitats (etapa d'educació infantil)
 - Progressar en el coneixement i domini del seu cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seves possibilitats.
 - Adquirir progressivament hàbits bàsics d'autonomia en accions quotidianes, per actuar amb seguretat i eficàcia.
 - Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar-hi en conseqüència.
 - Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que els portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.
- Objectius (primer cicle d'educació infantil)
 - Participar amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes d'alimentació, repòs i higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals.
 - Actuar sobre la realitat immediata, descobrir-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les seves característiques perceptives.
- Continguts
 - ✓ Àrea de descoberta d'un mateix i dels altres:
 - Descobriment i identificació de les pròpies necessitats fisiològiques (gana, set, son, etc.), mostrant un control progressiu d'aquestes.
 - Progrés en l'adquisició d'hàbits relacionats amb el benestar corporal i la seguretat personal, la higiene i la salut, així com en l'inici d'hàbits d'ordre, constància i organització en les activitats en què participa.
 - Progrés en el domini de la coordinació i el control dinàmic del cos, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i en l'orientació en l'espai quotidià.
 - Participació amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes d'alimentació, repòs i higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals.
 - Domini progressiu del control i de la coordinació oculomanejadora, així com de les habilitats manipulatives necessàries per explorar objectes i per ser cada vegada més actiu i autònom en les diferents situacions quotidianes (vestir-se, posar-se les sabates, etc.).
 - ✓ Àrea de descoberta de l'entorn:
 - Comprensió i apreciació progressiva de l'entorn immediat, iniciant-se en el coneixement i l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en els diferents grups socials en què participa.
 - Orientació amb autonomia en els espais habituals i quotidians i iniciació en l'ús de termes relatius a l'espai (aquí, allà, dins, fora, amunt, avall).
 - Orientació en les seqüències temporals en què s'organitza la vida diària i iniciació en l'ús de termes relatius a l'organització del temps (matí, tarda, ara, després, avui, demà).
 - Reconeixement de seqüències espacials, temporals i lògiques i iniciació en l'ús de les primeres nocions quantitatives en situacions quotidianes.

✓ Àrea de comunicació i llenguatges:

- Comprensió de les intencions i dels missatges que li adrecen les persones adultes i altres infants, identificant i emprant els diferents senyals comunicatius (gest, entonació) i valorant el llenguatge oral com un mitjà de relació amb les altres persones.
- Expressió de necessitats, sentiments i idees mitjançant el llenguatge oral, mostrant un progressiu increment del vocabulari relatiu al propi entorn i experiència, ús de frases simples i comprensió de variacions morfològiques de gènere i nombre.
- Iniciació en l'ús de diferents formes de comunicació, esforçant-se per fer-se entendre i escoltant els altres.

▪ Metodologia

A primera hora del matí, durant les arribades dels infants a l'escola, aquí ja hi trobaríem una primera acció quotidiana, que seria **saludar** a les educadores, famílies i companys/es d'aula. Creiem important fer que aquest moment sigui tant natural com sigui possible, fent-lo proper a la vida real. D'aquesta manera els infants tenen un moment de protagonisme on es fa evident la seva arribada a l'aula, i s'intenta crear una rebuda acollidora.

Un segon moment que podem trobar ben d'hora al matí, és quan es crea la necessitat de **recollir tot el material** amb el que hem estat jugant durant el moment de les arribades dels companys/es. Intentem transmetre la importància de guardar cada material al lloc d'on l'hem tret, de manera que si algú hi vol anar a jugar en un altre moment sàpiga on trobar-ho.

A mida que es va recollint l'espai els infants es van **rentant les mans** creant poc a poc un clima relaxat i tranquil evitant esperes innecessàries. Un cop reunits, és el moment d'oferir als infants la possibilitat de menjar un **petit mos**, viure un moment privilegiat de trobada en grup i establir relacions amb els altres facilitant la comunicació. Depenent del tipus de menjar que oferim organitzarem l'àpat per tal d'afavorir l'autonomia personal dels infants i facilitar l'execució de les pròpies habilitats.

- Galeta, palet de pa, coques: Asseguts a terra i en grup se'ls ofereix als infants aquests aliments procurant que els infants ho agafin amb les mans i no caigui res a terra.
- Cereals: Un cop tots asseguts en grup es proporciona als infants un bol o got ple de cereals facilitant així l'àpat.
- Fruita: Aquest aliment requereix l'ús i la preparació d'un estris necessaris per dur a terme l'àpat. Amb el grup d'infants o petit grup ens desplaçem a la cuina per entre tots agafar els estris necessaris i posar-los al carro per a continuació preparar una taula amb les estovalles i poder gaudir d'una manera acurada dels aliments. La fruita es pela i es talla davant els infants establint comunicació amb ells i aprofitant aquest moment com un més d'aprenentatge. Es disposen diferents plats a la taula per evitar molts infants en un mateix plat i se'ls proporciona forquilles per poder menjar la fruita que així ho requereix.

Un cop han satisfet la seva gana, si es creu necessari, es van a **rentar les mans i cara**, amb aigua i sabó, o bé es netegen les mans i cara amb un tovalló anant posteriorment a llençar el paper, a la paperera.

Durant la resta de matí succeeixen moltes accions simultànies, de joc, relacions, i cura.

Abans de marxar a casa o quan s'aixequen de dormir es solen **pentinar**. Agafen la seva pinta, qui vol es tira aigua al cabell, es miren al mirall i endrecen els estris. El fet de no jugar amb les pintes i els raspalls també és un aprenentatge.

L'estona abans de marxar a casa, abans de preparar-se per anar a dinar o després de la sessió de psicomotricitat fem **moments de relaxació**. Es sol fer de manera diversa: estirats al matalàs amb música relaxant sense llum, amb els coixins personals, amb essències d'olors, espelmes... A mesura que es va repetint la proposta són els mateixos infants que reclamen aquest moment. Al crear-se un clima íntim van sorgint també relacions entre ells mateixos, es fan pessigolles, massatges, etc.

Cada dia els infants que es queden a menjar a l'escola es **preparen per anar a dinar**. Agafen el seu pitet, se'l posen (al principi necessiten ajuda) i mirem el menú, així ja sabem que menjarem. És un bon moment per a establir converses entre tots i saber gustos alimentaris.

L'hora de dinar, és un moment particularment important a La Llum. Es procura que per a cada infant aquesta activitat sigui una estona de plaer. Un moment per gaudir de la nutrició. El menjar arriba diàriament del servei de càtering i s'adequa a les necessitats individuals de dieta, textura i composició.

L'alimentació la considerem com una necessitat bàsica de l'infant, es fa necessari per tal de poder viure i créixer sa. Amb l'acte de menjar l'infant estableix les seves primeres relacions voluntàries amb l'entorn i estructura les bases per a la comunicació afectiva i social. Per aquest motiu el moment dels àpats són un espai agradable i adaptat a les diferents necessitats dels infants.

Es fa important mantenir una relació de comunicació entre el pare/mare i l'equip educatiu sobre l'alimentació de cada un dels infants per tal de poder anar modificant el tipus d'alimentació segons l'edat, les necessitats i capacitats.

Els àpats es porten a terme de la següent manera: En el moment de l'alimentació, que es realitza a l'espai de menjador, hi ha la presència de les educadores habituals i altres educadores de suport. Quan a petició de les famílies els infants comencen a menjar verdura i/o fruita triturada introduïm aquests canvis a l'escola i seguim la introducció de nous aliments (pollastre, vedella, peix, ou) segons les seves indicacions. Progressivament, si l'infant té interès i sempre d'acord amb la família començarem a donar trossets perquè comenci a mastegar. Posteriorment introduïm el menjar xafat i/o a trossets. Des del primer moment s'ofereix una cullera a l'infant perquè comenci a col·laborar en la mesura del possible agafant-la i intentant fer-la servir. Quan un infant no vol menjar algun aliment, l'educadora busca estratègies per intentar que ho provi (reduir la quantitat, donar més temps,...).

A l'hora de **dinar** els infants no tenen assignat un lloc a taula, de manera que, poden anar seient a mida que entren al menjador, o bé segons les seves preferències. Són les educadores les que posen els gots, tovallons i els coberts del primer plat a taula, però a mesura que van acabant els infants que són capaços van a escurar les restes de menjar del plat, i a recollir els estris necessaris pel segon plat. I el mateix amb els postres. Un cop han acabat de dinar van a guardar el got al carro, i seguidament a rentar mans. A l'hora de rentar-se les mans i la cara, una educadora ajuda als infants, si cal. Després de rentar-se van a guardar el pitet i al lavabo. Si fa falta, se'ls canvia el bolquer i tot seguit van cap al dormitori.

Un cop al **dormitori**, els infants més grans que encara ho necessiten, poden agafar el xumet i les pertinences per adormir-se (nino, manta...). En el cas dels infants més petits, les educadores els donen les pipes i els estris necessaris per a dormir. Quan entren l'aula ja està enfosquida i depenent del dia hi pot haver música relaxant. Amb el pas del temps cada infant ja sap on és el seu llit ja que els llits sempre estan ubicats al mateix lloc.

Els infants que es queden a dormir a l'escola, mica en mica aprenen a **vestir-se i desvestir-se** abans i després d'anar al llit. Normalment els és més fàcil desvestir-se. Un cop s'han tret la roba (a vegades els jerseis costen i demanen ajuda a l'adult) la

deixen endreçada a sota del seu llit, on també hi ha les sabates. Quan es desperten es comencen a vestir.

En funció del seu moment evolutiu els infants es van traient la roba i les sabates i es situen al seu llit per anar-se relaxant i mica en mica van aprenent a dormir sols.

A mesura que es van despertant intenten vestir-se. L'adult és a prop per si els cal ajuda. Van passant cap al canviador per tal de fer pipis i/o canviar bolquers. Es renten la cara i les mans i es pentinen.

D'aquesta manera es dona l'entrada a la **tarda** que és un moment que hi ha infants que marxen cap a casa i altres que arriben. L'agrupament és per nivells, tot i que sovint compartim espais de joc previs o posteriors al berenar.

Des de l'escola hi ha uns dies estipulats sobre el tipus d'aliment que han de portar per garantir una varietat: fruita, iogurt i entrepà, combinant els aliments necessaris en els infants durant la setmana amb els esmorzars i dinars de l'escola i de casa. De igual manera cada berenar necessita d'uns estris i a l'hora de preparar-ho amb els infants es més fàcil d'aprendre per ells i per les educadores de preparar-ho.

En qualsevol moment del dia els infants poden **beure aigua**. A inicis de curs la safata dels gots i les gerres no estan a l'abast dels infants, i a mesura que van agafant l'hàbit de no jugar amb l'aigua, les safates baixen a la taula del costat de la pica. Quan a un infant li cau aigua al terra o a la taula, es va fent el treball d'agafar paper o drap per netejar-ho.

A cada espai de l'escola (aules i sala polivalent) hi ha un racó destinat per als mocadors. En el cas de les aules, aquests estan acompanyats d'un mirall, per tal que els infants puguin identificar visualment quan van bruts. Inicialment som les educadores les que anem a buscar als infants, per tal de **mocar-los**, i mica en mica anem cridant l'atenció als infants quan porten mocs, perquè siguin ells qui vagin a buscar el mocador. El progrés passa des de que són les educadores les que moquen als infants, fins al punt que són ells mateixos qui ho fan. Amb aquest hàbit, sovint veiem moments en que són els mateixos infants qui avisen als seus companys de que porten mocs, o van ells mateixos a mocar-los.

Un altre moment que es dona de forma sovint al llarg del dia és el **canvi de bolquers**. És un moment molt important de relació amb l'adult. En tot moment li anirem anticipant tot allò que fem i perquè ho fem. Abans d'agafar un infant per alçar-lo al canviador, sempre l'avisarem, perquè pugui anticipar què passarà a continuació. L'agafem de manera que no perdi l'equilibri i que no s'espanti i des d'una posició que ens pugui veure, o el convidarem a pujar... A continuació el deixarem sobre el canviador estirat, assegut o dret, segons el moment maduratiu en què ell es trobi i en la posició que ell millor domini a nivell motriu. Començarem a desvestir-lo, provant de deixar-lo el més còmode possible, perquè es pugui moure en llibertat i li canviarem el bolquer. És important que toquem el seu cos de manera respectuosa, amb afecte, amb harmonia i explicant-li tot el que fem i farem... al cap i a la fi, el que estem tocant és el seu cos i té dret a saber què passa. Promovem que l'infant pugui participar del procés (aguantant la crema, començant a aixecar les cames, etc.) en funció de les seves possibilitats. El temps que dedicarem per fer el canvi de bolquer dependrà de cada infant, però ho farem sense presses i fent el possible perquè el nadó/ infant estigui tranquil i gaudeixi d'aquest moment.

Normalment quan ja són capaços d'aguantar-se drets amb total autonomia se'ls canvia el bolquer drets, d'aquesta manera són més conscients de les seves necessitats fisiològiques (si ha fet pipí, caca ...) i d'autonomia en el vestir. Al tenir els lavabos a prop se'ls demana si es volen asseure a fer pipí. Quan ja no porten bolquers van de manera autònoma al lavabo: s'eixuguen, llencen el paper, tiben la cadena, es renten les mans...

Quan l'infant porta les mans i/o la cara bruta se li fa notar, convidant-lo a que es miri les mans i la cara (al mirall) i se li proposarà que es vagi a rentar. L'acompanyarem, apujarem les mànigues (si cal), obrirem l'aixeta, li proporcionarem sabó i l'ajudarem a **rentar les mans o la cara**, a estirar el paper d'eixugar mans, a assecar-se-les i a baixar mànigues. Ell anirà a tirar el paper a les escombraries. En aquesta estona fomentarem la participació de l'infant en les accions que es requereixen: pujar mànigues, posar sabó, les mans sota l'aixeta, iniciar el moviment de fregar, eixugar-se i baixar mànigues. A mida que l'infant adquireix autonomia, l'infant va assumint les tasques per si sol. L'educadora ajudarà a l'infant a que comprovi que les mans i la cara estan netes i seques. Aquesta activitat es realitza de forma individual.

Els dies que sortim al pati hem de **posar i treure jaquetes**. Un primer pas és que reconeguim la seva. Al principi li porten a l'adult perquè els ajudin, però mica en mica ja se la saben posar ells. Fins i tot si veuen que algun company no pot s'ajuden entre si. Quan es el moment de treure-les també les han d'anar a endreçar al cistell de les jaquetes.

Abans i després de les sessions de psicomotricitat els infants s'han de **posar i treure sabates**. Al principi solen tenir certa dificultat, però després ja van adquirint més habilitat. Per aquest motiu recomanem a les famílies que portin sabates còmodes i ha poder ser amb velcro, ja que els facilita molt la seva autonomia. Un cop se les han tret les han d'endreçar i quan s'ha acabat la sessió cadascú agafa les seves.

Al llarg del dia es donen força moments on s'han de **guardar els estris personals**. A vegades amb les famílies (quan porten roba de recanvi, bolquers, l'agenda). Els infants saben on va cada objecte, endrecen l'agenda al seu lloc i després també la solen recollir a la motxilla. També saben on tenen el seu armariet per endreçar el que calgui.

El joc i les descobertes

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.
- Capacitats (etapa d'educació infantil)
 - Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva de si mateixes i de les altres persones.
 - Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques.
 - Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar-hi amb conseqüència.
 - Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que els portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.
 - Progressar en el coneixement i domini del seu cos en el moviment i la coordinació tot adonant-se de les seves possibilitats.
 - Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà de diversos llenguatges.
 - Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic amb una actitud de curiositat i respecte, i participar gradualment en activitats socials i culturals.
- Objectius (primer cicle d'educació infantil)
 - Identificar-se com a persona, assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu, i esforçar-se per manifestar i expressar les pròpies emocions i sentiments.
 - Projectar les pròpies vivències a través de l'activitat lúdica i anar-les representant a través d'un incipient joc simbòlic.
 - Iniciar-se en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, matemàtic, musical i plàstic.
 - Dominar progressivament el cos i l'adquisició de noves habilitats motrius, augmentant l'autonomia en els desplaçaments, el l'ús dels objectes i l'orientació en l'espai quotidià.
 - Actuar sobre la realitat immediata, descobrir-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les seves característiques perceptives.
 - Comprendre el llenguatge adult i dels altres infants, comunicar-se i expressar-se a través del moviment, el gest, el joc i la paraula, amb una progressiva millora del llenguatge oral.
 - Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciament progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.
- Continguts
 - ✓ Àrea de descoberta d'un mateix i dels altres:
 - Identificació com a persona, coneixement d'algunes característiques personals pròpies per assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu.
 - Iniciativa per dur a terme activitats i joc resolent les dificultats que es puguin presentar mitjançant la pròpia actuació o demanant als altres l'ajuda necessària i acceptant petites frustracions.
 - Domini progressiu de les possibilitats expressives, perceptives i motores del propi cos i utilització dels recursos personals de què disposa en la vida quotidiana.

- Progrés en el domini de la coordinació i el control dinàmic del cos, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i en l'orientació en l'espai quotidià.
- Manifestació i expressió de les pròpies emocions i sentiments, utilitzant el llenguatge com a mitjà d'expressió i comunicació.
- Disposició per establir relacions afectives positives amb les persones adultes i els infants amb qui comparteix situacions i activitats quotidianament.

✓ **Àrea de descoberta de l'entorn:**

- Comprensió i apreciació progressiva de l'entorn immediat, iniciant-se en el coneixement i l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en els diferents grups socials en què participa.
- Reconeixement de seqüències espacials, temporals i lògiques i iniciació en l'ús de les primeres nocions quantitatives en situacions quotidianes.
- Domini progressiu del control i de la coordinació oculomanejadora, així com de les habilitats manipulatives necessàries per explorar objectes.
- Iniciació en la diferenciació d'algunes qualitats sensorials dels objectes materials, d'elements de l'entorn natural i de la comparació de les seves propietats. Inici de les primeres classificacions, ordenacions i correspondències en funció de les característiques i els atributs.
- Observació i constatació d'alguns dels canvis i modificacions a què estan sotmesos tots els elements de l'entorn (persones, animals, plantes i objectes).
- Observació i exploració de l'entorn físic i social, planificant i ordenant la pròpia acció, constatant-ne els efectes i establint relacions entre la pròpia actuació i les conseqüències que se'n deriven.
- Participació en festes, tradicions i costums de la comunitat a la qual pertany, mostrant interès i curiositat.

✓ **Àrea de comunicació i llenguatges:**

- Comprensió de les intencions i dels missatges que li adrecen les persones adultes i altres infants, identificant i emprant els diferents senyals comunicatius (gest, entonació) i valorant el llenguatge oral com un mitjà de relació amb les altres persones.
- Coneixement i utilització de manera progressiva de les normes que regeixen els intercanvis, relats i converses (atenció, espera, to de veu, interès, iniciativa).
- Expressió de necessitats, sentiments i idees mitjançant el llenguatge oral, mostrant un progressiu increment del vocabulari relatiu al propi entorn i experiència, ús de frases simples i comprensió de variacions morfològiques de gènere i nombre.
- Iniciació en l'ús de diferents formes de comunicació, esforçant-se per fer-se entendre i escoltant els altres.
- Record i relat d'experiències passades i relacionar-les amb situacions semblants o diferents.
- Iniciació en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, musical i plàstic.
- Interès per algunes de les tècniques més bàsiques (pintura, modelatge, dibuix, etc.) dels diferents llenguatges expressius i formes de representació.
- Reconeixement, retenció i memorització de cançons, dites senzilles, cantarelles i jocs de falda i participar-hi de manera activa, seguint la tonada, reproduint el gest, etc.
- Reconeixement i participació activa en danses senzilles amb una progressiva coordinació general del cos i sentit del ritme.

UNITAT DIDÀCTICA: ESPAIS DE JOC (AULA I PASSADÍS)

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.
- Metodologia

Al **passadís** hi trobem unes propostes que són fixes i d'altres que anem variant depenent dels interessos dels infants. L'equip va renovant les propostes que hi ha en cadascun d'aquests espais en funció de les observacions i valoracions fetes de la interacció dels infants amb aquest material.

Les propostes es troben ubicades al túnel, al passadís del toca-toca, al passadís de psicomotricitat, l'espai de lectura i la zona de sortida al pati gran.

A totes les **aules** hi trobem unes propostes de material i unes propostes esporàdiques. Dins de les propostes de material d'aula hem diferenciat els següents espais:

_Espais d'hàbits i higiene on trobem mocadors, miralls, gots...

_Espai de relaxació amb coixins, contes, ninos, titelles...

Aules de Petits:

_Espai motriu

_Espai lògic-matemàtic i de construcció

_Espai d'exploració i experimentació

I depenent de les necessitats del grup, també es contempla la possibilitat d'un espai simbòlic.

Aules de Grans:

_Espai simbòlic

_Espai lògic-matemàtic i de construcció

_Espai d'expressió plàstica

I depenent de les necessitats del grup, també es contempla la possibilitat d'un espai motriu.

Les **propostes esporàdiques** es poden entendre dins del marc del món artístic i de l'experimentació (pintura, fang, plastilina i d'altres masses elaborades per les educadores); el món de l'expressió (contes, representacions, música, llums...) i el món culinari (elaboració de diferents receptes).

Materials necessaris:

Gran part del material que podem trobar a l'aula com al passadís està elaborat per les educadores amb el que podem aconseguir a l'entorn més proper així com ampolles de sons, plafons sensorials, taules d'experimentació amb material natural. Altre material ens el proporcionen les famílies i amb aquest podem construir diferents espais a l'aula i al passadís.

La resta de material es comprat sempre tenint en compte que sigui adequat per la finalitat que li volem donar i pels infants als que va dirigit.

Temps:

El temps per cadascuna de les propostes ens la marca una miqueta els infants, ja sigui d'una durada breu o més llarga.

Les propostes que duren més d'un dia van variant en funció de la observació de les educadores envers la implicació dels infants davant la proposta.

Aquesta durada més llarga pot ser d'una setmana, un mes o tot un curs.

Agrupament infants:

Cada proposta té un agrupament diferent; hi trobem grups petits, la meitat del grup-aula, el grup sencer, grups del mateix nivell i grups internivells en funció de les possibilitats que aquesta ofereixi (quantitat de material, espai, aforament...), del tipus de proposta i la necessitat de fer una atenció més directa per part de l'adult, de l'organització de l'equip i del nombre d'infants per educador/a, etc.

Paper de l'educador/a:

Proporcionar material per tal de provocar situacions d'aprenentatge.

Transmetre normes socials i de convivència.

Seqüenciar l'espai temporal al llarg de la jornada escolar.

Observar l'infant per tal de donar resposta a les seves necessitats, interessos i inquietuds.

Potenciar infants capaços de resoldre els seus conflictes, intervenint en moments on l'infant pot prendre mal.

Detectar necessitats i dificultats en el seu desenvolupament global donant eines necessàries per solventar-les.

Enriquir i donar continuïtat als processos dels infants.

UNITAT DIDÀCTICA: PSICOMOTRICITAT

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.
- Metodologia:

Proposta:

Les sessions de psicomotricitat que seguim a l'escola van encaminades dins la línia psicomotriu de Bernad Aucouturier. Aquestes sessions van des de l'expressió corporal (acció) cap al llenguatge (representació) i estan basades des del punt de vista de l'autonomia i llibertat de l'infant per desenvolupar la psicomotricitat dins de les pròpies possibilitats i limitacions, marcant el seu propi ritme.

La sessió de psicomotricitat està desenvolupada en tres moments diferenciats:

_Ritual d'entrada. És el moment d'acollida de la sessió i marca l'inici de la proposta. Abans d'entrar a la sala, la qual ja té tot el material preparat per la sessió, els infants es treuen les sabates i a continuació tot el grup segueix una rutina que pot anar des de cantar una cançó a parlar del què anem a fer, i de quins són els límits.

_Joc. Aquest és el moment on els infants poden expressar a nivell motriu o representatiu les seves emocions, descobrint noves possibilitats corporals i límits, per aquest motiu a la sala no només trobaran material per desenvolupar les seves habilitats motrius sinó també material per poder expressar les seves emocions a través de la representació ja sigui amb construccions o mitjançant el dibuix. El final de la sessió ve marcat per l'avís de les educadores uns 5 minuts abans de què finalitza el

joc i a continuació acompanyar als infants a baixar el to muscular i relaxar-se amb una cançó o música.

Ritual de sortida. Aquest moment és el retorn individual d'allò que han fet els infants durant la sessió. Les educadores poden fer preguntes ajudant a representar tot allò viscut, emocions, conflictes, jocs... o bé posant paraules allò observat donant protagonisme a tots els infants. Durant aquest moment els infants es tornen a posar les sabates.

A la sala de psicomotricitat hi ha dos tipus de propostes: una d'expressivitat motriu i l'altra de representació.

Materials necessaris:

Tot el material disposat a la sala s'ha de poder tocar i explorar.

Hi ha material que es tornarà a disposar a les diferents sessions, per donar lloc a les repeticions o bé, donar la oportunitat de joc a aquells infants que encara no hi han interactuat.

L'infant experimenta, innova i té l'oportunitat de trobar noves utilitats al material.

El material el podem dividir en: material dur (espatlles, cadires, miralls, equilibris, construccions...) i material tou (mòduls, robes...).

Un altre material que es pot fer servir durant les sessions és la música.

Temps:

La durada d'aquestes sessions és de 45 minuts aproximadament, des de que arriben a la sala fins que tornen a l'aula.

Cada grup té assignat un matí a la setmana per dur a terme la sessió, tot i què durant el curs van sorgint molts moments en els quals podem gaudir de la sala polivalent per fer sessions de psicomotricitat.

Agrupament infants:

A les sessions hi trobem la meitat del grup-aula, el grup sencer, grups del mateix nivell i grups internivells, en funció del tipus de proposta i la necessitat de fer una atenció més directa per part de l'adult, de l'organització de l'equip, del nombre d'infants per educador/a, etc.

Paper de l'educador/a:

Proporcionar material per tal de provocar situacions d'aprenentatge.

Transmetre normes socials i de convivència.

Seqüenciar l'espai temporal al llarg de la jornada escolar.

Observar l'infant per tal de donar resposta a les seves necessitats, interessos i inquietuds.

Potenciar infants capaços de resoldre els seus conflictes, intervenint en moments on l'infant pot prendre mal.

Detectar necessitats i dificultats en el seu desenvolupament global donant eines necessàries per solventar-les i no centrar-se en aquestes dificultats o limitacions sinó en les capacitats i habilitats dels infants.

Tenir escolta al infant i al grup.

Deixar que l'infant expliqui la seva vivència des de l'acció.

Enriquir i donar continuïtat als processos dels infants.

UNITAT DIDÀCTICA: DESCOBERTES

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.

- Metodologia:

Proposta:

Les educadores a partir d'una observació acurada del grup i d'anar veient l'evolució del mateix elaboren propostes adients al nivell evolutiu en el que es troben els infants. La manipulació i l'experimentació són bàsiques per l'infant en el seu procés de descoberta.

Presentant diferents propostes per manipular i experimentar les educadores pretenem estimular els sentits, oferir diferents possibilitats de descoberta, facilitar el coneixement de les qualitats més evidents dels elements del nostre entorn, i gaudir del plaer de jugar.

La llibertat, el desig d'investigar, la necessitat de conèixer l'entorn, de tocar, de sentir... farà que sigui una experiència única per a cada un dels infants.

Els infants fan servir tots els sentits, observen els resultat de les seves accions sobre el material, experimenten el plaer i exploren les sensacions que produeix el contacte amb diferents materials.

Descobreixen qualitats dels diferents elements: suau, fred, brillant, dolç, salat, llefiscós, sec, humit, calent,...

Materials necessaris:

El material el podem trobar en diferents indrets, els infants porten de casa quelcom que generi expectativa al grup i a partir d'aquí les educadores van observant i intervenint allà on es cregui convenient; pot ser material pensat i preparat per les educadores en un espai concret i amb una durabilitat o material que es trobi de forma fortuïta a l'entorn.

Temps: El temps per cadascuna de les propostes ens el marquen els infants, ja sigui d'una durada breu o més llarga.

Les propostes que duren més d'un dia van variant en funció de la observació de les educadores envers la implicació dels infants davant la proposta.

Aquesta durada més llarga pot ser d'una setmana, un mes o tot un curs depenent de l'interès que aquesta proposta tingui en el grup, de l'evolució que vagi seguint i de les possibilitats d'enriquir-la introduint nous elements i nous reptes.

Agrupament infants:

Cada proposta té un agrupament diferent; hi trobem grups petits, la meitat del grup-aula, el grup sencer, grups del mateix nivell i grups internivells.

Paper de l'educador/a:

Proporcionar material per tal de provocar situacions d'aprenentatge.

Proporcionar situacions que els hi permetin qüestionar-se el perquè passen les coses?, quin es el resultat de la seva acció? I donar-los espai perquè ells mateixos puguin trobar els seus propis raonaments.

Transmetre normes socials i de convivència.

Observar l'infant per tal de donar resposta a les seves necessitats, interessos i inquietuds.

Potenciar infants capaços de resoldre els seus conflictes, intervenint en moments on l'infant pot prendre mal.

Detectar necessitats i dificultats en el seu desenvolupament global donant eines necessàries per solventar-les.

Enriquir i donar continuïtat als processos dels infants.

UNITAT DIDÀCTICA: ENTORN (PATI I SORTIDES)

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.
- Metodologia:

Proposta:

L'**espai exterior** també té un gran valor educatiu i és molt ric oferint experiències sensorials, corporals, socials, creatives, emotives,...

Al pati poden conèixer aspectes relacionats amb el temps atmosfèric, les plantes, les bestioles, el cel...

També podem presentar propostes d'experimentació, motrius... I per que no? Fer el petit mos de l'esmorzar o el berenar, fer una becaina...

Cada cop més, donem protagonisme a les **sortides per la ciutat**, per afavorir el descobriment del seu entorn proper, per afavorir els vincles que es creen entre educadores-famílies, famílies amb els propis infants i amb els altres amics/gues de l'escola. El medi de transport que podem utilitzar és el bus urbà o el tren. Com exemple de les sortides que podem realitzar: anar al parc, al camp de futbol, a conèixer els gegants del barri, al passeig a donar una volta, a l'Esport 7...

Materials necessaris:

Al pati gran de l'escola hi trobem un pàrquing amb vehicles adients pels nostres infants. Una rampa. També hi ha una pèrgola amb dos gronxadors, una corda i una xarxa per escalar. Una cistella per jugar a pilota. La bateria musical per que els infants puguin anar desenvolupant les seves habilitats musicals i un rocòdrom per començar a iniciar-se en els esports d'aventura. Dues jardineres. Una caseta de fusta, unes rodes molts grans. I altres elements que van variant al llarg del temps.

Al pati petit està pensat per potenciar algunes habilitats motrius com l'equilibri. Podem trobar un sorral, una estructura de palets, les rodes, una font, uns contenidors amb diferent material com: pales, galledes, pilotes, conus, plats, caixes de plàstic... i un caminet de fustes

A més a més del material fixe que hi trobem al pati també cada educadora va afegint material esporàdic partint de l'observació acurada del grup d'infants.

Quan fem les sortides fora de l'escola, generalment el lloc on anem ens proporciona tot el material necessari.

Temps:

Hi han dos torns de pati a l'hivern la primera estona pot sortir tothom i a la segona estona hi ha un dia estipulat per cada grup i alguns dies rotatius i a l'estiu degut a la calor els torns s'intercanvien.

Agrupament infants:

A les diferents propostes hi trobem grups petits, la meitat del grup-aula, el grup sencer, grups del mateix nivell i grups internivells, depenent de les possibilitats que ofereix l'espai i l'organització de l'equip en aquell moment.

Paper de l'educador/a:

Organitzar els espais exteriors amb les propostes que cregui més adients per continuar amb la progressió del grup.

Proporcionar material per tal de provocar situacions d'aprenentatge.

Transmetre normes socials i de convivència.

Observar l'infant per tal de donar resposta a les seves necessitats, interessos i inquietuds.

Potenciar infants capaços de resoldre els seus conflictes, intervenint en moments on l'infant pot prendre mal.

Enriquir i donar continuïtat als processos dels infants.

UNITAT DIDÀCTICA: FESTES

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.
- Metodologia

Proposta:

A l'escola celebrem diverses festes durant el curs. Aquestes van en funció del calendari escolar i queden reflectides al Pla Anual.

Com tots els moments de la vida a l'escola, les festes son obertes a totes les famílies.

Les festes a celebrar poden ser:

_Festa de Benvinguda (finals d'octubre). Un cop finalitzat l'acolliment dels infants celebrem una festa per tal de què les famílies es puguin conèixer i s'interrelacionin entre elles. També és una oportunitat per donar a conèixer com es treballa a l'escola, les propostes i els espais.

_Tió (últim dia del primer trimestre). Com que som una escola laica no celebrem el Nadal, però el tió és una tradició catalana plena de màgia i un element molt quotidià dins les cases dels infants que a l'hora els hi proporciona molts aprenentatges i responsabilitats com el fet de posar-li el menjar cada dia.

_Carnaval. Durant el curs són molts els moments en què els infants es disfressen i maquillen, però és en aquesta festa on poden compartir amb les famílies totes les transformacions corporals que fan a l'escola.

_Sant Jordi. Amb la col·laboració de l'AMPA, recreem l'ambient de la diada a l'escola fent una parada de contes i llibres a l'entrada de l'escola.

_Festa Il·luminati (Maig) L'equip educatiu va decidir organitzar una festa plena d'emocions i aventures que representés allò que els infants viuen a l'escola diàriament, fent d'aquesta la festa de l'escola.

_Revetlla de Sant Joan. Recream els elements tradicionals de la revetlla (foguera, petards, coca, ball...).

_Festa de final de curs. L'últim dia d'escola infants i famílies tanquen un curs escolar, donant pas a l'inici de les vacances. El comiat dels infants de 2 a 3 anys és un dels moments més emotius de la festa, ja sigui a nivell d'escola o a nivell més personal mestre-família.

_Aniversaris: es celebren a l'aula. És un dia especial per aquell infant que fa els anys i per això aquell dia és el protagonista. Les famílies poden venir a celebrar-ho amb nosaltres i proposar alguna activitat.

Cada una de les festes està organitzada per l'equip educatiu. Cada curs es plantegen diverses propostes per cada una d'aquestes en funció dels grups d'infants, les necessitats i els objectius que ens marquem per a cada festa determinada.

A l'hora d'organitzar les festes comptem amb la participació de l'AMPA. A la reunió mensual de l'associació se'ls comunica les properes festes i ells decideixen participar en algunes aportant material per les propostes de joc, comprant el berenar o contractant algun dinamitzador. A la vegada des de l'associació algun curs han organitzat alguna festa amb la col·laboració de l'equip de l'escola fora de l'horari escolar

Materials necessaris:

Per cada una de les festes s'utilitza un material determinat depenent del fil conductor de la festa i les propostes que es vulguin portar a terme. Hi ha molt material elaborat per l'equip educatiu, altre comprat per l'escola o l'AMPA i d'altre que es pot llogar per una festa en concret. Tot el material està pensat de manera que sigui segur i adaptat als infants de l'escola.

Temps:

Les festes a l'escola són algunes al llarg del matí i d'altres a les tardes, des de que acaben les llevades (15:15) fins les 17:00.

Agrupament infants:

Els infants s'agrupen per grups aula al inici de les festes. Després hi ha dos agrupaments: Els infants que estan acompanyats per la família i els infants que són acompanyats per les educadores.

Paper de l'educador/a:

Un cop s'han triat les propostes per dur a terme, l'equip organitza tasques, s'informa sobre els infants i famílies que assistiran a la festa, compren i preparen el material necessari i s'encarreguen del desenvolupament de la festa amb la recollida final de tot el material.

La gestió de les emocions

Després d'uns anys fonamentant el projecte educatiu en tres pilars: joc i descobertes, relació amb els altres i cura i autonomia personal; l'equip s'ha plantejat incorporar un quart àmbit que considera important de treballar a la llar d'infants per tal de donar coherència al plantejament de desenvolupament global de l'infant, es tracta de la **gestió de les emocions**.

A continuació detallem el desenvolupament curricular d'aquest àmbit que posarem en funcionament a partir del curs 2016/2017:

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.
- Capacitats (etapa d'educació infantil)
 - Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva de si mateixos i de les altres persones.
 - Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà de diversos llenguatges.
 - Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar-hi en conseqüència.
 - Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb les altres persones i iniciant-se en la resolució pacífica de conflictes.
 - Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que els portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.
- Objectius (primer cicle d'educació infantil)
 - Identificar-se com a persona, coneixement d'algunes característiques personals pròpies per assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu.
 - Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciament progressivament el seu entorn immediat i iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.
 - Projectar les pròpies vivències a través de l'activitat lúdica, i anar-les representant a través d'un incipient joc simbòlic.
- Continguts
 - ✓ **Àrea de descoberta d'un mateix i dels altres:**
 - Identificació com a persona, coneixement d'algunes característiques personals pròpies per assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu.
 - Domini progressiu de les possibilitats expressives, perceptives i motores del propi cos i utilització dels recursos personals de què disposa en la vida quotidiana.
 - Descobriments i identificació de les pròpies necessitats fisiològiques (gana, set, son, etc.), mostrant un control progressiu d'aquestes.
 - Manifestació i expressió de les pròpies emocions i sentiments, utilitzant el llenguatge com a mitjà d'expressió i comunicació.
 - Iniciativa per dur a terme activitats i jocs, resolent les dificultats que es puguin presentar mitjançant la pròpia actuació o demanant als altres l'ajuda necessària i acceptant petites frustracions.
 - Disposició per establir relacions afectives positives amb les persones adultes i els infants amb qui comparteix situacions i activitats quotidianament.

✓ **Àrea de descoberta de l'entorn:**

- Comprensió i apreciació progressiva de l'entorn immediat, iniciant-se en el coneixement i l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en els diferents grups socials en què participa.
- Observació i exploració de l'entorn físic i social, planificant i ordenant la pròpia acció, constatant-ne els efectes i establint relacions entre la pròpia actuació i les conseqüències que se'n deriven.

✓ **Àrea de comunicació i llenguatges:**

- Comprensió de les intencions i dels missatges que li adrecen les persones adultes i altres infants, identificant i emprant els diferents senyals comunicatius (gest, entonació) i valorant el llenguatge oral com un mitjà de relació amb les altres persones.
- Expressió de necessitats, sentiments i idees mitjançant el llenguatge oral, mostrant un progressiu increment del vocabulari relatiu al propi entorn i experiència, ús de frases simples i comprensió de variacions morfològiques de gènere i nombre.
- Iniciació en l'ús de diferents formes de comunicació, esforçant-se per fer-se entendre i escoltant els altres.

▪ **Metodologia**

Amb l'**Educació emocional s'aprèn a expressar els propis sentiments, s'aprèn a on i quan expressar-los i com pot afectar als altres la manifestació d'aquests**, a la vegada que creix la responsabilitat dels afectes de les pròpies emocions, per tant la nostra metodologia va encaminada a un treball constant per tal d'ajudar a l'infant, que a la llarga pugui fins i tot fer-se responsable dels efectes de les pròpies emocions.

Només quan un infant coneix i posa nom a una emoció està en disposició de controlar-la. Les explosions emocionals són normals, sobretot en aquesta etapa educativa en la qual predomina l'egocentrisme. Les emocions no s'han de prohibir ni reprimir ni jutjar. Si cal, però, educar-les per la seva interiorització, facilitant als infants estratègies i recursos per anar creixent cap a un autocontrol i l'expressió adequada d'emocions i sentiments.

És en el dia a dia de l'escola que d'una manera integrada, sorgeixen els espais idonis per a treballar l'aprenentatge emocional. Moments de relació, davant el conflicte o bé d'intervencions educatives ofereixen oportunitats, per a transmetre i acompanyar a l'infant cap a el desenvolupament de les capacitats a partir de:

- L'establiment de relacions afectives segures.
- La descoberta del propi cos i les possibilitats (motrius, perceptives, expressives, relacionals).
- Descoberta de les pròpies necessitats i l'aprenentatge d'eines per la seva resolució.
- El coneixement, l'expressió i la pròpia regulació de les emocions.
- La progressiva construcció d'una identitat positiva que integra l'autoconeixement i l'autoestima.

L'educació emocional engloba cinc competències; **consciència emocional, regulació, autonomia emocional, competències socials i competències per la vida i el benestar**.

Centrant-nos al primer cicle d'educació infantil, treballem prioritàriament, tres de les cinc competències, que formen part del bloc:

- La **consciència emocional**, saber què sentim, què pensem, reconèixer les emocions i ser capaços d'expressar-les.
- La **regulació**, ser conscients de l'emoció viscuda i ser capaços de buscar una reacció adequada, controlar l'impulsivitat.
- **L'autonomia emocional**, aprenentatge per assolir un bon nivell d'autoestima, automotivació, actitud positiva, responsabilitat, assentant unes bases resilients.
- El treball dels diferents nivells de competències emocionals que es porta a terme a La Llum i a Bressolvent es desenvolupa a partir de les següents pautes:

Competències	Educació emocional
Consciència emocional	<ul style="list-style-type: none"> • Observar les manifestacions, expressió de sentiments i emocions que mostren els infants en el dia a dia (en el moment de l'arribada a la llar, durant l'activitat a l'aula, a l'hora de les rutines, al pati, etc...) prestant atenció al llenguatge verbal i corporal (gestual i facial), oferint un espai i acollint-los amb respecte, confiança i seguretat. • Facilitar una comunicació, sensible amb espais d'escolta i respecte. • Utilitzar un vocabulari específic de les emocions en les situacions de vida quotidiana, durant l'activitat i/o estones de joc lliure. • Treball específic d'emocions i/o valors a partir de diferents suports (contes, titelles, imatges, etc.) que fomentin la participació activa dels infants. • Fer partícips als infants mitjançant l'expressió, identificació i comprensió de les emocions dels altres, a través del llenguatge facial, corporal, gestual, musical, verbal, plàstic. • Identificació i comprensió d'emocions en els personatges dels contes, titelles, vídeos.
Regulació emocional	<ul style="list-style-type: none"> • Expressió de sentiments agradables i desagradables. • Donar temps als infants per a la resolució de conflictes i les seves manifestacions (elaborar frustració). • Observar i facilitar recursos i estratègies a l'Infant davant situacions de conflicte, que el permetin realitzar un aprenentatge assertiu davant el conflicte, canalitzant de manera adequada les seves emocions. • Comunicar els fets mitjançant missatges "jo" que permetin elaborar canvis d'actitud.
Autonomia emocional	<ul style="list-style-type: none"> • Oferir als infants el temps per establir un vincle positiu amb els/les educador/es. • Donar continuïtat, per part de totes les professionals de l'equip educatiu, al treball de l'educadora referent que garanteixi la llar com un espai que permeti a l'infant desenvolupar-se amb confiança i seguretat. • Demostrar afecte, disponibilitat, interès, respecte i curiositat per les seves coses. • Fer partícips als infants en les activitats donant-los-hi petites responsabilitats individuals i grupals. • Dedicar sempre un temps d'afecte que respecti les característiques i necessitats individuals per cadascú. • Reforçar positivament els avenços que faci.

I a partir de les següents propostes:

- Activitats de relaxació. Situacions d'autocontrol, ajudar a l'infant a diferenciar les necessitats dels desitjos, ensenyar a posposar la gratificació esperant el seu torn.
- Jocs de representació i escenificació. Fomentar la participació, les expressions verbals i no verbals i les representacions a partir de l'expressió de llenguatge corporal.
- Contes. Treball d'emocions, valors.

- Titelles. Representació de les emocions dels personatges.
- Jocs cooperatius. Reforçar els valors de la col·laboració, l'ajuda mútua, el respecte, empatia, habilitats socials, socialització.
- Intervencions en qualsevol moment de la vida quotidiana a l'escola en la que pugui fer referència a les vivències, sensacions i emocions, per a la identificació d'aquestes.
- Intervencions quan les situacions de conflicte i/o frustracions ho requereixin: verbalitzar els fets, aportar estratègies i recursos de resolució de conflictes.

Una de les primeres emocions que treballem a l'escola és "**l'ansietat**" de **separació** que viu l'infant els primers mesos d'estada a l'escola. Aquesta emoció, sorgeix com a conseqüència de no poder estar amb les persones de referència de l'àmbit familiar i la frustració que això provoca entre els 4 i 8 mesos i s'intensifica al llarg del primer any de vida o fins i tot en alguns infants també el segon any. Per a molts dels infants, coincideix aquest etapa evolutiva amb l'arribada a la llar d'infants.

És des d'aquest primer moment i **respectant les manifestacions emocionals** que l'infant mostra (el plor, la tristesa, la proximitat o l'allunyament envers el nou referent que entra a formar part de la seva vida) que l'educadora ofereix un espai que permet iniciar l'apropament cap a l'infant i les seves necessitats emocionals.

Els primers contactes, tenen un paper rellevant per l'establiment del **vincle** amb el nou referent. Aquest vincle que no forma part dels lligams biològics entre les persones, sinó de les relacions que estableixen entres elles, es traduirà en el temps en un llaç afectiu amb la persona de referència, persona que procura el benestar emocional i proporciona les atencions més bàsiques a l'escola.

Aquesta **interacció** es caracteritza per la recerca de proximitat i el contacte que acompanyada amb una mirada propera, paraules adequades, un to de veu suau que comuniqui la intenció del missatge que millori la seva receptivitat, permeten a l'infant sentir-se valorat i estimat des de l'afecte i el permeten elaborar gradualment la gestió de les pròpies emocions.

El paper de l'educador/a

A la llar d'infants, qualsevol situació de la vida quotidiana és un moment ric per a transmetre als infants el coneixement i les habilitats per l'aprenentatge emocional. Coneixedor de la importància d'aquests aspectes, l'equip educatiu de La Llum i de Bressolvent mostra davant les diferents situacions del dia a dia, les premisses que garanteixin bases, per a l'establiment de vincles segurs i de confiança, que permetin als infants modificar i/o reconduir determinades conductes a partir de:

- **Una actitud afavoridora i de comunicació lògica i analògica** dels educadors/es.
- La informació inconscient que conté els components analògics; el que sentim, el que creiem, el que pensem pot donar missatges contradictoris si les paraules donen un missatge i les actituds mirades i gestos n'estan donant un altre.
- Una **mirada àmplia**, entenent que entra en joc el respecte dels coneixements previs dels infants, la comprensió de l'organització familiar i altres potencialitats.
- **Intervenció** de l'adult davant les situacions actuant només quan ho requereixi la situació ja siguin per a resoldre conflictes, o bé per a treballar específicament en el coneixement emocional.
- Mitjançant **activitats de vida quotidiana** per una banda, i activitats més específiques pel coneixement de les emocions per l'altre costat, a partir de suports com: contes, representacions, titelles, reconeixement emocions, etc...).

L'equip educatiu de La Llum i de Bressolvent, a partir del coneixement teòric i amb el convenciment de la gran importància, dins la societat actual, **d'educar amb consciència emocional**, treballarà el dia a dia amb els infants i les seves famílies:

- Amb l'actitud respectuosa i positiva davant les manifestacions emocionals dels infants.
- Donant sentit, globalitat i coherència a les intervencions educatives.
- Acceptant i respectant la diversitat cultural.
- Practicant la comunicació receptiva i expressiva: mirada atenta als missatges verbals i els no verbals.
- Compartint emocions: establir relacions interpersonals sinceres.
- Amb un comportament pro social i de cooperació: valorant la capacitat d'ajudar, donar i compartir.
- Amb assertivitat en les relacions interpersonals.
- Identificant, anticipant, afrontant els conflictes interpersonals i negociant la resolució pacífica d'aquests.
- Amb la capacitat de gestionar situacions emocionals: regulació emocional en els altres.

El **paper de l'equip educatiu** és molt important, ja que incideix de manera significativa en el desenvolupament i aprenentatge de les emocions a la llar d'infants. Cal un bon coneixement i autogestió de les pròpies emocions per a poder entendre, donar temps, i per preveure determinades situacions a l'escola, que facilitin un bon aprenentatge emocional als infants, pel que es realitzaran de manera continua durant el curs, espais de reflexió, que vetllin per un bon desenvolupament de la proposta. Aquests espais contemplaran els elements d'anàlisi detallats a continuació: l'equilibri dels sentiments; la resolució de conflictes, i el respecte per la singularitat.

La relació amb els altres

UNITAT DIDÀCTICA: RELACIÓ AMB ADULTS

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.
- Capacitats (etapa d'educació infantil)
 - Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva de si mateixes i de les altres persones.
- Objectius (primer cicle d'educació infantil)
 - Identificar-se com a persona, assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu, i esforçar-se per manifestar i expressar les pròpies emocions i sentiments.
 - Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciament progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.
- Continguts
 - ✓ Àrea de descoberta d'un mateix i dels altres:
 - Identificació com a persona, coneixement d'algunes característiques personals pròpies per assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu.
 - Manifestació i expressió de les pròpies emocions i sentiments, utilitzant el llenguatge com a mitjà d'expressió i comunicació.
 - Disposició per establir relacions afectives positives amb les persones adultes i els infants amb qui comparteix situacions i activitats quotidianament.
 - ✓ Àrea de descoberta de l'entorn:
 - Comprensió i apreciació progressiva de l'entorn immediat, iniciant-se en el coneixement i l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en els diferents grups socials en què participa.
 - ✓ Àrea de comunicació i llenguatges:
 - Comprensió de les intencions i dels missatges que li adrecen les persones adultes i altres infants, identificant i emprant els diferents senyals comunicatius (gest, entonació) i valorant el llenguatge oral com un mitjà de relació amb les altres persones.
 - Coneixement i utilització de manera progressiva de les normes que regeixen els intercanvis, relats i converses (atenció, espera, to de veu, interès, iniciativa).
 - Expressió de necessitats, sentiments i idees mitjançant el llenguatge oral, mostrant un progressiu increment del vocabulari relatiu al propi entorn i experiència, ús de frases simples i comprensió de variacions morfològiques de gènere i nombre.
 - Iniciació en l'ús de diferents formes de comunicació, esforçant-se per fer-se entendre i escoltant els altres.
 - Record i relat d'experiències passades i relacionar-les amb situacions semblants o diferents.
- Metodologia

L'estabilitat en les relacions, la regularitat en el tracte i el respecte per les diferents formes de fer i de ser de cadascú són algunes de les característiques que fan que les interaccions entre infants i adults tinguin efectes positius tant per al seu creixement personal com per al desenvolupament de les seves capacitats.

Quan parlem de la relació amb els adults, dins el marc de l'escola ens referim a la connexió que s'estableix entre l'infant i els diferents agents de la comunitat educativa (altres famílies, personal d'administració i serveis, les educadores del centre...).

El vincle

Quan un infant comença de nou a la Llar d'infants, surt del nucli familiar, per entrar a conèixer altres persones, que amb el temps i la convivència que s'estableixi, podran arribar a ser de confiança.

Els infants per ser actius necessiten sentir-se segurs, han de tenir la possibilitat d'establir lligams afectius amb les persones amb qui conviuen. El primer contacte és amb l'educadora de referència, i la resta d'educadores de l'equip, i mica en mica va coneixent la resta, tot i que hi ha infants que ja entren en contacte des de el primer moment amb altres agents de la comunitat educativa.

Creiem que el vincle entre adult i infant és quelcom especial per cada un d'ells, per això des de tot moment es respecta el ritme i les necessitats de l'infant, hi ha qui de seguida es sent a gust i còmode amb la relació i hi ha qui necessitarà més temps.

Per tant un dels rols de l'educadora, serà facilitar la relació amb les altres persones adultes on el contacte és més esporàdic, presentant-les en un primer moment, tot convidant-les a participar de les diferents propostes a l'aula, saludant-les cada matí, anar-les a visitar al seu lloc de feina,...

En definitiva, verbalitzar i explicar en tot moment al infants què passa i què fem i mostrar-nos amb la màxima naturalitat en les relacions amb els altres.

De totes les relacions que l'infant estableix, qui més possibilitat té de treballar aquest vincle són les educadores del grup.

L'actitud de l'adult

Afecte, important i imprescindible perquè l'infant es senti estimat, i els doni una seguretat afectiva necessària per créixer. Aquesta actitud es pot transmetre amb les paraules, però sobretot amb els gestos.

Respecte, per poder ajudar als infants a conviure. Quan parlem de respecte i acceptació estem parlant de la base de totes les relacions.

Escolta, per poder crear els vincles tan importants amb els infants, hem d'escoltar més enllà de les paraules. Hem d'observar atentament els gestos, mirades i comportaments. Per crear una bona base per la relació hem de conèixer l'infant, saber què li passa, entendre'l... Per tant en aquest punt també hi col·loquem com a actitud important l'**observació**.

Confiança, és a dir, donar el temps i l'espai necessari per créixer, experimentant, equivocant-se, rectificat... mentre passa tot això hem d'estar al seu costat, donant-los seguretat per tirar endavant, ajudant-los a superar les petites frustracions que es poden anar trobant i animant-los valorant les seves conquestes

Autoritat, l'adult és el referent que ha de servir per donar seguretat en els infants, marcant els límits necessaris per fer que l'ambient i el clima sigui tranquil i relaxat.

Quan un infant traspasa algun límit només podem jutjar el què ha fet o el què ha passat, però mai la seva persona.

Els adults hem de garantir que l'afecte afavoreixi la confiança i mantingui la intensitat de les relacions per sobre de qualsevol situació de conflicte i dificultat. Per tant les relacions afectives entre els adults i els infants han de ser la base de tota convivència.

Moments de relació individualitzada

Entre els infants i els adults que hi ha a l'escola sumem un gran nombre d'individus, els quals al llarg del curs hem d'anar establint vincles i confiança. Aquestes relacions, en els primers moments poden ser força generals, però mica en mica hem de treballar per personalitzar-les i aconseguir moments de complicitats, necessaris per enfortir aquest vincle, i així donar seguretat i benestar tant a l'infant com a l'adult.

Quan parlem de relació individualitzada ens referim als moments en que un infant demana o vol un adult al costat, ja siguin moments on s'està realitzant un hàbit, un joc, una conversa... I la companyia, suport o assessorament de l'adult per al treball individual que aquest vol fer amb l'infant, o per respondre les demandes de l'infant.

Comunicació no verbal (mirada, gest, contacte, posició...)

Per comunicació no verbal s'entén tota aquella relació on la paraula no intervé, per tant el concepte englobaria: la mirada, el gest, el contacte, la posició, i sobretot la intencionalitat comunicativa.

-La Mirada: un infant quan busca atenció o relació amb l'adult de vegades pot cridar amb un ulls esbatanats, o simplement busca la complicitat o l'aprovació de l'adult. *"Una mirada val molt més que mil paraules"* i segons el moment de l'infant i la situació que estigui vivint pot requerir varies coses.

-La comunicació gestual, o inclús la posició de l'adult enfront dels infants pot determinar els espais i el tarannà d'un grup. És un sistema de comunicació basat en el com diem les coses i en la delicadesa de cada moviment corporal. Depenent de la posició i de com ens disposem i desenvolupem físicament en un determinat espai, condicionem el fer dels infants i dels adults.

El que creiem que és cabdal en tot moment comunicatiu, és la **intencionalitat comunicativa**, i és el *quid* de la qüestió, ja que en tot acte comunicatiu, sempre hi trobem una intencionalitat, una necessitat (que creiem innata) de poder establir "contacte" amb l'altre. Un ésser humà té la necessitat de dir a l'altre allò que pensa, allò que li passa... i aquest reducte, el pessic que ens fa iniciar l'acte comunicatiu és l'anomenada intencionalitat comunicativa, que s'esdevé tinguem o no ús de paraules.

Conflictes, acords, pactes

Un **conflicte** és una situació de tensió o hostilitat produïda per un desacord entre dues o més persones. En una situació conflictiva les emocions són altes, el nivell d'estrès és elevat i es poden arribar a produir una sèrie de conseqüències negatives, si no es gestiona bé i no s'utilitza com a font d'aprenentatge. (POVILL, Núria. *Manual de gestió del conflicte*. Barcelona. Universitat Pompeu Fabra, 2001).

A l'escola, en la relació infant-adult els conflictes es situen en la contraposició de voluntats, interessos o maneres de fer, i sovint floreixen en el moment en que l'infant es troba en ple desenvolupament de la pròpia personalitat.

Acompanyar aquestes situacions a través del diàleg i del reconeixement cap a l'altre farà del conflicte una oportunitat d'aprenentatge on l'infant anirà assolint seguretat per poder-se expressar i establir relacions afectives positives amb els adults, altres infants i l'entorn social que l'envolta.

Sovint les situacions de conflicte es desencallen a través d'un acord de compromís o pacte, on les dues parts fan concessions, però cal tenir en compte que és una resolució a mitges ja que no se n'obté una plena satisfacció per cap de les dues parts.

Per poder treballar correctament un conflicte, cal identificar les parts, les causes i quins són els interessos contraposats, i verbalitzar-ho conjuntament.

És important adoptar una actitud d'assertivitat i negociació, per arribar a un enteniment. I acompanyar la situació per tal que pugui finalitzar amb un acord de

col·laboració, on cadascuna de les parts reconeix i accepta els interessos de l'altre. Hi ha diàleg, i l'acord significa un benefici mutu.

Espai, temps i agrupament d'infants

Les relacions entre l'infant i l'adult es tracten de manera transversal, i per tant no estan marcades per un temps, uns espais, uns materials o uns agrupaments concrets sinó que es poden donar en els diferents llocs i moments de la vida escolar, també a les sortides.

UNITAT DIDÀCTICA: RELACIÓ ENTRE INFANTS

- Grup d'infants:
 - Grups de 1 a 2 anys.
 - Grups de 2 a 3 anys.
- Capacitats (etapa d'educació infantil)
 - Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva de si mateixes i de les altres persones.
 - Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb les altres persones i iniciant-se en la resolució pacífica de conflictes.
 - Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que les portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.
- Objectius (primer cicle d'educació infantil)
 - Identificar-se com a persona, assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu, i esforçar-se per manifestar i expressar les pròpies emocions i sentiments.
 - Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciament progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.
- Continguts
 - ✓ **Àrea de descoberta d'un mateix i dels altres:**
 - Identificació com a persona, coneixement d'algunes característiques personals pròpies per assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu.
 - Manifestació i expressió de les pròpies emocions i sentiments, utilitzant el llenguatge com a mitjà d'expressió i comunicació.
 - Disposició per establir relacions afectives positives amb les persones adultes i els infants amb qui comparteix situacions i activitats quotidianament.
 - ✓ **Àrea de descoberta de l'entorn:**
 - Comprensió i apreciació progressiva de l'entorn immediat, iniciant-se en el coneixement i l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en els diferents grups socials en què participa.
 - ✓ **Àrea de comunicació i llenguatges:**
 - Comprensió de les intencions i dels missatges que li adrecen les persones adultes i altres infants, identificant i emprant els diferents senyals comunicatius (gest, entonació) i valorant el llenguatge oral com un mitjà de relació amb les altres persones.
 - Coneixement i utilització de manera progressiva de les normes que regeixen els intercanvis, relats i converses (atenció, espera, to de veu, interès, iniciativa).

- Expressió de necessitats, sentiments i idees mitjançant el llenguatge oral, mostrant un progressiu increment del vocabulari relatiu al propi entorn i experiència, ús de frases simples i comprensió de variacions morfològiques de gènere i nombre.
- Iniciació en l'ús de diferents formes de comunicació, esforçant-se per fer-se entendre i escoltant els altres.
- Record i relat d'experiències passades i relacionar-les amb situacions semblants o diferents.

- Metodologia

A l'escola, les interaccions entre infants es donen dins el grup d'iguals però també entre infants d'altres aules i fins i tot, d'edats diferents, generades espontàniament o pel propi interès de l'infant en moments com el pati, a l'estona del menjador, a les estones de sortides i en diferents moments del dia a dia. Aquestes interaccions generen una gran riquesa de situacions:

- Observar
- Imitar
- Reproduir l'activitat dels altres infants
- Ajudar
- Ser ajudat
- Col·laborar
- Cooperar
- Compartir

No obstant això, el desenvolupament no és només resultat de les noves conductes que l'infant va aprenent mitjançant procediments de còpia o imitació del que succeeix al seu voltant, sinó d'un procés de construcció (acció-reacció) específic derivat de la mateixa activitat. Finalment el procés de construcció sempre és personal, únic i intransferible.

Així mateix, la interacció entre iguals té una gran incidència en els processos de socialització, en l'adquisició de destreses socials, en la mesura que han d'aprendre normes i posar límits a la pròpia actuació, modular i ajustar el propi comportament al dels altres infants, acceptar altres punts de vista, posar-se d'acord i trobar solucions als conflictes que, de tant en tant, comporta tota interacció.

Sempre davant les situacions de conflicte, **el paper de l'adult** és l'observació, ja que de vegades els resolen els infants per ells mateixos, sense la necessitat de la intervenció de l'adult. D'altres vegades els infants encara no han desenvolupat les eines necessàries per gestionar aquests moments, és llavors quan es requereix l'acompanyament de l'educadora, situant la font de conflicte com a centre i proposant una possible resolució a mesura que l'infant reviu aquestes situacions, va interioritzant les diferents eines que li permetran sortir-se'n.

Cal tenir en compte també, que el conflicte sorgeix a vegades com a manifestació d'un estat emocional, que l'infant no sap gestionar ni explicar, i ho transmet a través del comportament.

En aquestes curtes edats, el **sentiment de pertinença** a un grup és important perquè ajuda a establir relacions i **vincles** amb els iguals, i a conèixer les primeres pautes de socialització (amistat, estima, respecte, col·laboració...) cosa que els dona seguretat i autoestima. Quan l'infant es sent segur dins el grup de referència, aquest es pot ampliar amb infants d'altres grups.

En tot aquest procés **el paper de l'educadora** és propiciar moments de relació en el joc i la vida quotidiana, observar i gestionar, ja sigui potenciant situacions que afavoreixin les diferents relacions entre els infants, i/o establint pautes de convivència, tot potenciant la comunicació i el llenguatge com a mitjà d'expressió.